

DANAE

Sytuacja kobiet na rynku pracy województwa pomorskiego w kontekście aktywizacji zawodowej

z uwzględnieniem uwarunkowań
społeczno-ekonomicznych

RAPORT Z BADANIA

Część I

WYNIKI BADANIA DESK RESEARCH

Zamawiający:

Województwo Pomorskie - WUP w Gdańsku
ul. Podwale Przedmiejskie 30
80-824 Gdańsk

Wykonawca:

DANAE Sp. z o.o.
ul. Bora-Komorowskiego 19 B
80-377 Gdańsk

lipiec – październik 2023

1. SPIS TREŚCI

1. SPIS TREŚCI	2
2. DEFINICJE PRZYJĘTE W BADANIU	3
3. WPROWADZENIE	4
4. METODOLOGIA I PRZEBIEG BADANIA	5
5. ANALIZA DESK RESEARCH	9
5.1. Sytuacja demograficzna mieszkańców województwa pomorskiego	9
5.2. Sytuacja na rynku pracy mieszkańców województwa pomorskiego.....	19
5.2.1. Osoby pracujące wraz z zatrudnieniem w branżach regionalnej gospodarki .	19
5.2.2. Osoby bierne zawodowo.....	29
5.2.3. Osoby bezrobotne	33
5.3. Wykształcenie mieszkańców województwa pomorskiego	42
5.4. Struktura zarządów oraz własności przedsiębiorstw województwa pomorskiego	54
5.4.1. Struktura zarządów 200 największych przedsiębiorstw	54
5.4.2. Struktura zarządów spółek z udziałem samorządu terytorialnego.....	62
5.4.3. Własność jednoosobowych działalności gospodarczych.....	70
5.5. Różnice w poziomie wynagrodzeń	73
6. SPIS RYSUNKÓW	86

2. DEFINICJE PRZYJĘTE W BADANIU

- **Wiek produkcyjny** – wiek zdolności do pracy, tj. dla kobiet grupa wieku 18-59 lat¹;
- **Osoba bierna zawodowo** – osoba, nie pracuje i nie jest zarejestrowana jako bezrobotna.

Osoby przebywające na urlopie wychowawczym oraz studenci studiów stacjonarnych pobierający naukę w trybie dziennym są uznawani za osoby bierne zawodowo².

- **Osoba bezrobotna** – osoba pozostająca bez pracy, gotowa do podjęcia pracy i aktywnie poszukująca zatrudnienia oraz osoba zarejestrowana jako bezrobotna w powiatowym urzędzie pracy, niezależnie od spełnienia powyższych przesłanek. Do osób bezrobotnych nie kwalifikuje się studentów studiów stacjonarnych.
- **Osoba pracująca** – osoba, która wykonuje pracę, posiada zatrudnienie lub prowadzi własną działalność gospodarczą, praktykę zawodową lub gospodarstwo rolne, z tytułu czego uzyskuje wynagrodzenie, czerpie zyski finansowe lub innego typu korzyści materialne.

Do tej grupy kwalifikują się także osoby przebywające na urlopie macierzyńskim/rodzicielskim, czy chwilowo niepracujące z uwagi np. na chorobę, urlop wypoczynkowy, spór pracowniczy, kształcenie się lub szkolenie³.

¹ E. Rosset, Demografia Polski, PWN, <https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/861,pojecie.html>

² Do takich osób zaliczamy również uczniów pobierających naukę w trybie dziennym, osoby otrzymujące rentę lub emeryturę (w przypadku niniejszego badania – wcześniejszą), zgodnie z Definicją GUS [Aktywność ekonomiczna ludności Polski BAE; Departament Badań Demograficznych i Rynku Pracy]. Warunkiem nadrzędnym jest jednak wciąż brak wykonywania pracy – tzn. pracująca studentka czy emerytka będzie kwalifikowała się do osób pracujących.

³ Również studenci studiów stacjonarnych, osoby na wcześniejszej emeryturze czy przebywające na urlopie wychowawczym, gdy jednocześnie pracują w niepełnym wymiarze czasu, uznawane są za osoby pracujące.

3. WPROWADZENIE

CEL GŁÓWNY BADANIA

Celem badania było przeprowadzenie diagnozy sytuacji kobiet na rynku pracy województwa pomorskiego, w tym zdefiniowanie czynników o charakterze społecznym, rodzinnym, ekonomicznym i zdrowotnym mających wpływ na poziom aktywności zawodowej oraz opracowanie rekomendacji dotyczących skutecznych sposobów wspierania kobiet w tym zakresie. Wyniki badania miały również wskazać występujące obszary nierówności płci na pomorskim rynku pracy oraz pozwolić wypracować metody ich niwelowania.

Badanie, którego wyniki zostały zaprezentowane w raporcie zostało zainicjowane przez Pomorski Zespół ds. Kobiet i jego realizacja konsultowana z tymże Zespołem.

PYTANIA BADAWCZE

Badanie miało dać odpowiedź na dwa główne pytania badawcze:

- Co determinuje występowanie bierności zawodowej, bezrobocia i zagrożenia utraty zatrudnienia wśród kobiet w województwie pomorskim?
- Jakie formy wsparcia mogą przyczynić się do poprawy wskaźnika aktywności zawodowej kobiet i zwiększenia ich szans na wejście, powrót na rynek pracy lub utrzymanie zatrudnienia na regionalnym rynku pracy?

Poruszone w raporcie końcowym obszary dotyczą m.in.:

- Sytuacji demograficznej, poziomu wykształcenia oraz sytuacji na rynku pracy mieszkańców województwa pomorskiego, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet;
- Struktury płci osób zajmujących wyższe stanowiskach przedsiębiorstwach oraz podmiotów z udziałem samorządu terytorialnego oraz własności jednoosobowych działalności gospodarczych;
- Różnic w poziomie wynagrodzeń w przedsiębiorstwach;
- Przyczyn pozostawania w bierności zawodowej i bezrobociu;
- Skłonności kobiet do podjęcia zatrudnienia oraz do prowadzenia własnej działalności gospodarczej oraz jej determinantów;
- Aspiracji i oczekiwań kobiet względem pracy zawodowej i zjawiska doksztalcania się;
- Czynników zachęcających do podejmowania pracy oraz barier w znalezieniu zatrudnienia – społecznych, rodzinnych, zdrowotnych czy ekonomicznych;
- Rozwiązań (i ewentualnych barier) stosowanych przez pomorskich pracodawców i instytucje rynku pracy, pomocy społecznej oraz NGO na rzecz wsparcia kobiet na rynku pracy.

Wyniki badania zawierają rekomendacje, które stanowią bazę do wypracowania najbardziej skutecznych form wsparcia kobiet w województwie pomorskim: biernych zawodowo, pozostających bez zatrudnienia oraz pracujących.

4. METODOLOGIA I PRZEBIEG BADANIA

Osiągnięcie celów badawczych wymagało zastosowania złożonej metodologii badawczej obejmującej zarówno badania niereaktywne (analizę desk research), jak i reaktywne badania ilościowe i jakościowe. Badaniem objęto populację kobiet ze wszystkich powiatów województwa pomorskiego. Badanie zrealizowano w okresie od lipca do września 2023 r.

ANALIZA DESK RESEARCH

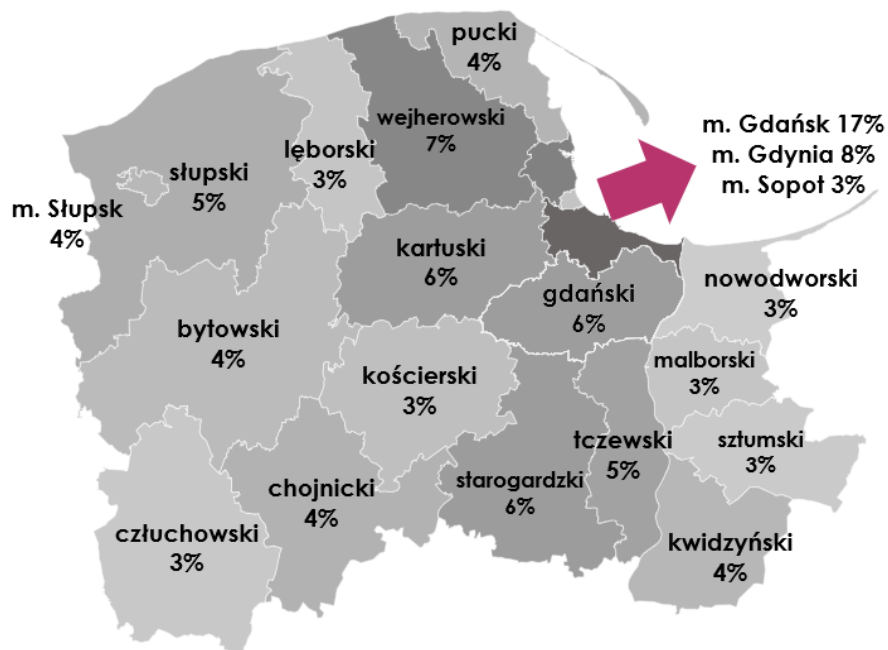
Metoda ta należy do niereaktywnych technik badań i polega na analizie danych zastanych, które mogą pochodzić z różnych źródeł, m.in. ze statystyki publicznej, dokumentów strategicznych i operacyjnych, a także opracowań analitycznych i naukowych. Do analizy danych desk research wykorzystano przede wszystkim bazy danych Głównego Urzędu Statystycznego, bazę danych Centralnego Ośrodka Informacji Gospodarczej oraz bazę danych Bisnode. Pozyskane za ich pośrednictwem informacje zostały uzupełnione przez publikacje oraz opracowania naukowe odnoszące się do sytuacji kobiet. Przedmiotem analizy były dane dotyczące województwa pomorskiego, które w celach porównawczych zestawiano z danymi na poziomie krajowym oraz europejskim tam, gdzie było to możliwe i zasadne z punktu widzenia celów badawczych.

BADANIE ILOŚCIOWE

Badaniem ilościowym zostały objęte mieszkanki województwa pomorskiego w wieku produkcyjnym (18 -59 lat). Dobór osób do badania miał charakter hybrydowy: losowo-kwotowy na pierwszym etapie badania oraz celowo-kwotowy na drugim etapie.

Podczas doboru respondentek do badania został zastosowany proporcjonalny podział na powiaty z uwzględnieniem korekty polegającej na podziale powiatów na 6 kategorii pod względem liczebności mieszkańców. W każdej kategorii została zrealizowana określona liczba wywiadów. Na poniższej mapie zaprezentowano udział procentowy w badaniu respondentek zamieszkujących poszczególne powiaty województwa pomorskiego.

Wykres 1. Odsetek respondentek zbadanych w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego

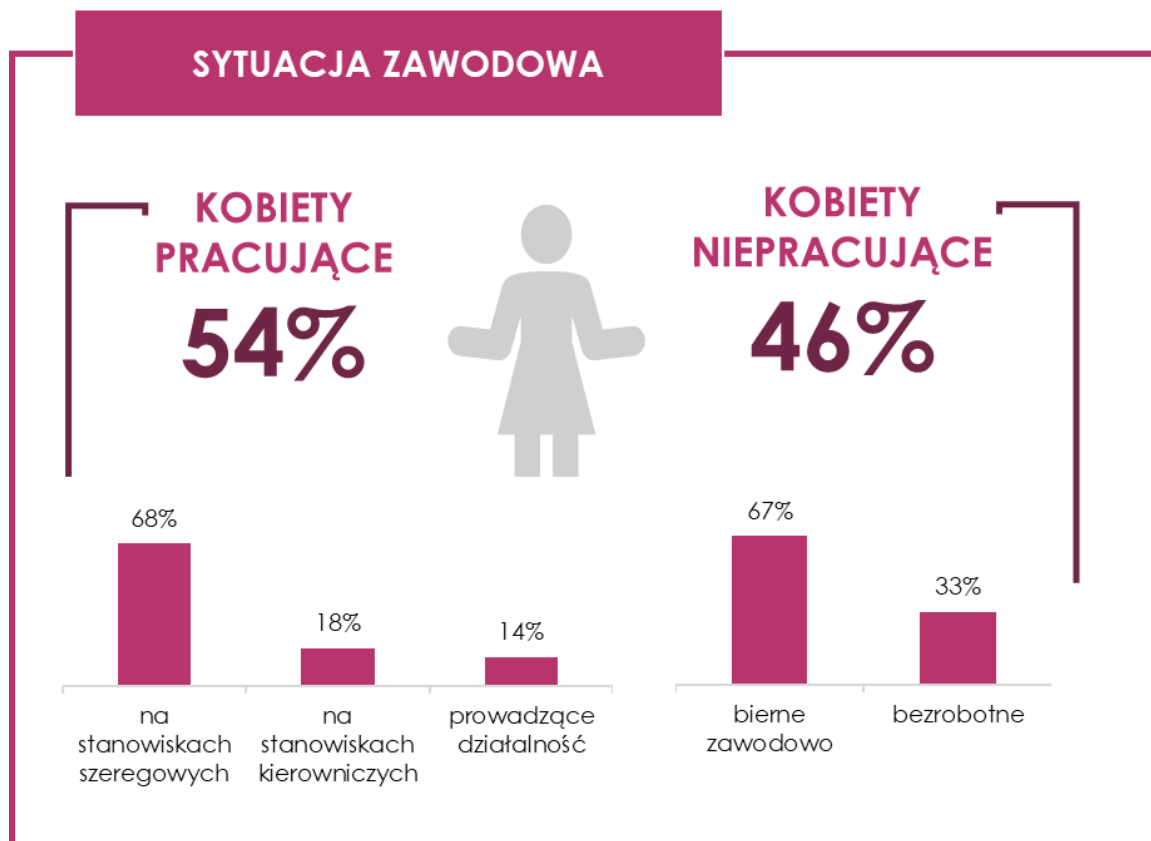

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAPI, n=3262. Dane nieważone.

W badaniu wzięły udział 3262 kobiety:

- **1 762** kobiety **pracujące**, z tego:
 - 1 206 pracujących **na stanowiskach szeregowych** (w tym specjalistycznych),
 - 311 kobiet pracujących **na stanowiskach kierowniczych**,
 - 245 kobiet **prowadzących działalność gospodarczą** (w tym samozatrudnione),
- **1 500** kobiet **niepracujących**, z tego:
 - 500 **biernych zawodowo**,
 - 1 000 **bezrobotnych**.

Grafika 1. Sytuacja zawodowa kobiet, które wzięły udział w badaniu

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAPI, n=3262, kobiety pracujące: N=1762, kobiety niepracujące: N=1500.

Dobór próby do badania obejmował również proporcje ze względu na wiek, wykształcenie oraz posiadanie i nieposiadanie dzieci. Aby zrealizować badanie wśród minimalnej założonej liczby kobiet, z uwzględnieniem wszystkich założonych cech społeczno-demograficznych oraz miejsca zamieszkania, konieczna była realizacja badania na nieco większej próbie niż początkowo zakładano. W celu dostosowania struktury zrealizowanej próby do założeń doboru zastosowano wagi analityczne na wykształcenie i sytuację zawodową kobiet w poszczególnych powiatach. W dalszej części raportu przedstawiane wyniki są zważone⁴. Liczebność próby przedstawiona pod wykresem jest nieważona.

BADANIE JAKOŚCIOWE

W ramach badania jakościowego przeprowadzono:

- **5 indywidualnych wywiadów pogłębionych** z kobietami pracującymi w dziale HR w pomorskich przedsiębiorstwach;
- **3 zogniskowane wywiady grupowe** z:
 - pracodawcami,
 - przedstawicielami instytucji rynku pracy, pomocy społecznej i organizacji pozarządowych,
 - kobietami zamieszkującymi teren województwa pomorskiego (pracujące i niepracujące).

⁴ Dane nieważone zaprezentowano jedynie w opisie struktury społeczno-demograficznej.

W celu wypracowania rekomendacji dla przyszłych działań, z wykorzystaniem wiedzy pozyskanej w trakcie przeprowadzonych badań ilościowych i jakościowych, przeprowadzono **3 panele ekspertów**, w których wzięli udział:

- specjaliści w obszarze analizy sytuacji na rynku pracy,
- eksperci z zakresu pomocy społecznej,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych,
- pomorscy przedsiębiorcy,
- eksperci z uczelni wyższych zajmujący się tematyką kobiet na rynku pracy,
oraz
- przedstawiciele agencji zatrudnienia.

Panele podzielone zostały na trzy obszary tematyczne:

1. Młode matki oraz kobiety wkraczające na rynek pracy
2. Rozwój ścieżki zawodowej kobiet na rynku pracy
3. Kobiety po 50. roku życia na rynku pracy

Pozyskana wiedza posłużyła do zaplanowania działań zwiększających dostępność i jakość aktualnej oferty usług świadczonych przez różnorodne instytucje, których celem jest wspomaganie rozwoju kobiet i ograniczanie barier, z którymi mierzą się one na pomorskim rynku pracy.

5. ANALIZA DESK RESEARCH

5.1. Sytuacja demograficzna mieszkańców województwa pomorskiego

Podczas III Kongresu Demograficznego podkreślono, że w perspektywie najbliższych dziesięcioleci zmiany demograficzne spowodują głębokie zmiany na rynku pracy, jak również w systemie zabezpieczenia społecznego.⁵ Z tego względu analiza demograficzna województwa odgrywa znaczącą rolę w określeniu sytuacji kobiet na pomorskim rynku pracy.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2022 roku w województwie pomorskim liczba ludności wynosiła 2 358 307 osób, z czego 1 212 670, tj. 51% stanowiły kobiety, zaś 1 145 637 (49%) mężczyźni. Większość (63%) mieszkańców województwa zamieszkiwała w miastach, 37% to mieszkańcy wsi.⁶

Analizując sytuację demograficzną województwa pomorskiego w podziale na powiaty, zauważalne jest, że najliczniej zamieszkiwanym obszarem w regionie jest Gdańsk. W 2022 roku zamieszkiwało w nim 486 345 osób. Dane te wskazują, że niemal co piąta osoba z województwa pomorskiego zamieszkiwała na terenie Gdańska (21%). Jest to również powiat, w którym zamieszkiwało najwięcej kobiet z regionu – 256 175, tj. 21%. Powiatami o znacznej liczbie ludności na tle całego województwa były również Gdynia – 242 874 osób oraz powiat wejherowski – 227 406 osób. Najmniej licznie zamieszkiwane były z kolei Sopot – 32 276 osób oraz powiat nowodworski – 33 815 osób.⁷

Największą gęstością zaludnienia cechowały się miasta na prawach powiatu. Największa wartość tego wskaźnika występowała w Słupsku – 2001,5 osoby na 1 km². Z kolei najmniejszą wartość wskaźnik ten osiągnął w powiecie człuchowskim – 34 osoby na 1 km².⁸

Miasta na prawach powiatu charakteryzowały się również największym udziałem kobiet w ogólnej liczbie mieszkańców. W Sopocie 54% ludności to kobiety, zaś w Gdańsku, Gdyni oraz Słupsku mieszkanki stanowiły odpowiednio 53% ludności. Zauważalne jest, że w każdym z powiatów województwa pomorskiego co najmniej połowa mieszkańców to kobiety.⁹

Nie uwzględniając powiatów obejmujących największe miasta województwa, najwyższy udział ludności zamieszkującej w miastach cechował powiaty: malborski - 67% oraz tczewski - 63%. Najwięcej mieszkańców zamieszkujących wsie występowało zaś w powiatach: kartuskim (86%), słupskim (82%), gdańskim (75%) oraz puckim (72%). Struktura mieszkańców terenów wiejskich w podziale na płeć była jednorodna – kobiety oraz mężczyźni stanowili po 50% mieszkańców wsi województwa pomorskiego.¹⁰

⁵ Rządowa Rada Ludnościowa, Zmiany demograficzne, a rynek pracy i ubezpieczenia społeczne. Materiały z III Kongresu Demograficznego. Część 4, Warszawa 2022, s. 7.

⁶ Główny Urząd Statystyczny, Stan ludności, Ludność wg funkcjonalnych grup wieku i płci w podziale na miasto i wieś, 2022.

⁷ *Ibidem*.

⁸ Główny Urząd Statystyczny, Stan ludności Gęstość zaludnienia oraz wskaźniki, 2022.

⁹ Główny Urząd Statystyczny, Stan ludności, Ludność wg funkcjonalnych..., op. *cit*.

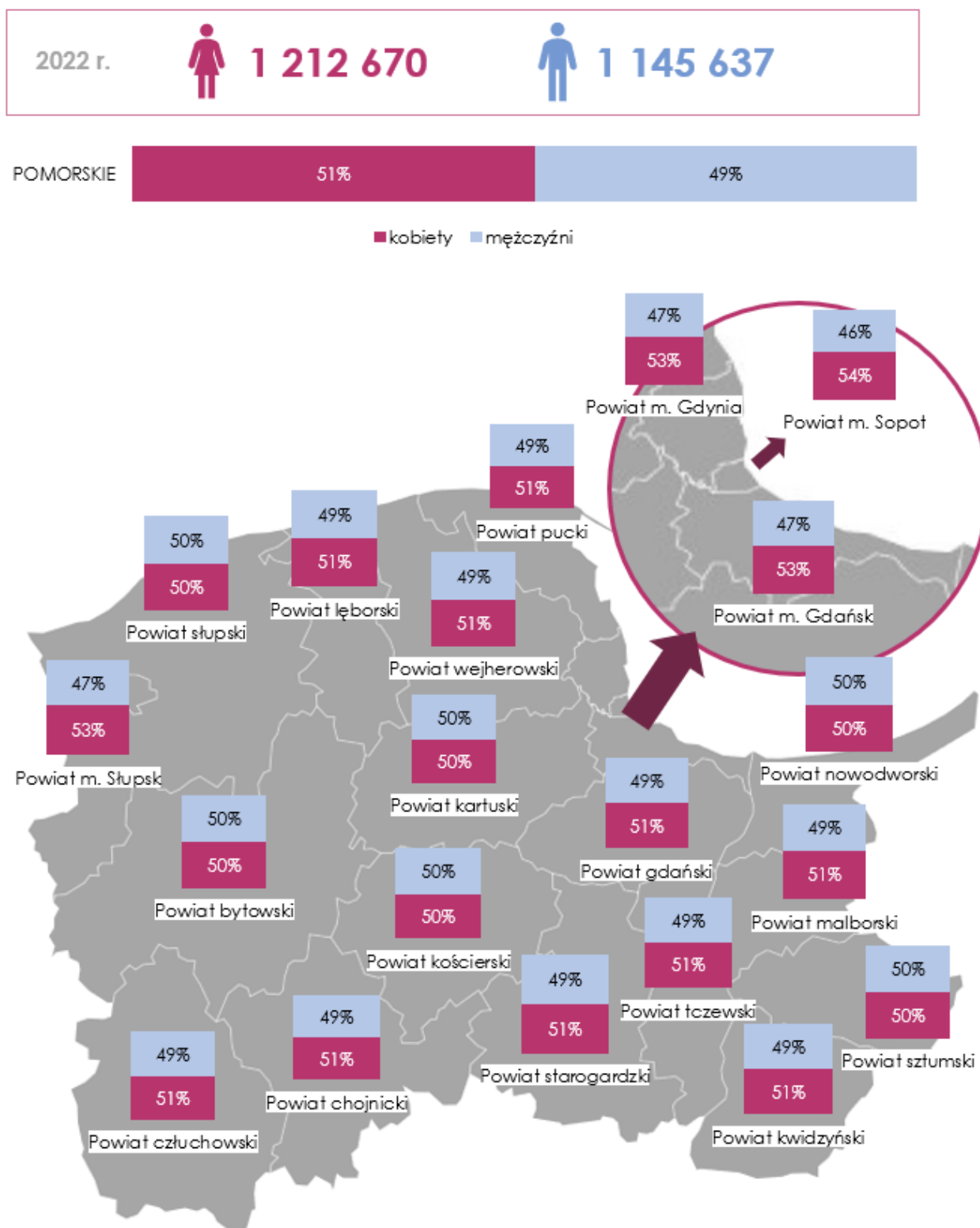
¹⁰ *Ibidem*.

Tabela 1. Liczba mieszkańców województwa pomorskiego w 2022 roku w podziale na płeć oraz powiaty wraz z gęstością zaludnienia

jednostka terytorialna	liczba mieszkańców ogółem	liczba kobiet ogółem	liczba mężczyzn ogółem	Ludność na 1 km ²
POMORSKIE	2 358 307	1 212 670	1 145 637	451,4
Powiat m. Gdańsk	486 345	256 175	230 170	1829,3
Powiat m. Gdynia	242 874	128 760	114 114	1796,4
Powiat wejherowski	227 406	115 201	112 205	176,6
Powiat kartuski	151 934	76 127	75 807	135,6
Powiat gdański	129 983	65 989	63 994	163,7
Powiat starogardzki	125 437	63 561	61 876	93,2
Powiat tczewski	111 755	57 041	54 714	160,3
Powiat słupski	96 231	48 166	48 065	41,6
Powiat chojnicki	96 218	48 840	47 378	70,5
Powiat pucki	90 942	46 131	44 811	156,5
Powiat m. Słupsk	86 365	46 125	40 240	2001,5
Powiat kwidzyński	80 636	40 811	39 825	96,6
Powiat bytowski	76 715	38 464	38 251	35,0
Powiat kościerski	72 227	36 261	35 966	62,0
Powiat lęborski	63 900	32 656	31 244	90,3
Powiat malborski	61 012	31 316	29 696	123,4
Powiat człuchowski	53 558	27 146	26 412	34,0
Powiat sztumski	38 678	19 381	19 297	52,9
Powiat nowodworski	33 815	17 014	16 801	50,2
Powiat m. Sopot	32 276	17 505	14 771	1859,2

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Stan ludności, Ludność wg funkcjonalnych grup wieku i płci w podziale na miasto i wieś, 2022; Główny Urząd Statystyczny, Stan ludności, Gęstość zaludnienia oraz wskaźniki, 2022.

Grafika 2. Udział ludności w województwie pomorskim w podziale na płeć oraz powiat zamieszkania

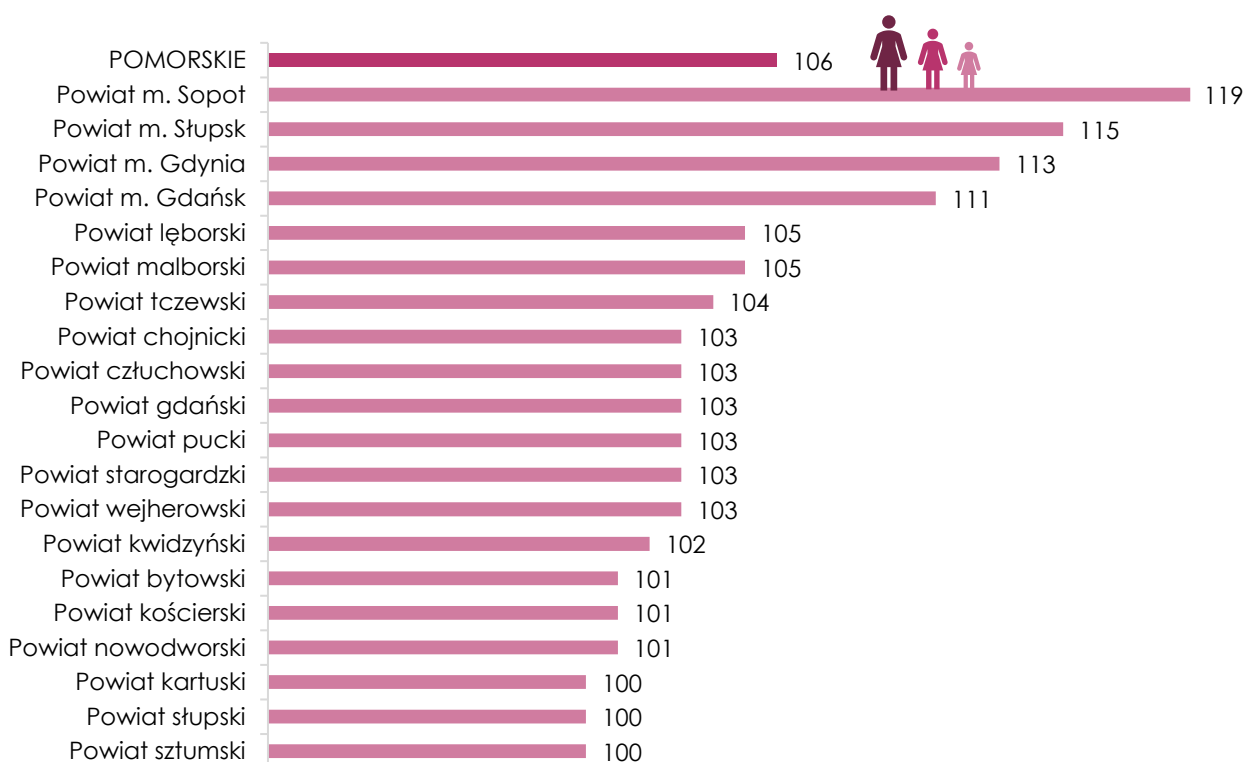

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Stan ludności, Ludność wg funkcjonalnych grup wieku i płci w podziale na miasto i wieś, 2022.

Wskaźnikiem, który również obrazuje relację między liczbą kobiet i liczbą mężczyzn jest wskaźnik feminizacji. W 2022 r. w województwie pomorskim na 100 mężczyzn przypadało 106 kobiet.¹¹ Relacja obu płci i przewaga jednej nad drugą zmieniała się w zależności od wieku. Mężczyźni nieznacznie przeważali liczebnie nad kobietami w grupach wiekowych aż do osiągnięcia 54. roku życia, zaś kobiety znacznie dominowały w grupach wiekowych 55 lat i więcej. I tak na przykład w kategorii wieku 55-64 lat wskaźnik feminizacji wynosił 107, a w kategorii 65-74 lat przyjął już wartość 126 kobiet na 100 mężczyzn.¹² Na przewagę kobiet znaczny wpływ miała nadumieralność mężczyzn, co jest zjawiskiem charakterystycznym w odniesieniu do starszych grup wiekowych ludności.

Najwyższym współczynnikiem feminizacji na tle innych powiatów cechował się Sopot. W powiecie tym na 100 mężczyzn przypadało 119 kobiet. Przewaga ponad 10 kobiet przypadających na 100 mężczyzn występowała również w miastach: Słupsk – 115, Gdynia – 113 i Gdańsk – 111. W trzech powiatach województwa pomorskiego na 100 mężczyzn przypadła taka sama liczba kobiet (powiaty: kartuski, słupski i sztumski).¹³

Wykres 2. Współczynnik feminizacji w województwie pomorskim w 2022 roku

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Stan ludności, Współczynnik feminizacji, 2023.

Strukturę populacji mieszkańców województwa pomorskiego w 2022 roku obrazuje **piramida wieku**, która przedstawia dwa szeregi statystyczne, odpowiadające mężczyznom oraz kobietom.¹⁴ Piramida wieku województwa pomorskiego przybiera typ regresywny, w którym starsze grupy wiekowe mają większą liczebność niż młodsze roczniki. Sytuacja ta jest szczególnie zauważalna w przypadku mieszanek województwa pomorskiego. Co piąta kobieta miała 65 lub więcej lat (21%).

¹¹ Główny Urząd Statystyczny, Stan ludności, Współczynnik feminizacji, 2023.

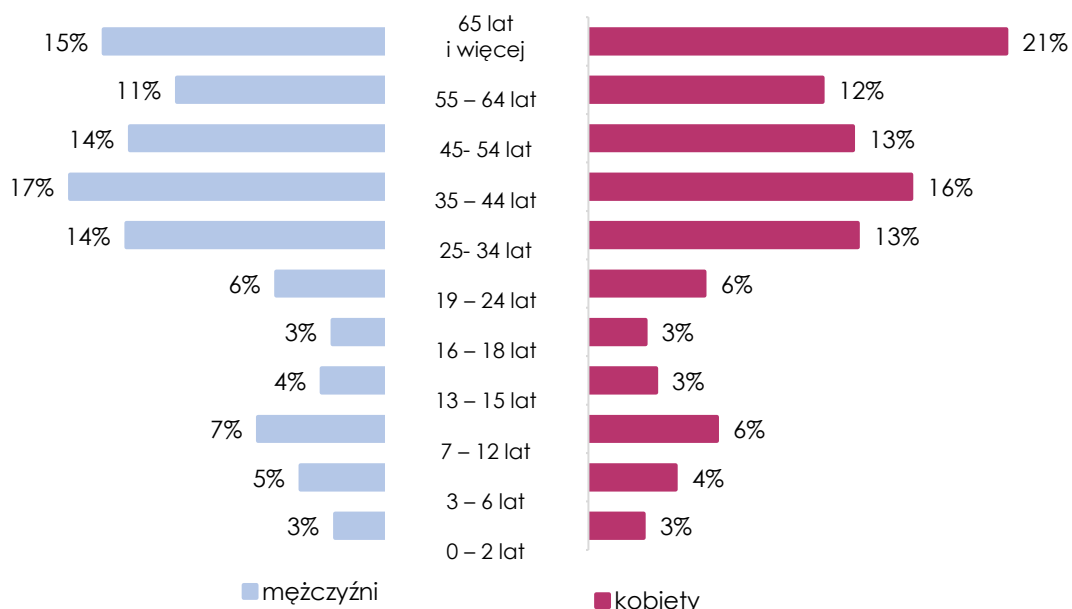
¹² Główny Urząd Statystyczny, Stan ludności, Ludność wg funkcjonalnych grup wieku i płci w podziale na miasto i wieś, 2022.

¹³ Główny Urząd Statystyczny, Stan ludności, op. cit.

¹⁴ M. Poborski, E. M. Kraska, Krajowe struktury demograficzne w globalnej perspektywie, Przegląd Prawno-Ekonomiczny, 1/2023, s. 10.

Mieszkańki województwa w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym stanowiły odpowiednio 20% oraz 60% osób płci żeńskiej. Struktura wiekowa populacji mężczyzn była zbliżona do struktury kobiet, przy czym udział najstarszej wyróżnionej grupy wiekowej (65+) był mniejszy niż w przypadku mieszkank województwa – 15% vs. 21%. Mężczyźni w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym stanowili odpowiednio 22% oraz 63% mieszkańców płci męskiej.¹⁵

Wykres 3. Udział ludności w województwie pomorskim w podziale na płeć oraz wiek

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Stan ludności, Ludność wg funkcjonalnych grup wieku i płci w podziale na miasto i wieś, 2022.

Sytuacja demograficzna województwa pomorskiego jest niekorzystna. Świadczy o tym m.in. wysoki **współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi**. Współczynnik ten wskazuje na liczbę ludności w wieku poprodukcyjnym¹⁶, przypadającą na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym¹⁷. W 2022 roku w województwie współczynnik ten wynosił 107,3. W 8 powiatach regionu na 100 osób w wieku do 17 lat przypadają poniżej 100 mieszkańców w wieku poprodukcyjnym - były to powiaty: kartuski (56,1), gdański (70,2), wejherowski (78,0), pucki (82,4), kościerski (84,8), starogardzki (92,8), bytowski (93,4) i chojnicki (95,1). Najwyższymi wartościami współczynnika cechowały się miasta na prawach powiatu, z których najwyższą wartość zanotowano w Sopocie – 248,9.¹⁸

W ostatnich pięciu latach w województwie pomorskim obserwowany był **spadek liczby urodzeń żywych**. Od 2018 do 2022 roku liczba urodzeń w województwie pomorskim w ujęciu rocznym spadała średnio o 5%, a największy spadek liczby urodzeń żywych zanotowano na przestrzeni ostatnich dwóch lat prowadzenia pomiarów. W 2022 roku odnotowano spadek

¹⁵ Główny Urząd Statystyczny, Stan ludności, Ludność wg funkcjonalnych grup wieku i płci w podziale na miasto i wieś, 2022.

¹⁶ Wiek poprodukcyjny – wiek, w którym osoby zazwyczaj kończą pracę zawodową, tj. dla mężczyzn – 65 lat i więcej, a dla kobiet – 60 lat i więcej, Źródło: Pojęcia stosowane w statystyce publicznej; <https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/3947,pojecie.html> (dostęp: 16.08.2023).

¹⁷ Wiek przedprodukcyjny – wiek, w którym ludność nie osiągnęła jeszcze zdolności do pracy, tj. grupa wieku 0-17 lat, Źródło: Pojęcia stosowane w statystyce publicznej; <https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/863,pojecie.html> (dostęp: 16.08.2023).

¹⁸ Główny Urząd Statystyczny, Stan ludności, Wskaźniki obciążenia demograficznego: Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym, 2022.

liczby urodzeń o 10% w stosunku do roku 2021 (20 993 urodzeń vs. 23 335 urodzeń). Jednocześnie, we wskazanym roku odnotowano najmniejszą liczbę urodzeń w województwie pomorskim w okresie ostatnich 10 lat.¹⁹ W porównaniu do roku 2021, w 2022 roku mieszkanki województwa pomorskiego rzadziej decydowały się na potomstwo. Największy spadek liczby urodzeń w porównaniu do roku ubiegłego odnotowano wśród kobiet w wieku 29 i 30 lat (odpowiednio 258 i 346 urodzeń mniej niż w roku 2021).²⁰ Według danych EUROSTATU posiadanie potomstwa wpływa na wysokość współczynnika zatrudnienia wśród kobiet i mężczyzn. Kobiety będące matkami, rzadziej niż kobiety nieposiadające dzieci, podejmują się zatrudnienia. Odwrotna tendencja zauważalna jest wśród mężczyzn. Na zatrudnienie kobiet wpływa również liczba posiadanych dzieci. Wraz ze wzrostem liczby potomstwa maleje współczynnik zatrudnienia kobiet, przy jednoczesnym wzroście tego wskaźnika u mężczyzn.²¹

W związku ze spadkiem liczby urodzeń odnotowano również spadek współczynnika dzietności.²² W województwie pomorskim w ostatnich 10 latach zauważalna była duża zmienność tego wskaźnika, który swoją najwyższą wartość w tym okresie osiągnął w 2017 roku (1,625). W każdym kolejnym roku odnotowano jego spadek. W 2022 roku wynosił on 1,317. Jest to najniższa wartość wskaźnika dzietności odnotowana w województwa pomorskim w ostatnich 10 latach.²³ Na sytuację tę wpływa m.in. opóźnienie decyzji o zawieraniu związków małżeńskich przez mieszkańców województwa pomorskiego. W 2022 roku decyzję o małżeństwie najczęściej podejmowały kobiety oraz mężczyźni w wieku 25-29 lat (odpowiednio 3 575 kobiet i 3279 mężczyzn). Porównując dane z roku 2022 do roku poprzedniego, zauważalne jest, że mieszkanki województwa przed 30 rokiem życia rzadziej decydowały się na związek małżeński, jednocześnie kobiety po 30 roku życia znacznie częściej podejmowały decyzję o małżeństwie.²⁴ Na dzietność mieszanek województwa wpływa również samotne wychowywanie dzieci przez kobiety. W 2021 roku 111 tysięcy rodzin Pomorza było rodzinami złożonymi wyłącznie z matek i dzieci.²⁵

Konsekwencją zmniejszającego się przyrostu naturalnego skutkującego starzeniem się społeczeństwa jest niekorzystna zmiana w strukturze ludności w podziale na ekonomiczne grupy wieku. Model demograficzny województwa charakteryzuje się dużym udziałem osób starszych wśród ogółu mieszkańców. W 2022 roku niemal co piąta osoba mieszkająca na terenie województwa pomorskiego była w wieku poprodukcyjnym (21%). Grupę tę tworzyły przede wszystkim kobiety. 27% mieszanek województwa było w wieku poprodukcyjnym. W przypadku mężczyzn było to 15%. Analizując dane w podziale na jednostki terytorialne, zauważalne jest, że tendencja ta utrzymywała się w niemal w każdym powiecie województwa, a największy udział osób starszych zanotowano w Sopocie - w mieście tym niemal co trzeci mieszkaniec był w wieku poprodukcyjnym (32%).²⁶

¹⁹ Główny Urząd Statystyczny, Urodzenia i zgony, Urodzenia żywe wg pojedynczych roczników wieku matki, 2022.

²⁰ Główny Urząd Statystyczny, Ludność, Urodzenia i zgony, Urodzenia wg pojedynczych roczników matki, 2023.

²¹ Eurostat, Higher employment rate for men with children: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20210809-1> (dostęp: 27.10.2023).

²² Współczynnik dzietności - Przeciętna liczba dzieci, którą urodziłaby kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15—49 lat), przy założeniu że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną wśród kobiet w badanym roku, Źródło: J. Z. Holzer, Demografia, PWE Warszawa, 1999: <https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/1045,pojcie.html> (dostęp: 13.10.2023).

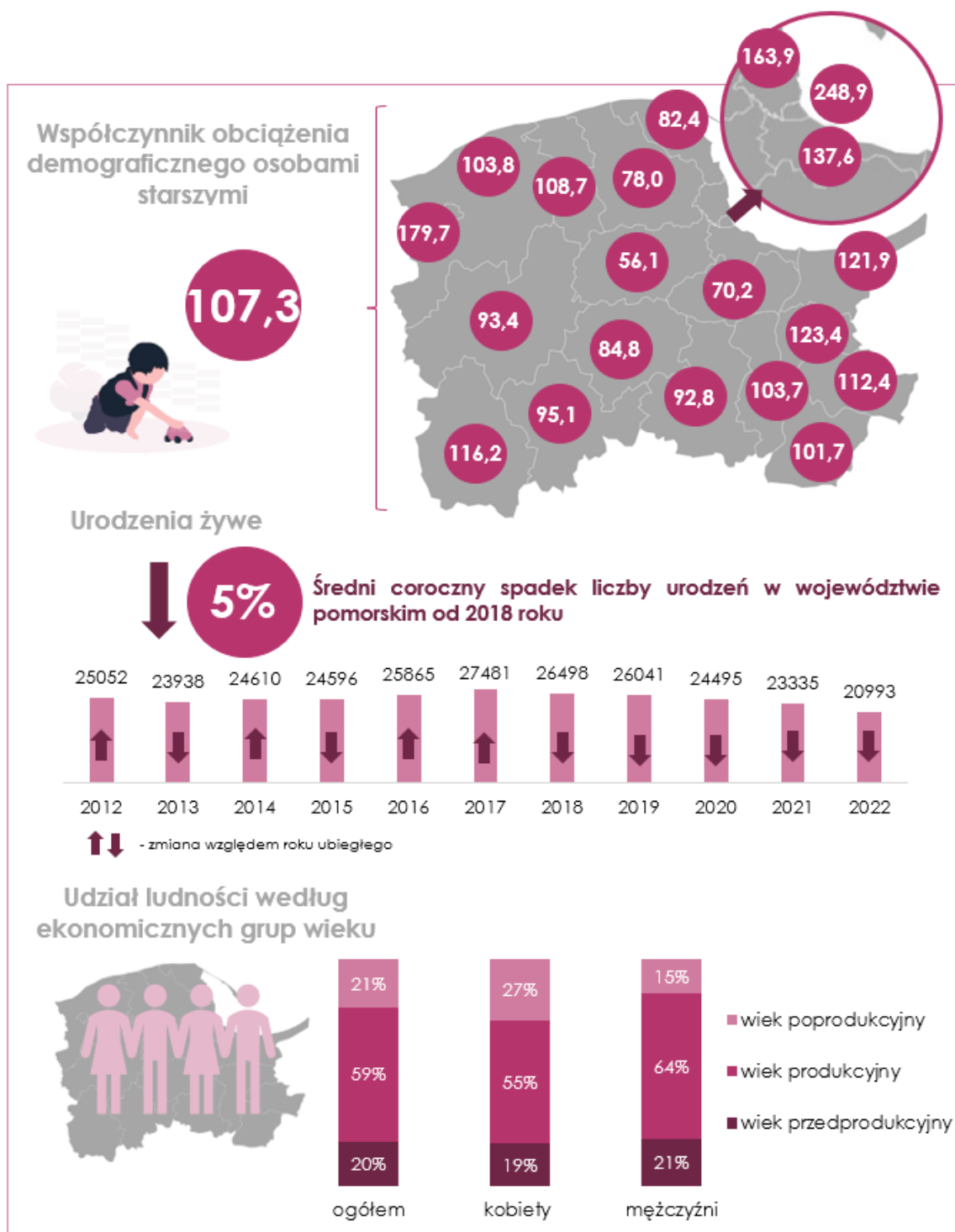
²³ Główny Urząd Statystyczny, Ludność, Urodzenia i zgony, Współczynnik dzietności, 2023.

²⁴ Główny Urząd Statystyczny, Ludność, Małżeństwa, rozwody i separacje, Nowożeńcy wg płci, stanu cywilnego i miejsca zamieszkania przed ślubem, 2023.

²⁵ Główny Urząd Statystyczny, Narodowe Spisy Powszechne, NSP 2021 – Gospodarstwa domowe i rodziny – dane wstępne, Rodziny według typów, 2023.

²⁶ Główny Urząd Statystyczny, Stan ludności, Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci, 2022.

Grafika 3. Charakterystyka demograficzna województwa pomorskiego w 2022 roku²⁷

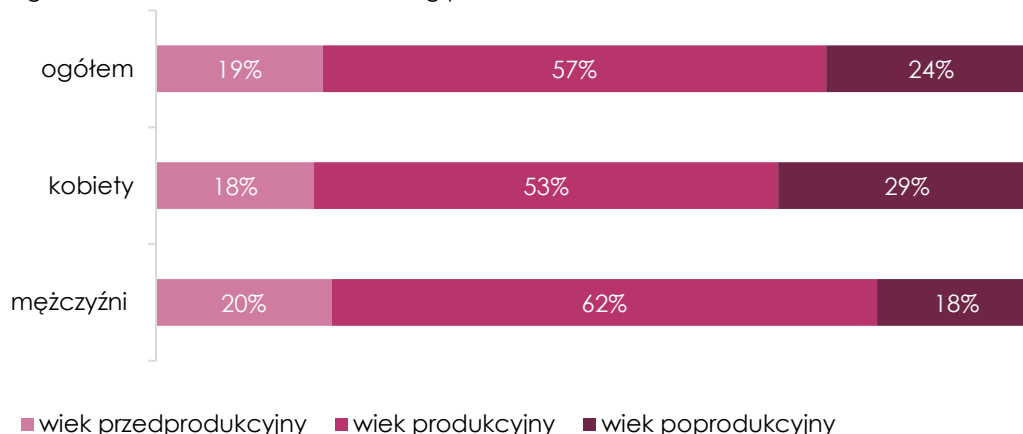

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Stan ludności, Wskaźniki obciążenia demograficznego: Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym, 2022; Główny Urząd Statystyczny, Urodzenia i zgony, Urodzenia żywe wg pojedynczych roczników wieku matki, 2022; Główny Urząd Statystyczny, Stan ludności, Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci, 2022.

²⁷ Brak sumowania wyników do 100% na wykresie „Udział ludności według ekonomicznych grup wieku” wynika z zaokrągleń.

Prognozy Głównego Urzędu Statystycznego na rok 2030 informują o dalszym zwiększeniu udziału osób starszych w ogóle mieszkańców województwa. Przewidywania wskazują, że niemal co czwarty mieszkaniec województwa pomorskiego będzie osobą w wieku poprodukcyjnym (24%). Duży udział osób starszych zauważalny jest szczególnie wśród kobiet. Przewiduje się, że w 2030 roku 29% mieszanek województwa pomorskiego będzie miało 60 lat lub więcej, jednocześnie kobiety w wieku przedprodukcyjnym będą stanowiły 18% tej grupy. Prognozy wskazują, że nieco korzystniejsza struktura wiekowa będzie charakteryzowała mężczyzn zamieszkujących województwo pomorskie. Przewiduje się, że mieszkańcy województwa w wieku 65 lat lub więcej będą stanowić 18% mężczyzn mieszkających w województwie pomorskim w 2030 roku, jednocześnie mężczyźni w wieku do 17 lat będą stanowić 20% tej grupy.²⁸

Wykres 4. Prognoza ludności w 2030 roku według płci i wieku

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 (opracowanie eksperymentalne), 2014.

Liczba ludności województwa pomorskiego w 2030 roku będzie wynosić 2 376 092 - oznacza to wzrost liczby mieszkańców województwa o 1% w stosunku do 2022 roku. Utrzyma się przewaga liczebności kobiet nad mężczyznami (51% kobiet vs. 49% mężczyzn). Liczba mieszanek województwa pomorskiego w 2030 roku będzie wynosić 1 219 264, zaś liczba mieszkańców 1 156 828, co oznacza wzrost liczby kobiet o 6 594 (0,5%), zaś w przypadku mężczyzn o 11 191 (1,0%).²⁹

Analizując sytuację demograficzną województwa pomorskiego na rok 2030, zauważalne jest, że Gdańsk wciąż będzie najliczniej zamieszkiwanym powiatem województwa, jednakże liczba jego mieszkańców będzie zmniejszała się. W stosunku do roku 2022 nastąpi spadek liczby mieszkańców tego powiatu o 3% (o 17 785 osób). Występowanie tendencji spadkowej liczby mieszkańców przewidywane jest również w innych miastach na prawach powiatu - we Słupsku przewiduje się spadek liczby ludności o 4% (o 3 814 osób), w Gdyni o 3% (o 7 034 osób), a w Sopocie o 2% (o 691 osób). Spadek liczby mieszkańców nastąpi również w powiecie malborskim (spadek o 1% - 318 mieszkańców). W 15 powiatach województwa pomorskiego prognozowany jest wzrost liczby mieszkańców w stosunku do roku 2022. Największy wzrost przewidywany jest w powiatach: gdańskim - o 7% (o 9 740 osób), kartuskim - o 3% (o 6437 osób) oraz słupskim - o 4% (3 533 osób).³⁰

Na przestrzeni najbliższych lat nastąpią zmiany w liczebności kobiet oraz mężczyzn mieszkających w powiatach województwa pomorskiego. Kierunki zmian liczebności kobiet oraz mężczyzn będą zbieżne ze zmianami liczebności mieszkańców powiatów ogółem.

²⁸ Główny Urząd Statystyczny, Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 (opracowanie eksperymentalne), 2014.

²⁹ *Ibidem*.

³⁰ *Ibidem*.

Największy spadek liczby kobiet oraz mężczyzn prognozuje się w miastach na prawach powiatu:

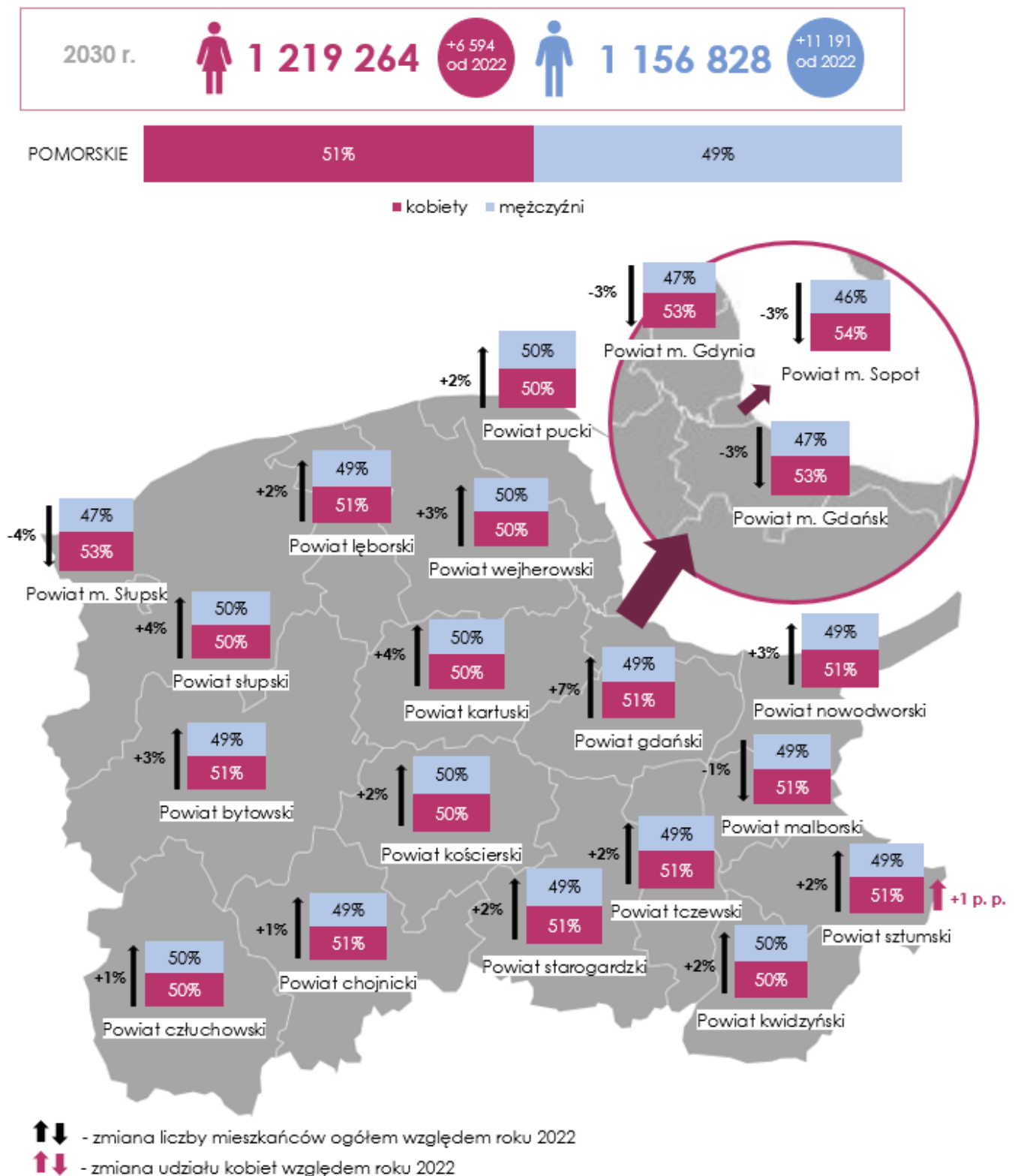
- w Słupsku spadek liczby kobiet o 5% (o 2 236 kobiet) oraz liczby mężczyzn o 4% (o 1 578 mężczyzn);
- w Gdańsku spadek liczby kobiet o 3% (o 7 679 kobiet) oraz spadek liczby mężczyzn o 3% (o 6 251);
- w Gdyni spadek liczby kobiet o 3% (o 3 515 kobiet) oraz spadek liczby mężczyzn o 3% (o 3 519 mężczyzn);
- w Sopocie spadek liczby kobiet o 3% (o 458 kobiet) oraz spadek liczby mężczyzn o 2% (o 233 mężczyzn).

W odniesieniu do 2023 roku, w 2030 roku udział kobiet w ogólnej liczbie mieszkańców w większości powiatów województwa pozostanie niezmienny. Zmianę udziału kobiet prognozuje się w powiecie sztumskim, gdzie nastąpi wzrost o 1 pkt. proc.

W porównaniu do roku 2022, w 2030 roku spadnie liczba mieszkanek powiatu malborskiego - o 1% (o 420 kobiet). W powiecie tym nieznacznie wzrośnie liczba mężczyzn (o 102). Największy wzrost liczby kobiet wystąpi w powiecie gdańskim – wzrost o 7% (o 4 617 kobiet). W tym powiecie prognozuje się również największy wzrost liczby mężczyzn – o 8% (o 5 123).³¹

³¹ *Ibidem.*

Grafika 4. Prognoza ludności do 2030 roku w podziale na płeć oraz powiat zamieszkania

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 (opracowanie eksperymentalne), 2014.

Podsumowanie

- Kobiety stanowią ponad połowę mieszkańców województwa pomorskiego (51%).
- W 2022 roku na 100 mężczyzn przypadają 105 kobiet. Na wynik ten wpływała dominacja liczebna kobiet w wieku powyżej 55 lat.
- Piramida wieku mieszkańców województwa przybiera typ regresywny. Wśród kobiet nad młodszymi rocznikami dominują starsze grupy wiekowe. Co piąta mieszkanka województwa miała 65 lub więcej lat (21%).
- Mieszkanke województwa w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym stanowią odpowiednio 19% oraz 55% osób p.ż. żeńskiej. 27% mieszanek województwa jest w wieku poprodukcyjnym.
- Mieszkanke rzadziej decydowały się na potomstwo. W latach 2018 – 2022 liczba urodzeń żywych spadała średnio o 5%.
- Prognozy ludności informują o dalszym zwiększaniu się udziału starszych kobiet w ogóle mieszkańców województwa.

5.2. Sytuacja na rynku pracy mieszkańców województwa pomorskiego

5.2.1. Osoby pracujące wraz z zatrudnieniem w branżach regionalnej gospodarki

Analizując sytuację na pomorskim rynku pracy należy uwzględnić podmioty, które na nim występują. Jednym z nich są osoby pracujące zawodowo, które określane są jako osoby wykonujące pracę przynoszącą im zarobek (w formie wynagrodzenia za pracę) lub dochód.³² W tym fragmencie raportu zestawiono sytuację pracujących mieszanek województwa pomorskiego z sytuacją pracujących mężczyzn. Porównanie to pozwoliło na wyodrębnienie różnic oraz tendencji uzależnionych od p.ż. pracownika, które występują na regionalnym rynku pracy.

W latach 2013 – 2022 zauważalny był rosnący trend liczby pracujących w województwie pomorskim.³³ W analizowanym okresie największy roczny przyrost liczby pracujących nastąpił w roku 2015, w którym pracę wykonywało o 93 tys. osób więcej niż w roku 2014 (odpowiednio 988 tys. vs. 895 tys. osób). Rozpatrując sytuację na rynku pracy na przestrzeni ostatnich 10 lat, liczba osób wykonujących pracę osiągnęła **największą wartość w roku 2022 – 1052 tys.**

Osobami pracującymi w województwie pomorskim częściej byli mężczyźni niż kobiety. Na przestrzeni lat 2013 – 2022 stanowili oni od 54,2% do 56,0% wszystkich pracujących. W 2022 roku liczba pracujących kobiet na pomorskim rynku pracy wynosiła 482 tys. (liczba mężczyzn 570 tys.). Warto podkreślić, że liczba pracujących w 2022 roku wzrosła w porównaniu do roku ubiegłego ze względu na częstsze podejmowanie pracy przez kobiety. We wskazanym roku zanotowano wzrost liczby pracujących kobiet o 15 tys. w stosunku do roku 2021. Sytuacja

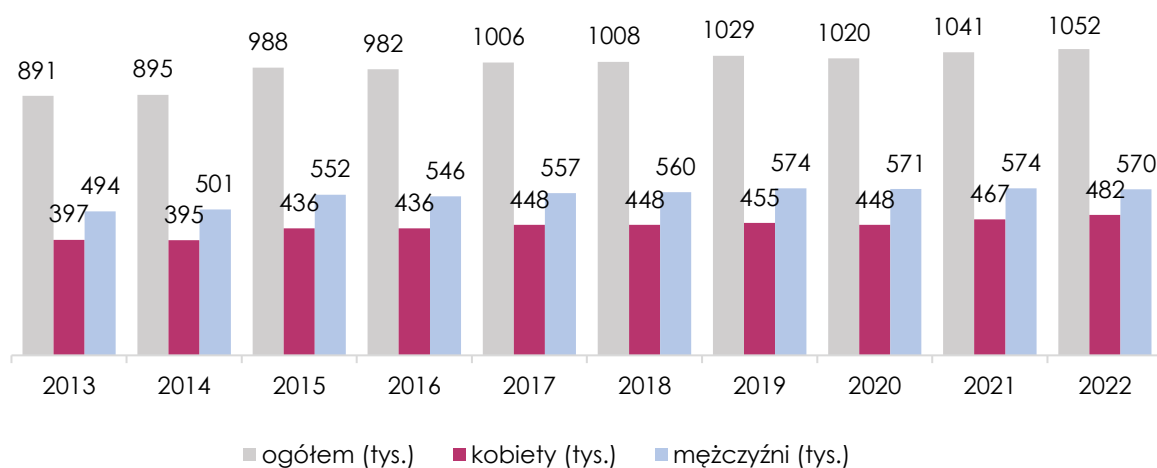
³² Główny Urząd Statystyczny, Zeszyt metodologiczny Pracujący w gospodarce narodowej, 2020.

³³ Metodologia danych według BAEL (dane średnioroczne) Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15-89 lat, gdzie pracujący definiowani są jako osoby wykonujące pracę przynoszącą im zarobek lub dochódów. Dane te nie uwzględniają pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Liczba pracujących wyszczególniona jest według polskiej klasyfikacji działalności. Od I kwartału 2021 roku wprowadzono zmiany w Badaniu Aktywności Ekonomicznej Ludności, które dotyczyły definicji oraz sposobu wyodrębnienia poszczególnych populacji na rynku pracy – pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo. Zmiany te wpłynęły na porównywalność wyników. Z tego względu w raporcie zastosowano przeliczone dane historyczne opracowane z zastosowaniem zmienionych od 2021 roku definicji wyznaczania głównych kategorii osób na rynku pracy. Więcej informacji o zmianach metodologii badania BAEL: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-bezrobotni-bierni-zawodowo-wg-bael/informacja-glownego-urzedu-statystycznego-na-temat-zmian-wprowadzanych-od-2021-r-w-bael,35,1.html> (dostęp: 25.10.2023) oraz <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-bezrobotni-bierni-zawodowo-wg-bael/informacja-na-temat-przeliczonych-dla-lat-2010-2020-wynikow-badania-aktywnosci-ekonomicznej-ludnosci-bael,37,1.html> (dostęp: 25.10.2023).

ta wpłynęła na rekordowy udział kobiet w liczbie osób pracujących ogółem w województwie pomorskim w ostatnich 10 latach – 45,8%.

Zdecydowaną większość osób pracujących w województwie stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, które w latach 2013 – 2022 stanowiły średnio 96% wszystkich pracujących - w 2022 roku udział ten wyniósł niespełna 95%, zaś w roku 2013 wynosił ponad 97%. Na wynik ten miał przede wszystkim wpływ wiek zdolności do pracy kobiet podejmujących pracę w województwie pomorskim. Udział kobiet w wieku produkcyjnym wśród pracujących kobiet był niższy niż w przypadku mężczyzn. W 2022 roku 93% pracujących kobiet stanowiły kobiety w wieku produkcyjnym. W przypadku mężczyzn było to niemal 97%. W ostatnich 10 latach, zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn zauważalny był spadek udziału osób w wieku produkcyjnym w liczbie pracujących ogółem, jednak u kobiet spadek ten był bardziej zauważalny. Zestawiając z sobą wzrost liczby pracujących kobiet oraz jednoczesny spadek udziału pracujących kobiet w wieku produkcyjnym, można wnioskować, że wzrost liczby kobiet wykonujących pracę w 2022 roku wywołany był podejmowaniem pracy przez kobiety w wieku poprodukcyjnym.³⁴

Wykres 5. Osoby pracujące zawodowo w województwie pomorskim w latach 2013 - 2022 roku w podziale na płeć

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15-89 lat według BAEL (dane średnioroczne), Ludność aktywna zawodowo wg typu aktywności, wieku produkcyjnego i płci, 2023.

W 2022 roku mieszkańcy województwa pomorskiego najliczniej pracowali w sektorze usługowym – 64%, jednocześnie niemal co trzecia pracująca osoba z województwa pomorskiego pracowała w sektorze przemysłowym – 31%. Mieszkańcy województwa najrzadziej podejmowali się pracy w sektorze rolniczym – 5%. Zauważalne jest duże zróżnicowanie zatrudnienia w sektorach ekonomicznych gospodarki ze względu na płeć pracujących. Kobiety znaczenie częściej niż mężczyźni pracowały w sektorze usługowym (odpowiednio 79% vs. 51%), z kolei mężczyźni częściej w sektorze przemysłowym (odpowiednio 43% vs. 17%). Zarówno pracujące mieszkanki, jak i pracujący mieszkańcy województwa najrzadziej podejmowali się pracy w sektorze rolniczym (odpowiednio 4% i 6%).³⁵

Zdecydowana większość pracujących w województwie pomorskim w 2022 roku pracowała w pełnym wymiarze czasu pracy – 93% (977 tys.) - (odpowiednio 90% kobiet i 95%

³⁴ Główny Urząd Statystyczny, Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15-89 lat według BAEL (dane średnioroczne), Ludność aktywna zawodowo wg typu aktywności, wieku produkcyjnego i płci, 2023.

³⁵ Główny Urząd Statystyczny, Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15-89 lat według BAEL (dane średnioroczne), Odsetek pracujących wg sektorów ekonomicznych i płci, 2023.

mężczyzn). Zauważalne jest zatem, że częściej niż mężczyźni, to kobiety wykonywały pracę na podstawie niepełnego wymiaru pracy (10% vs. 5%).³⁶

Do oceny sytuacji na rynku pracy wykorzystuje się wskaźnik zatrudnienia, który wskazuje na udział pracujących w danej kategorii w ogólnej liczbie ludności w danej kategorii.³⁷ W ostatnich 10 latach wartość tego wskaźnika stale rosła. W roku 2013 wskaźnik ten utrzymywał się na poziomie 50%, zaś w 2022 roku wynosił on już 59%. Wskaźnik zatrudnienia przyjmował zróżnicowane wartości w przypadku kobiet oraz mężczyzn. W latach 2013 – 2022 u kobiet wynosił on średnio 47%, zaś u mężczyzn 64%. Zauważalne jest również, że w ostatnich dwóch latach wartość wskaźnika zatrudnienia kobiet rosła i w 2022 roku wynosiła 52%, z kolei u mężczyzn zauważalna jest odmienna tendencja.

Wielkość miejsca zamieszkania jest kolejnym czynnikiem warunkującym wysokość wskaźnika zatrudnienia w województwie pomorskim. W 2022 roku 61% mieszkańców wsi pracowało, z kolei w przypadku mieszkańców miast było to 57%. Tendencja ta uległa zmianie na przestrzeni ostatnich 10 lat. W roku 2013 stosunkowo częściej pracowali mieszkańcy miast (52 vs. 47 dla mieszkańców wsi). Podobna prawidłowość zauważalna była również w przypadku analizy tego aspektu ze względu na płeć.³⁸ W 2022 roku najwyższą wartość wskaźnika zatrudnienia odnotowano wśród mieszkańców województwa w wieku 30-39 lat (90) oraz w wieku 40-49 lat (89), z kolei najniższe wartości osiągnął on wśród osób w wieku 50-89 lat (39). Zauważalne jest, że w każdej wyróżnionej grupie wiekowej wskaźnik zatrudnienia u mężczyzn przybierał wyższe wartości, niż wskaźnik zatrudnienia u kobiet, jednocześnie niemal w każdej grupie różnica w wysokości wskaźnika malała na przestrzeni ostatnich 10 lat. Najmniejsza różnica wartości wskaźnika zatrudnienia w 2022 roku w zależności od płci występowała wśród mieszkańców województwa w wieku 15-29 lat – 3 (kobiety: 44 vs. mężczyźni: 47), zaś największa wśród mieszkańców w wieku 50-89 lat – 18 (kobiety: 29 vs. mężczyźni: 48).³⁹

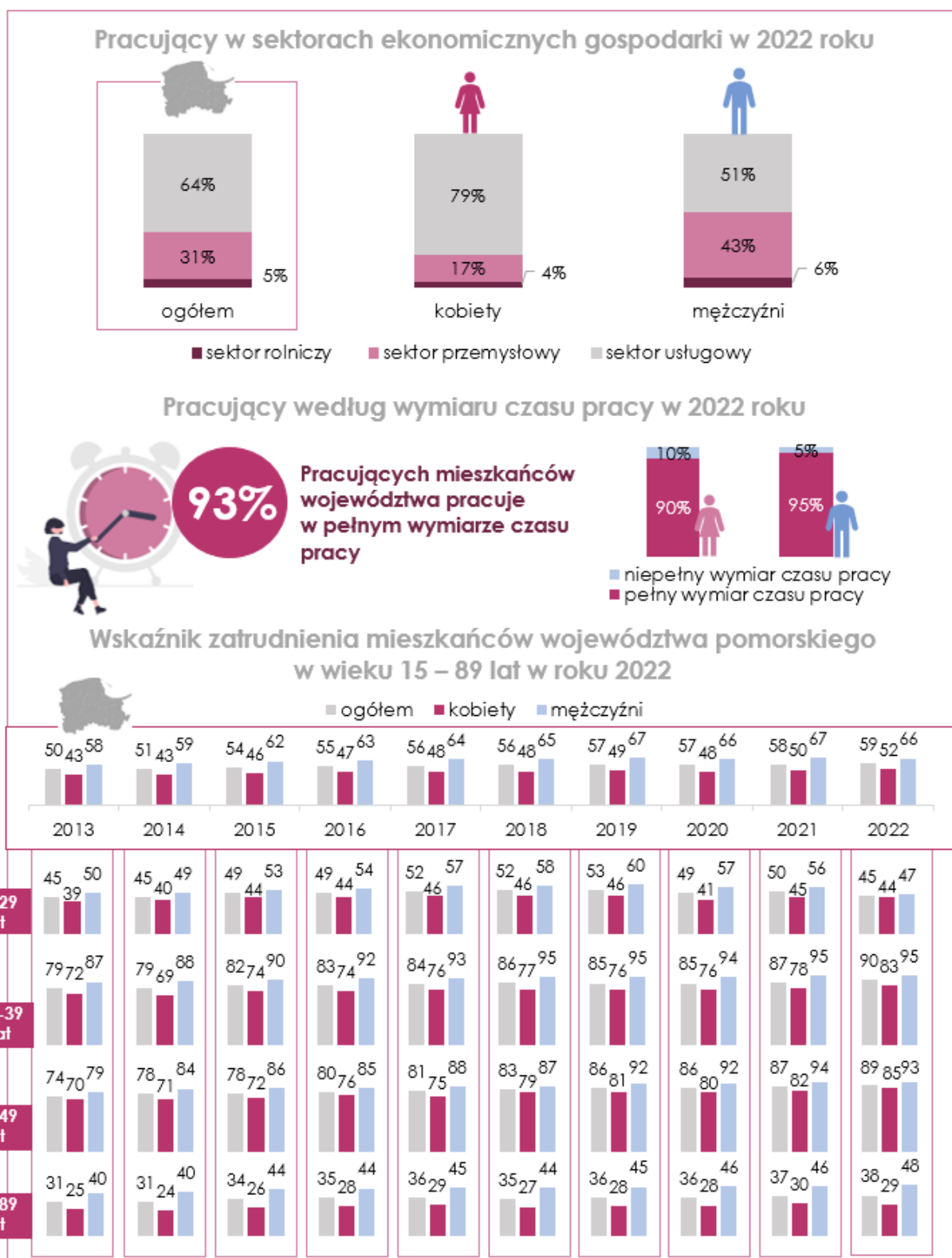
³⁶ Urząd Statystyczny, Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15-89 lat według BAEL (dane średnioroczne), Pracujący wg wymiaru czasu pracy i płci, 2023.

³⁷ Główny Urząd Statystyczny, Pojęcia stosowane w statystyce publicznej: <https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/4575,pojecie.html> (dostęp: 22.09.2023).

³⁸ Główny Urząd Statystyczny, Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15-89 lat według BAEL (dane średnioroczne), Wskaźnik zatrudnienia wg płci i miejsca zamieszkania, 2023.

³⁹ Główny Urząd Statystyczny, Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15-89 lat według BAEL (dane średnioroczne), Wskaźnik zatrudnienia wg wieku i płci, 2023.

Grafika 5. Charakterystyka pracujących mieszkańców województwa pomorskiego w 2022 roku

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15-89 lat według BAEL (dane średnioroczne), Odsetek pracujących wg sektorów ekonomicznych i płci, 2023, Główny Urząd Statystyczny, Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15-89 lat według BAEL (dane średnioroczne), Pracujący wg wymiaru czasu pracy i płci, 2023, Główny Urząd Statystyczny, Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15-89 lat według BAEL (dane średnioroczne), Wskaźnik zatrudnienia wg płci i miejsca zamieszkania, 2023, Główny Urząd Statystyczny, Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15-89 lat według BAEL (dane średnioroczne), Wskaźnik zatrudnienia wg wieku i płci, 2023.

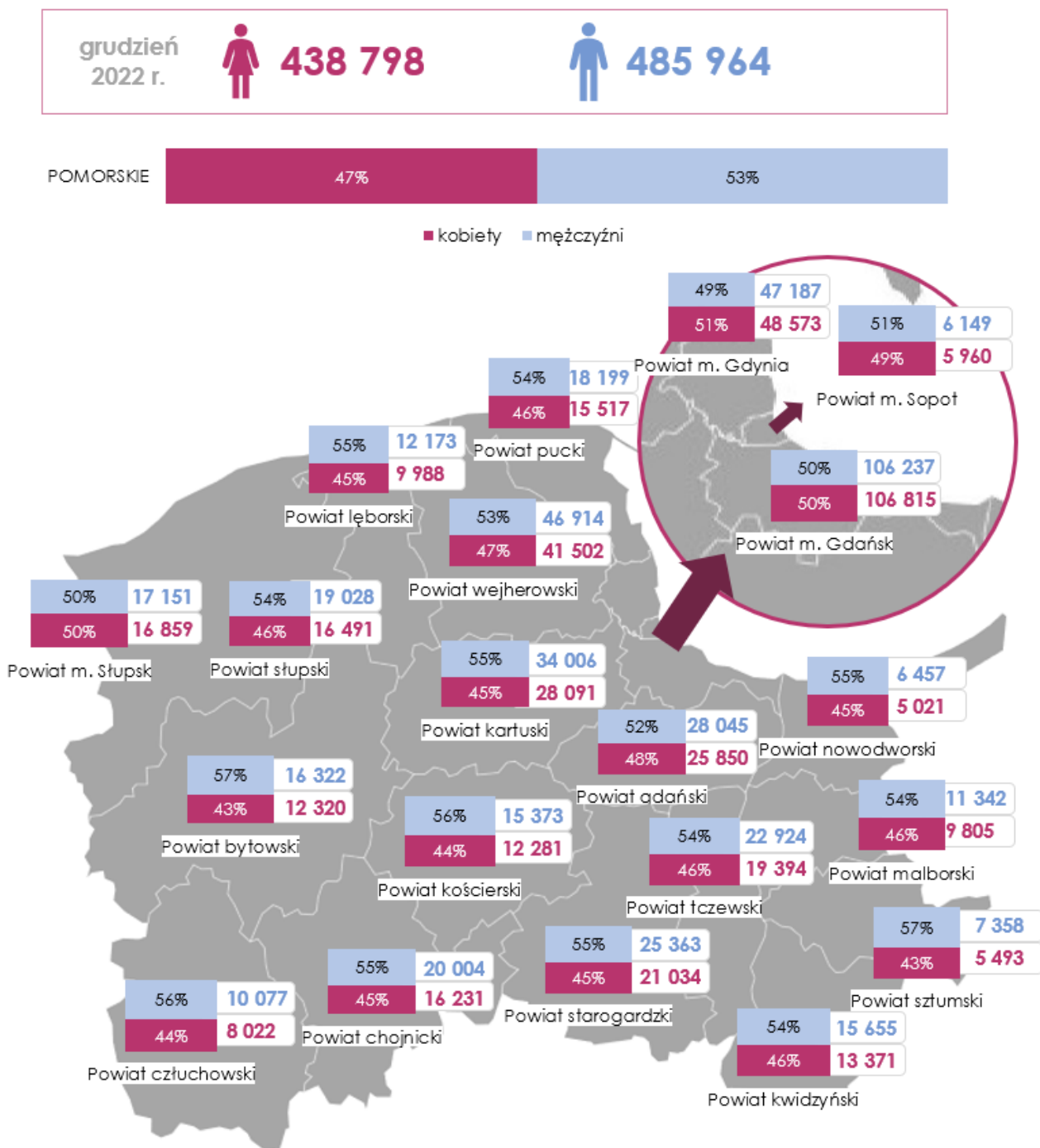
Liczba osób pracujących⁴⁰ jest zróżnicowana również na poziomie powiatów województwa pomorskiego. W województwie pomorskim w grudniu 2022 roku pracowało łącznie 924 762 mieszkańców. Najwięcej pracujących spośród wszystkich jednostek samorządu terytorialnego II stopnia zamieszkiwało Gdańsk - 23% (213 052 spośród wszystkich pracujących w województwie) oraz Gdynię – 10% (95 760), z kolei najmniej pracujących na tle województwa zamieszkiwało powiaty: nowodworski – 1% (11 658), Sopot – 1% (12 109) oraz sztumski – 1% (12 851).

W grudniu 2022 roku w województwie pomorskim przeciętnie 47% pracujących stanowiły kobiety, zaś 53% pracujących stanowiły osoby płci męskiej. Rozkład pracujących ze względu na płeć był nierównomierny w zależności od powiatu. W 18 jednostkach samorządu terytorialnego wśród osób pracujących przeważali mężczyźni. Jedynie w Gdyni oraz w Gdańsku pracowało więcej kobiet niż mężczyzn (odpowiednio 48 573 vs. 47 187 i 106 815 vs. 106 237). Do powiatów, w których wśród pracujących przewagę mają mężczyźni należą powiaty: kartuski (mężczyźni: 34 006 vs. kobiety: 28 091), wejherowski (46 914 vs. 41 502), starogardzki (25 363 vs. 21 034), bytowski (16 322 vs. 12 320), chojnicki (20 004 vs. 16 231), tczewski (22 924 vs. 19 394), kościerski (15 373 vs. 12 281), pucki (18 199 vs. 15 517), słupski (19 028 vs. 16 491), kwidzyński (15 655 vs. 13 371), gdański (28 045 vs. 25 850), lęborski (12 173 vs. 9 988), człuchowski (10 077 vs. 8 022), sztumski (7 358 vs. 5 493), malborski (11 342 vs. 9 805), nowodworski (6 457 vs. 5 201), m. Słupsk (17 151 vs. 16 859) oraz m. Sopot (6 149 vs. 5 960). Największy stosunek pracujących kobiet do pracujących mężczyzn występował zaś w Gdyni (kobiety: 51% vs. mężczyźni: 49%), z kolei najmniejszy udział pracujących kobiet do pracujących mężczyzn odnotowano w powiecie sztumskim (43% vs. 57%).⁴¹

⁴⁰ Metodologia danych według zestawienia Pracujący w gospodarce narodowej w Polsce w grudniu 2022 roku, gdzie pracujący definiowani są na podstawie informacji o ubezpieczonych w Kasach Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) lub w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (ZUS). Zgodnie z metodologią każda osoba pracująca jest ujmowana w danych tylko jeden raz. Wszystkie dane dotyczące pracujących w gospodarce narodowej prezentowane są w odniesieniu do ich pracy głównej.

⁴¹ Główny Urząd Statystyczny, Pracujący w gospodarce narodowej w Polsce w grudniu 2022 r., 2022.

Grafika 6. Pracujący w powiatach województwa pomorskiego w grudniu 2022 roku w podziale na płeć

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Pracujący w gospodarce narodowej w Polsce w grudniu 2022 r., 2022.

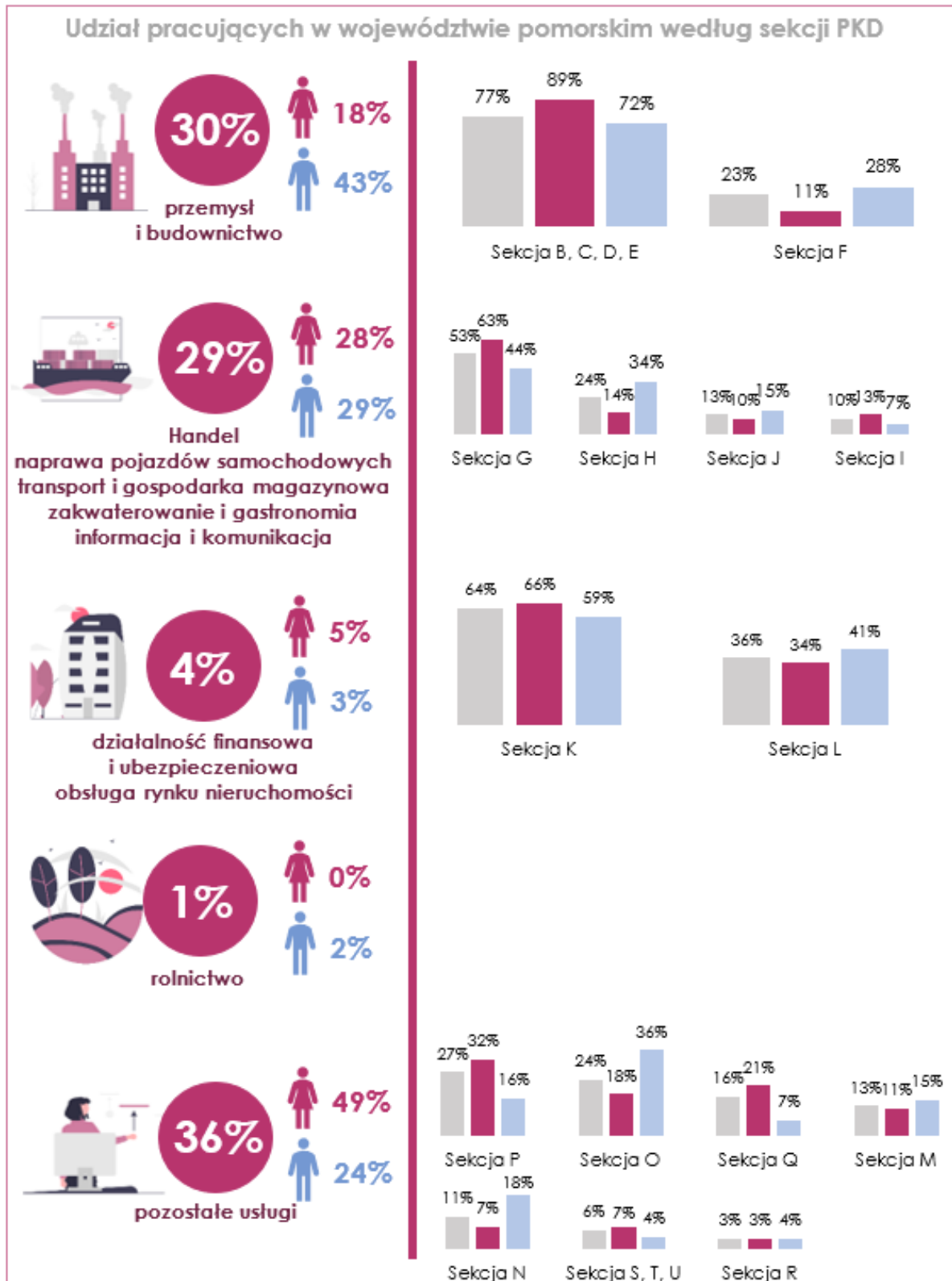
W grudniu 2022 roku mieszkańcy województwa pomorskiego najczęściej byli zatrudnieni na podstawie stosunku pracy – 80%, zaś pozostali pracowali na własny rachunek – 20%. Częściej niż kobiety, przedsiębiorstwa prowadzili pracujący płci męskiej (15% vs. 24%), z kolei kobiety znacznie częściej były zatrudnione na podstawie stosunku pracy (85% vs. 76%).⁴²

Pracujący z województwa pomorskiego najczęściej podejmowali pracę w przemyśle i budownictwie (30%). Pracę z tego zakresu częściej niż mieszkanki województwa, wykonywali mężczyźni (43% vs. 18%). Osoby pracujące w tym obszarze, najczęściej wykonywali swoje obowiązki w zakresie górnictwa i wydobywania, przetwórstwa przemysłowego, wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę oraz dostawy wody – Sekcja B, C, D i E PKD (77%). Były to również najliczniej obsadzone sekcje zarówno przez pracownice (89%) oraz przez pracowników (72%), świadczących pracę w obszarze przemysłu i budownictwa. Pracujący mieszkańcy województwa równie często podejmowali pracę w obszarze handlu, naprawy pojazdów samochodowych, transportu i gospodarki magazynowej, zakwaterowania i gastronomii, informacji i komunikacji (29%). Zarówno kobiety, jak i mężczyźni stosunkowo równolicznie podejmowali pracę w tym zakresie. Najliczniej osadzoną przez pracowników w tym obszarze była sekcja G: Handel hurtowy i detaliczny (53%), w której pracę podejmowało stosunkowo najwięcej kobiet (63%) oraz mężczyzn (44%) pracujących w tym obszarze. 4% pracujących mieszkańców województwa pomorskiego pracowało w zakresie działalności finansowej i ubezpieczeniowej. Pracę tę częściej niż mężczyźni, wykonywały kobiety (5% vs. 3%). Osoby pracujące w tym obszarze najczęściej wykonywały swoje obowiązki w zakresie działalności finansowej i ubezpieczeniowej – sekcja K PKD (64%). W tej sekcji stosunkowo częściej pracowały kobiety (66% vs. 59% wśród mężczyzn). Z kolei 1% osób pracujących podejmowało pracę w rolnictwie. Pracę tę częściej niż kobiety, wykonywali mężczyźni (2% vs. 0%). Niemal co trzeci pracujący mieszkaniec województwa pracował w zakresie pozostałych usług. W tym obszarze pracowała co druga kobieta (49%) oraz co czwarty mężczyzna (24%). Zatrudnieni w tym obszarze, najczęściej podejmowali pracę w zakresie edukacji – sekcja P (27%), w zakresie administracji publicznej i obrony narodowej – sekcja O (24%), w zakresie opieki zdrowotnej i pomocy społecznej – sekcja Q (16%) oraz w zakresie działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej – sekcja M (13%). Kobiety pracujące w tym obszarze najczęściej podejmowały pracę z zakresu edukacji (32%), zaś mężczyźni najczęściej pracowali w zakresie administracji (36%). Zauważalne jest, że kobiety częściej podejmowały pracę w 9 spośród 16 wyróżnionych sekcji PKD. Mieszkanki województwa pomorskiego, częściej niż mężczyźni pracowały w zakresie edukacji – sekcja P PKD (57 849 pracujących kobiet vs. 13 931 pracujących mężczyzn), opieki zdrowotnej i pomocy społecznej – sekcja Q PKD (38 414 vs. 5 726) oraz w handlu hurtowym i detalicznym – sekcja G PKD (66 748 vs. 46 545). Wskazane obszary są sekcjami PKD z największą różnicą pomiędzy liczbą pracujących kobiet, a liczbą pracujących mężczyzn. Do sekcji PKD, z przewagą pracowniczek należą sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (20 817 vs. 13 300), sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (13 444 vs. 7 297), sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (11 731 vs. 5 766), sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (5 831 vs. 3 143), sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (5 981 vs. 4 017) oraz sekcje S. T. U. - Pozostała indywidualna działalność usługowa, Gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby, Organizacje i zespoły eksterytorialne (13 163 vs. 3 627).⁴³

⁴² *Ibidem.*

⁴³ Główny Urząd Statystyczny, Pracujący w gospodarce narodowej w Polsce w grudniu 2022 r., 2022.

Grafika 7. Charakterystyka pracujących mieszkańców województwa pomorskiego w grudniu 2022 roku według sekcji PKD

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Pracujący w gospodarce narodowej w Polsce w grudniu 2022 r., 2022.

Grafika 8. Legenda do grafiki „Charakterystyka pracujących mieszkańców województwa pomorskiego w grudniu 2022 roku według sekcji PKD”

- Sekcja A.** rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
- Sekcja B.** Górnictwo i wydobywanie
- Sekcja C.** Przetwórstwo przemysłowe
- Sekcja D.** Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
- Sekcja E.** Dostawa wody
- Sekcja F.** Budownictwo
- Sekcja G.** Handel hurtowy i detaliczny
- Sekcja H.** Transport i gospodarka magazynowa
- Sekcja I.** Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
- Sekcja J.** Informacja i komunikacja
- Sekcja K.** Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
- Sekcja L.** Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
- Sekcja M.** Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
- Sekcja N.** Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
- Sekcja O.** Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
- Sekcja P.** Edukacja
- Sekcja Q.** Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
- Sekcja R.** Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Pracujący w gospodarce narodowej w Polsce w grudniu 2022 r., 2022.

W 2021 roku co czwarty mieszkaniec województwa pomorskiego podejmował pracę⁴⁴ w sektorze publicznym (25%), zaś 75% pracowników było zatrudnionych w sektorze prywatnym. Zauważalne jest, że zatrudnienia w sektorze publicznym częściej niż mężczyźni, podejmowały kobiety (34% wśród kobiet vs. 16% wśród mężczyzn), jednocześnie mężczyźni częściej pracowali w sektorze prywatnym (84% wśród mężczyzn vs. 66% wśród kobiet). Udział pracujących w wyszczególnionych sektorach własności był zróżnicowany ze względu na sekcję PKD. Niemal wszyscy pracujący w zakresie handlu hurtowego i detalicznego (Sekcja G), budownictwa (Sekcja F), działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej (Sekcja N), informacji i komunikacji (Sekcja J), działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (Sekcja I) oraz pozostałej indywidualnej działalności usługowej (Sekcja S) podejmowali się pracy w sektorze prywatnym. Sekcjami zdominowanymi przez sektor publiczny była Sekcja P. Edukacja (84% osób pracujących w sektorze publicznym), Sekcja Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (68%), Sekcja O. Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (99%) oraz Sekcja R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (85%). Pracę w sektorze publicznym w zakresie rozrywki i rekreacji stosunkowo częściej niż mężczyźni, podejmowały mieszkanki województwa pomorskiego (87% vs. 81%). Zdecydowana większość pracujących w sekcji górnictwa i wydobywania, przetwórstwa przemysłowego, wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych i dostawy wody (Sekcja B, C, D, E) podejmowało pracę w sektorze prywatnym, jednocześnie niemal co dziesiąta osoba pracująca w wyszczególnionych sekcjach, pracowała w sektorze publicznym. W sektorze tym częściej niż mieszkanki województwa, pracowali mężczyźni (10% vs. 7%). 83% pracujących w obszarze transportu i gospodarki magazynowej (Sekcja H) podejmowało się pracy w sektorze prywatnym, zaś 17% zatrudnionych w tym obszarze pracowało w sektorze publicznym. Osoby prowadzące działalność profesjonalną, naukową lub techniczną najczęściej pracowały w sektorze prywatnym, a rzadziej w sektorze publicznym (91% vs. 9%). Zdecydowana większość pracujących w zakresie finansów i ubezpieczeń (Sekcja K) oraz w zakresie rolnictwa, leśnictwa,

⁴⁴ Metodologia danych według: Pracujący (faktyczne miejsce pracy) wg sekcji, połączonych sekcji i płci, gdzie pracujący definiowani są jako osoby wykonujące prace przynoszącą im zarobek lub dochód. Dane nie uwzględniają pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

łowiectwa i rybactwa (Sekcja R) również pracowała w sektorze prywatnym (odpowiednio 86% i 82%), jednocześnie w tych sekcjach to kobiety częściej podejmowały pracę w sektorze publicznym (odpowiednio 15% i 21%). Niemal co czwarta osoba z branży rynku nieruchomości pracowała w sektorze publicznym (26%). W tym sektorze własności częściej niż kobiety, pracowali mężczyźni (28% vs. 25%)⁴⁵.

Tabela 2. Pracujący w województwie pomorskim w 2021 roku według sekcji PKD i sektorów własności

SEKCJA PKD	Ogółem		kobiety		mężczyźni	
	- sektor publiczny	- sektor prywatny	- sektor publiczny	- sektor prywatny	- sektor publiczny	- sektor prywatny
OGÓŁEM	25%	75%	34%	66%	16%	84%
Sekcja: B, C, D, E	9%	91%	7%	93%	10%	90%
Sekcja G		100%		100%		100%
Sekcja P	84%	16%	84%	16%	82%	18%
Sekcja F	2%	98%	2%	98%	2%	98%
Sekcja H	17%	83%	14%	86%	18%	82%
Sekcja Q	68%	32%	68%	32%	66%	34%
Sekcja O	99%	1%	100%		98%	2%
Sekcja M	9%	91%	9%	91%	8%	92%
Sekcja N	1%	99%	1%	99%	1%	99%
Sekcja J	1%	99%	1%	99%	1%	99%
Sekcja S	1%	99%		100%	2%	98%
Sekcja I	2%	98%	2%	98%	1%	99%
Sekcja K	14%	86%	15%	85%	11%	89%
Sekcja L	26%	74%	25%	75%	28%	72%
Sekcja A	18%	82%	21%	79%	17%	83%
Sekcja R	85%	15%	87%	13%	81%	19%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Rynek pracy, Pracujący, zatrudnieni i przeciętne zatrudnienie według PKD, Pracujący (faktyczne miejsca pracy) wg sekcji, połączonych sekcji i płci, 2022.

⁴⁵ Główny Urząd Statystyczny, Rynek pracy, Pracujący, zatrudnieni i przeciętne zatrudnienie według PKD, Pracujący (faktyczne miejsca pracy) wg sekcji, połączonych sekcji i płci, 2022.

Podsumowanie

- Osobami pracującymi w województwie pomorskim rzadziej były kobiety niż mężczyźni.
- Liczba pracujących w 2022 roku wzrosła w porównaniu do roku ubiegłego, ze względu na częstsze podejmowanie pracy przez kobiety, szczególnie te w wieku poprodukcyjnym.
- Kobiety najczęściej pracowały w pełnym wymiarze pracy w sektorze usługowym.
- W latach 2013-2022 wskaźnik zatrudnienia wśród mieszkanek województwa wynosił średnio 47%. Wskaźnik ten przyjmował rosnącą tendencję w dwóch ostatnich latach.
- Mieszkanki województwa częściej niż mężczyźni pracowały w zakresie działalności naukowej, działalności związanej z zakwaterowaniem, działalności ubezpieczeniowej, w działalności związanej z kulturą czy działalności związanej z nieruchomościami.
- Kobiety częściej niż mężczyźni podejmowały pracę w przedsiębiorstwach z sektora publicznego.

5.2.2. Osoby biernie zawodowo

Osoby biernie zawodowo są kolejną grupą poddaną analizie w kontekście sytuacji kobiet na pomorskim rynku pracy. W tym fragmencie określono profil biernych zawodowo mieszkańców województwa pomorskiego, jak również wskazano na przyczyny pozostawania poza rynkiem pracy przez wskazaną grupę, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet.

Na koniec 2022 roku 719 tys. mieszkańców województwa pomorskiego należało do grupy biernych zawodowo, czyli do grupy osób pozostających poza rynkiem pracy, z których 228 tysięcy stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Większość biernych zawodowo stanowiły kobiety – 61% (437 tys.), zaś 39% tej grupy stanowili mężczyźni (282 tys.). Zauważalne jest, że w porównaniu do tego samego okresu z roku ubiegłego liczba osób biernych zawodowo nieznacznie spadła – o 1 tys. osób. Warto zauważyć, że w porównaniu do końca roku 2021 liczba biernych zawodowo kobiet zmalała o 4 tys., przy jednoczesnym wzroście liczby mężczyzn – o 2 tys.⁴⁶

Na koniec 2022 roku 29% osób biernych zawodowo posiadało wykształcenie gimnazjalne, podstawowe, niepełne podstawowe lub nie posiadała wykształcenia szkolnego, a co czwarta miała wykształcenie zasadnicze zawodowe lub branżowe (25%). 19% biernych zawodowo z województwa pomorskiego posiadało wykształcenie policealne lub średnie zawodowe, 13% miało wykształcenie wyższe oraz 13% miało wykształcenie średnie. Zauważalne jest, że wraz ze wzrostem stopnia wykształcenia maleje udział osób biernych zawodowo. Porównując dane z końca roku 2022 do stanu na koniec 2021 roku dostrzegamy wzrost udziału osób o wykształceniu średnim ogólnokształcącym (wzrost o 7 tys.), wyższym (wzrost o 6 tys.) oraz zasadniczym zawodowym/branżowym (wzrost o 5 tys.) w ogóle osób biernych zawodowo, przy jednoczesnym spadku udziału osób o wykształceniu policealnym i średnim zawodowym (spadek o 12 tys.) oraz gimnazjalnym, podstawowym i niższym (spadek o 5 tys.).

Na końcu 2022 roku ponad połowa osób biernych zawodowo należała do najstarszej wyróżnionej grupy wiekowej – 55-89 lat (65%). W porównaniu do ubiegłego roku odnotowano wzrost tej grupy wiekowej w ogóle osób biernych zawodowo (wzrost o 15 tys.). Drugą najliczniejszą grupą wiekową wśród biernych zawodowo były osoby w wieku 15-24 lat (20%), zaś najmniej liczną grupą wiekową zaliczaną do biernych zawodowo były osoby w wieku 35-44 lat (4%).⁴⁷

Najczęstszą przyczyną bierności zawodowej mieszkańców województwa pomorskiego na końcu 2022 roku było przebywanie na emeryturze (54%). Pobieranie świadczeń

⁴⁶ Dane poddane zaokrągleniu.

⁴⁷ Główny Urząd Statystyczny, Aktywność ekonomiczna ludności w województwie pomorskim w 4 kwartale 2022 r., 2022.

emerytalnych było częściej przyczyną bierności mieszkank województwa niż mężczyzn (56% vs. 51%). Inną z przyczyn bierności zawodowej była chęć nauki i uzupełniania kwalifikacji (25%), którą częściej przejawiali bierni zawodowo mężczyźni (30% vs. 22% wśród kobiet). Do innych przyczyn bierności zawodowej należały choroba lub niepełnosprawność (12%) oraz obowiązki rodzinne i obowiązki związane z prowadzeniem domu (9%). Zauważalne jest, że kobiety znaczenie częściej niż mężczyźni pozostawały bierne zawodowo z uwagi na obowiązki rodzinne (13% vs. 2%).⁴⁸

W 2022 roku świadczenia emerytalne lub rentowe pobierało przeciętnie 482 166 mieszkańców województwa pomorskiego. 449 668 osób pobierało świadczenia z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, z których 347 244 pobierało emerytury. 32 498 osób pobierających emerytury lub renty posiadało status rolnika.⁴⁹ Mieszkańcy województwa pomorskiego korzystający ze świadczeń społecznych otrzymywali średnio 2 771,37 zł miesięcznie brutto. Zauważalne jest, że spośród wszystkich osób pobierających świadczenia społeczne, to beneficjenci emerytur otrzymywali najwyższe świadczenia brutto. Każdy emeryt z województwa pomorskiego otrzymywał przeciętnie 2 872,72 zł. W przypadku osób przebywających na rencie z tytułu niezdolności do pracy było to 2 299,49 zł, zaś u osób pobierających rentę rodzinną było to 2 517,07 zł. Najniższe przeciętne świadczenie otrzymywali indywidualni rolnicy – 1 516,97 zł.⁵⁰ Wysokość otrzymywanych świadczeń jest zróżnicowana ze względu na płeć. Takie zróżnicowanie potwierdzają dane w ujęciu ogólnopolskim, zgodnie z którymi w grudniu 2022 roku przeciętna wysokość świadczenia emerytalnego u kobiet wynosiła 2 468,43 zł, zaś u mężczyzn było to o 1 159,66 zł więcej – 3 628,09 zł.⁵¹

Według Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w 2017 roku przeciętny wiek emerytów wynosił 70,8, przy czym u kobiet wynosił on 69,6, zaś u mężczyzn 70,8. W przypadku mieszkańców województwa pomorskiego korzystających ze świadczeń rentowych, przeciętny wiek wynosił 60,2. Różnice w przeciętnym wieku kobiet oraz mężczyzn przebywających na rencie nie są zauważalne.⁵²

⁴⁸ Główny Urząd Statystyczny, Główny Urząd Statystyczny, Osoby nieposzukujące pracy w wieku 15-74 lata według wybranych przyczyn bierności w IV kwartale 2022 r. w województwie pomorskim (w tys.), 2022.

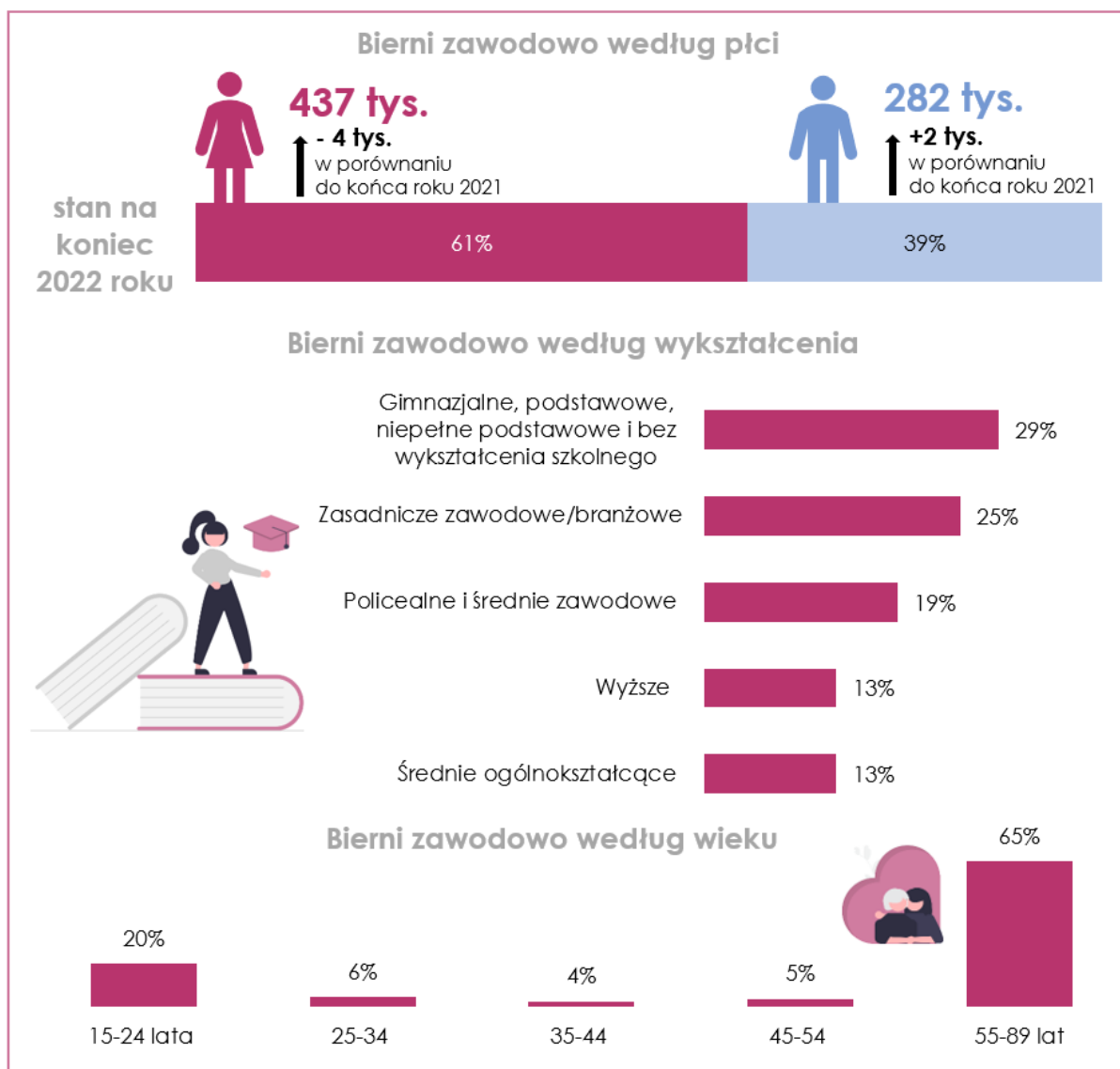
⁴⁹ Główny Urząd Statystyczny, Wynagrodzenia i świadczenia społeczne, Emeryci i renciści, 2023.

⁵⁰ Główny Urząd Statystyczny, Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto, 2023.

⁵¹ Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Struktura emerytów, którym świadczenie wypłaca ZUS według wysokości świadczeń i płci – stan w grudniu 2022 r. (w odsetkach), 2023.

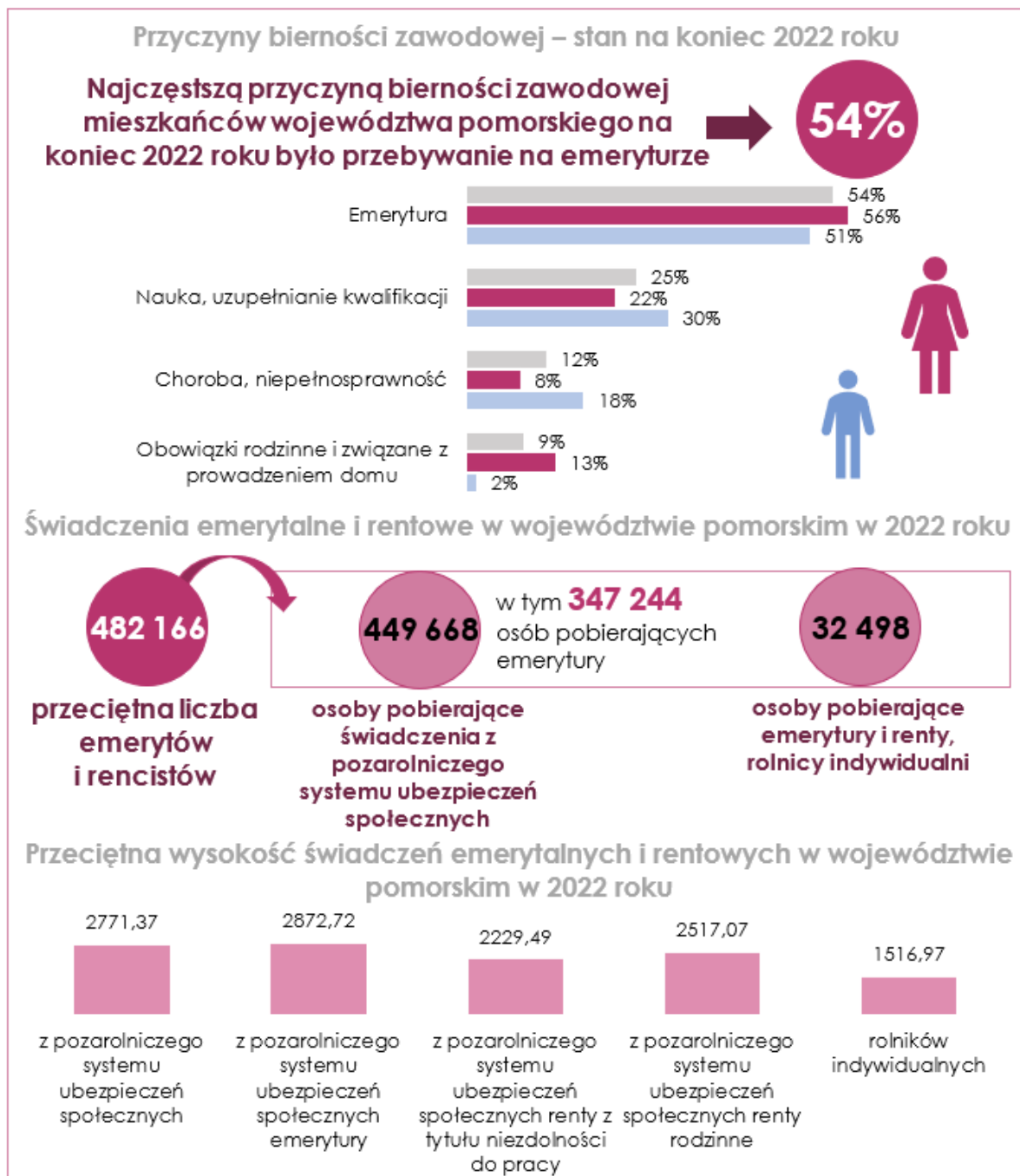
⁵² Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Rocznik statystyczny ubezpieczeń społecznych 2015-2017, Przeciętny wiek emerytów i rencistów według województw, Warszawa 2019, s. 70.

Grafika 9. Bierni zawodowo w województwie pomorskim – stan na koniec 2022 roku

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Aktywność ekonomiczna ludności w województwie pomorskim w 4 kwartale 2022 r., 2022.

Grafika 10. Przyczyny bierności zawodowej w województwie pomorskim

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Główny Urząd Statystyczny, Osoby nieposzukujące pracy w wieku 15-74 lata według wybranych przyczyn bierności w IV kwartale 2022 r. w województwie pomorskim (w tys.), 2022, Główny Urząd Statystyczny, Wynagrodzenia i świadczenia społeczne, Emeryci i renciści, 2023, Główny Urząd Statystyczny, Świadczenia społeczne, Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto, 2023.

Podsumowanie

- Na koniec 2022 roku mieszkańcy województwa pomorskiego stanowiły większość grupy biernych zawodowo (61%) – 437 tys.
- W porównaniu do roku ubiegłego, na koniec roku 2022 liczba biernych zawodowo kobiet zmalała o 4 tys.
- Do grupy osób znajdujących się poza rynkiem pracy najczęściej należały osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym lub nieposiadające wykształcenia szkolonego (29%) oraz osoby w wieku 55-89 lat (65%).
- Najczęstszą przyczyną bierności zawodowej mieszkanki województwa było przebywanie na emeryturze.
- Ponad połowa biernych zawodowo kobiet pobierała świadczenia emerytalne (56%).
- Kobiety znaczenie częściej niż mężczyźni pozostawały bierne zawodowo z uwagi na obowiązki rodzinne i obowiązki związane z prowadzeniem domu.

5.2.3. Osoby bezrobotne

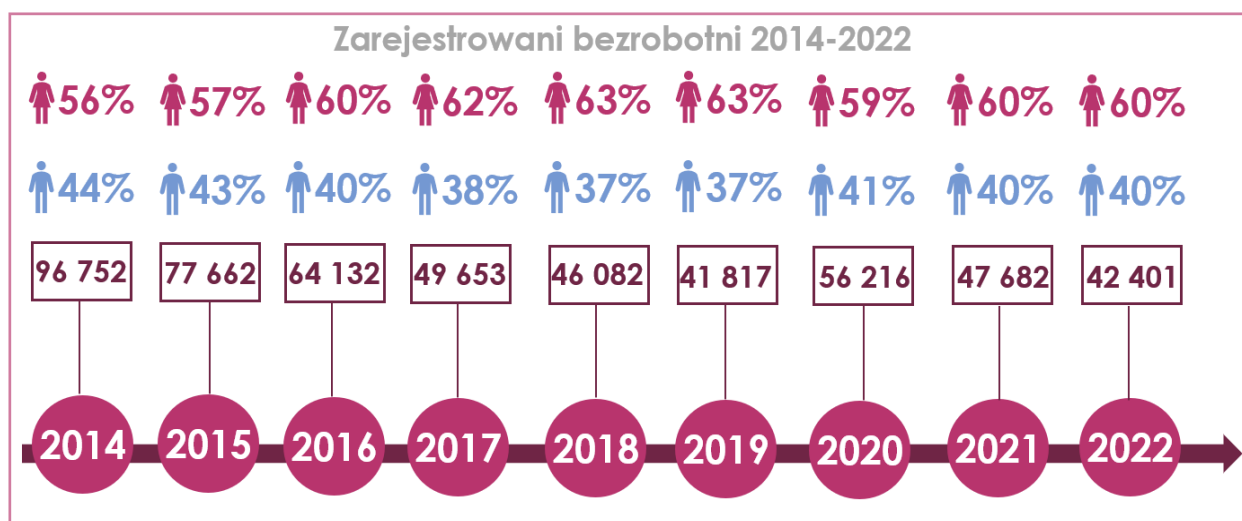
Ostatnią analizowaną grupą na pomorskim rynku pracy są bezrobotni. Są to osoby, które ukończyły 18 lat i nie osiągnęły wieku emerytalnego, są niezatrudnione i nie wykonują innej pracy zarobkowej, są zdolne i gotowe do pojęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy i są zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania powiatowym urzędzie pracy. Są to osoby poszukujące zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.⁵³ W tym fragmencie raportu przedstawiono profil bezrobotnej mieszkanki województwa, porównując go z profilem bezrobotnych mężczyzn. W analizie tej uwzględniono takie czynniki jak wykształcenie, wiek czy czas pozostawania bez pracy, jak również wskaźniki: stopa bezrobocia czy udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.

Na przestrzeni ostatnich 9 lat zauważalne było występowanie trendu spadkowego liczby zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców województwa pomorskiego. W 2014 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 96 752, z kolei już w 2022 roku kształtowała się ona na poziomie 42 401. W latach 2014-2022 niemal w każdym kolejnym roku liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy była niższa niż w roku ubiegłym. Wyjątek stanowi rok 2020, w którym liczba zarejestrowanych bezrobotnych wzrosła o 14 399 w stosunku do roku ubiegłego. Częściej niż mężczyźni, to mieszkanki województwa posiadali status osoby bezrobotnej – w latach 2014-2022 średnio 60% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły kobiety. Największy stosunek bezrobotnych kobiet do bezrobotnych mężczyzn występował w roku 2018 oraz w roku 2019, w których kobiety stanowiły 63% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.⁵⁴

⁵³ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Dz. U. z 2023 poz. 735.

⁵⁴ Główny Urząd Statystyczny, Bezrobotni zarejestrowani wg płci w województwie pomorskim, 2023.

Grafika 11. Zarejestrowani bezrobotni w województwie pomorskim w latach 2014 - 2022 w podziale na płeć

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bezrobotni zarejestrowani wg płci w województwie pomorskim, 2023.

Bezrobotni w roku 2022 najczęściej posiadali wykształcenie gimnazjalne, podstawowe lub niepełne podstawowe (26%), jednocześnie co czwarty bezrobotny miał wykształcenie zasadnicze zawodowe lub branżowe. Niemal co piąty zarejestrowany bezrobotny zdobył wykształcenie policealne lub średnie zawodowe (21%). Bezrobotni najrzadziej posiadali tytuł uczelni wyższej (15%) lub mieli wykształcenie średnie ogólnokształcące (13%). Status osoby bezrobotnej z wykształceniem wyższym częściej niż mieszkanki województwa, posiadali mężczyźni (17% vs. 11%), z kolei bezrobotne kobiety częściej posiadały wykształcenie gimnazjalne, podstawowe lub niepełne podstawowe (31% vs. 23%) oraz wykształcenie zasadnicze zawodowe lub branżowe (32% vs. 21%).

Analizując wykształcenie bezrobotnych ze względu na jednostki samorządu terytorialnego województwa pomorskiego w 16 powiatach w statystykach osób bezrobotnych największy odsetek stanowią osoby z niskim wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym lub niepełnym podstawowym lub zasadniczym zawodowym i branżowym. Do powiatów tych należą powiaty: bytowski (odpowiednio 26% i 25%), chojnicki (27% i 33%), człuchowski (20% i 35%), gdański (29% i 20%), kartuski (17% i 30%), kościerski (19% i 37%), kwidzyński (34% i 27%), lęborski (29% i 25%), malborski (26% i 27%), nowodworski (28% i 31%), pucki (24% i 26%), słupski (36% i 25%), starogardzki (29% i 30%), tczewski (33% i 29%), wejherowski (25% i 23%) oraz sztumski (29% i 30%). W powiatach tych podobna tendencja zauważalna jest wśród bezrobotnych kobiet, z kolei grupa bezrobotnych mężczyzn zamieszkujących wskazane powiaty jest mniej zróżnicowana pod względem wykształcenia. Mężczyźni równie często posiadają wykształcenie gimnazjalne, podstawowe lub niepełne podstawowe, wykształcenie zasadnicze lub branżowe lub wykształcenie policealne oraz średnie zawodowe. Miasta na prawach powiatu charakteryzują się inną niż w pozostałych powiatach strukturą wykształcenia wśród zarejestrowanych bezrobotnych. Zauważalne jest, że w miastach tych osoby bezrobotne najczęściej posiadają dyplom uczelni wyższej. W Słupsku co piąty bezrobotny posiada wykształcenie wyższe (20%), w Gdyni jest to 31% bezrobotnych, w Gdańsku – 27%, zaś w Sopocie 41% bezrobotnych to absolwenci uczelni wyższych. Analizując dane w podziale na płeć, dostrzegalne jest, że w miastach na prawach powiatu zarejestrowanymi bezrobotnymi z wykształceniem wyższym częściej niż mieszkanki województwa, są mężczyźni. W Sopocie stanowią oni połowę grupy osób bezrobotnych (mężczyźni: 47% vs. kobiety: 35%). W Gdańsku mężczyźni z wykształceniem wyższym stanowią 35% bezrobotnych z tej grupy (vs. 26% u kobiet), w Gdyni jest to 32% (vs. 22% wśród kobiet), a w Słupsku 24% (vs. 15% wśród kobiet).⁵⁵

⁵⁵ Główny Urząd Statystyczny, Bezrobotni zarejestrowani wg poziomu wykształcenia i płci, 2022.

Niemal co czwarty zarejestrowany bezrobotny z województwa pomorskiego ma 25- 34 lat (26%) lub 35-44 lat (25%), jednocześnie co piąty bezrobotny znajduje się w przedziale wiekowym 45-54 lat (19%). Najmniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby ze skrajnych przedziałów wiekowych: 24 lata i mniej (14%) oraz 55 lat i więcej (15%). W większości powiatów występuje dominacja osób w przedziałach wiekowych 25-34 lat oraz 35- 44 lat w grupie zarejestrowanych bezrobotnych. Do powiatów tych należą powiaty: bytowski (odpowiednio 27% i 23%), chojnicki (28% i 24%), człuchowski (26% i 23%), gdański (29% i 28%), kartuski (28% i 21%), kościerski (28% i 22%), kwidzyński (28% i 25%), lęborski (27% i 26%), malborski (25% i 26%), nowodworski (23% i 27%), pucki (23% i 24%), słupski (26% i 26%), starogardzki (27% i 23%), tczewski (26% i 26%), wejherowski (28% i 25%) oraz sztumski (25% i 26%). Duży udział osób znajdujących się we wskazanych grupach wiekowych dostrzegalny jest również w miastach na prawach powiatu. Miasta te cechują się również niskim udziałem osób poniżej 24 roku życia w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, przy jednoczesnym wzroście – w porównaniu do pozostałych powiatów - udziału bezrobotnych w wieku 45-54 lat. W Sopocie grupy te stanowiły odpowiednio 5% i 30%, w Gdańsku 6% i 24%, w Gdyni 7% i 26% oraz w Słupsku 10% i 21%. Podobna tendencja zauważalna jest w podziale grupy bezrobotnych ze względu na płeć.

Analizując liczbę osób bezrobotnych w podziale na płeć pod względem wieku obserwuje się przewagę kobiet powyżej 55 lat w grupie bezrobotnych kobiet ogółem – 26%. Jest to najliczniejsza grupa wiekowa wśród mieszkanek województwa. Z kolei w przypadku mężczyzn, dominującą grupą wśród bezrobotnych są osoby w wieku 25 – 34 lat (31%) oraz osoby w wieku 35-44 lat (27%). Podobną strukturą wieku charakteryzują się bezrobotne kobiety oraz mężczyźni w każdym powiecie lub mieście na prawie powiatu w województwie pomorskim.⁵⁶

⁵⁶ Główny Urząd Statystyczny, Bezrobotni zarejestrowani wg wieku i płci, 2022.

Tabela 3. Zarejestrowani bezrobotni w województwie pomorskim według poziomu wykształcenia i poci w 2022 roku (%)

Jednostka terytorialna	Ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
	wykształcenie	wiek	wykształcenie	wiek	wykształcenie	wiek
■ - wyższe ■ - policealne oraz średnie zawodowe ■ - średnie ogólnokształcące ■ - zasadnicze zawodowe/branżowe ■ - gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe ■ - 24 lata i mniej ■ - 25-34 ■ - 35-44 ■ - 45-54 ■ - 55 i więcej						
POMORSKIE	26% 25% 13% 21% 15%	15% 19% 25% 26% 14%	31% 32% 10% 17% 11%	26% 21% 22% 18% 13%	23% 21% 16% 23% 17%	9% 18% 27% 31% 15%
Powiat bytowski	27% 33% 12% 19% 9%	14% 16% 23% 27% 19%	34% 38% 7% 15%	24% 17% 20% 21% 18%	23% 30% 14% 22% 11%	9% 16% 24% 31% 20%
Powiat chojnicki	20% 35% 13% 22% 10%	14% 17% 24% 28% 17%	23% 45% 8% 16% 7%	25% 18% 20% 18% 18%	18% 30% 15% 25% 11%	8% 17% 26% 33% 16%
Powiat człuchowski	30% 30% 13% 20% 8%	17% 18% 23% 26% 15%	35% 37% 8% 14%	25% 18% 20% 18% 18%	27% 25% 16% 23% 9%	8% 17% 26% 32% 18%
Powiat gdański	29% 20% 11% 21% 18%	14% 19% 28% 29% 11%	29% 26% 10% 18% 18%	26% 23% 22% 20% 10%	29% 17% 12% 23% 18%	8% 17% 31% 33% 11%
Powiat kartuski	17% 30% 17% 21% 15%	12% 14% 21% 28% 26%	23% 36% 13% 18% 10%	22% 13% 18% 23% 24%	14% 27% 18% 23% 18%	7% 14% 22% 30% 27%
Powiat kościerski	19% 37% 12% 23% 10%	13% 16% 22% 28% 21%	24% 49% 7% 16%	21% 19% 20% 20% 21%	16% 29% 15% 27% 12%	7% 15% 23% 34% 21%
Powiat kwidzyński	34% 27% 13% 19% 7%	15% 18% 26% 28% 13%	34% 38% 9% 15%	28% 22% 24% 15% 11%	34% 22% 15% 20% 9%	8% 17% 27% 35% 14%
Powiat lęborski	29% 25% 14% 22% 11%	14% 18% 26% 27% 16%	34% 33% 10% 17%	21% 19% 24% 21% 15%	25% 19% 17% 25% 14%	9% 16% 27% 31% 17%
Powiat malborski	26% 27% 15% 20% 12%	15% 20% 26% 25% 14%	28% 37% 11% 15% 9%	28% 20% 24% 15% 13%	25% 23% 17% 23% 13%	9% 19% 28% 30% 15%

Jednostka terytorialna	Ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
	wykształcenie	wiek	wykształcenie	wiek	wykształcenie	wiek
Powiat nowodworski	28% 31% 11% 22% 8%	17% 19% 27% 23% 14%	5% 34% 37% 7% 17%	29% 19% 25% 16% 11%	24% 27% 14% 25% 10%	10% 20% 28% 27% 16%
Powiat pucki	24% 26% 12% 24% 13%	14% 20% 24% 23% 19%	29% 32% 8% 22% 10%	21% 21% 21% 19% 18%	21% 22% 16% 26% 16%	9% 19% 26% 27% 19%
Powiat słupski	36% 25% 11% 18% 9%	17% 19% 26% 26% 12%	6% 43% 31% 13% 7%	27% 22% 22% 18% 11%	31% 21% 15% 22% 11%	9% 17% 29% 32% 12%
Powiat starogardzki	29% 30% 13% 20% 8%	17% 18% 23% 27% 15%	6% 36% 38% 8% 13%	30% 20% 18% 18% 15%	25% 26% 16% 24% 10%	9% 17% 25% 33% 16%
Powiat tczewski	33% 29% 15% 15% 8%	14% 19% 26% 26% 15%	7% 37% 35% 11% 11%	25% 21% 24% 17% 13%	31% 26% 18% 17% 9%	8% 17% 27% 31% 16%
Powiat wejherowski	25% 23% 15% 21% 16%	13% 17% 25% 28% 17%	32% 28% 12% 16% 12%	23% 18% 21% 20% 18%	21% 20% 17% 24% 19%	8% 17% 27% 32% 16%
Powiat sztumski	29% 30% 11% 25%	11% 18% 26% 25% 20%	5% 30% 38% 21%	31% 11% 20% 19% 19%	29% 27% 12% 26%	6% 20% 28% 26% 20%
Powiat m. Gdańsk	25% 14% 13% 20% 27%	19% 24% 28% 24%	28% 20% 11% 19% 22%	5% 30% 27% 22% 16%	23% 10% 15% 20% 32%	10% 21% 32% 30%
Powiat m. Gdynia	17% 13% 15% 24% 31%	18% 26% 27% 23%	20% 20% 12% 22% 26%	7% 28% 27% 22% 16%	16% 17% 24% 35%	11% 25% 30% 28%
Powiat m. Słupsk	24% 18% 16% 22% 20%	17% 21% 26% 26% 10%	29% 24% 12% 20% 15%	26% 23% 23% 19% 10%	19% 14% 18% 25% 24%	10% 20% 29% 31% 10%
Powiat m. Sopot	15% 10% 15% 19% 41%	17% 30% 28% 20%	17% 14% 14% 20% 35%	3% 24% 34% 23% 16%	13% 6% 19% 47%	10% 27% 33% 23%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bezrobotni zarejestrowani wg poziomu wykształcenia i płci, 2022, Główny Urząd Statystyczny, Bezrobotni zarejestrowani wg wieku i płci, 2022.

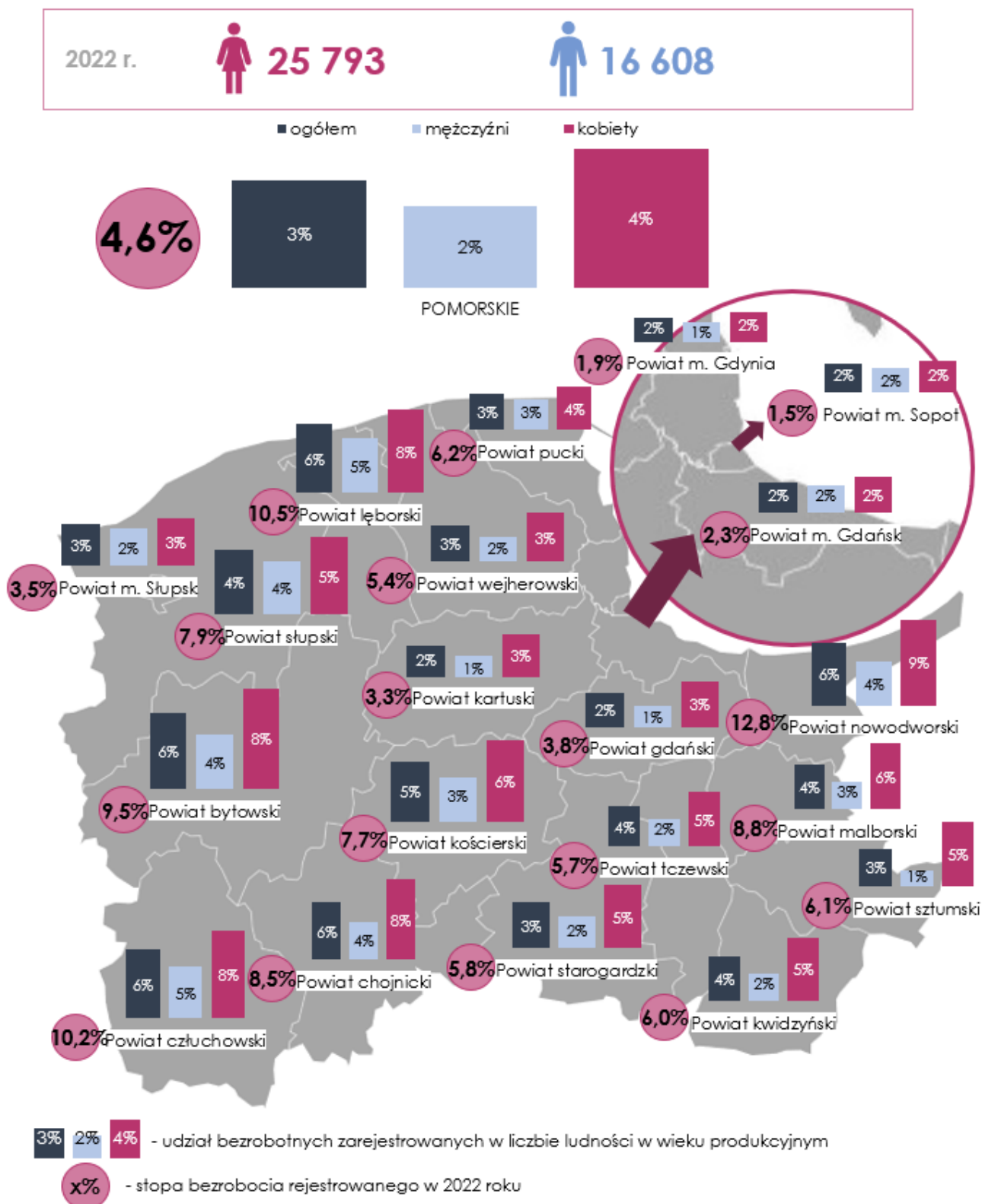
W 2022 roku stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie pomorskim, była niższa niż ta w ujęciu krajowym i wynosiła 4,6%. Spośród wszystkich powiatów województwa pomorskiego najwyższą stopą bezrobocia w 2022 roku cechował się powiat nowodworski – 12,8%. Stopa bezrobocia, której wartość znajdowała się powyżej średniej dla całego województwa, występowała również w powiatach: lęborskim (10,5%), człuchowskim (10,2%), bytowskim (9,5%), malborskim (8,8%), chojnickim (8,5%), słupskim (7,9%), kościerskim (7,7%), puckim (6,2%), sztumskim (6,1%), kwidzyńskim (6,0%), starogardzkim (5,8%), tczewskim (5,7%) oraz wejherowskim (5,4%). Najniższą stopą bezrobocia w województwie cechowały się zaś miasta należące do aglomeracji trójmiejskiej. W Gdańsku stopa bezrobocia kształtowała się na poziomie 2,3%, w Gdyni 1,9%, zaś w Sopocie 1,5%.⁵⁷

Zarejestrowani bezrobotni w 2022 roku stanowili 3% ludności w wieku produkcyjnym zamieszkującej województwo pomorskie. W przypadku kobiet udział ten wynosił 4%, zaś w przypadku mężczyzn 2%. Wskaźnik ten uzyskał najwyższe wartości w powiatach: bytowskim, chojnickim, człuchowskim, lęborskim oraz nowodworskim – po 6%. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym był wyższy od średniej dla całego województwa również w 5 innych powiatach: kościerskim (5%), kwidzyńskim (4%), malborskim (4%), słupskim (4%) oraz tczewskim (4%). Z kolei wartość poniżej średniej uzyskano w 5 jednostkach samorządu terytorialnego, w powiatach: gdańskim, kartuskim, m. Gdańsk, m. Gdynia oraz m. Sopot – po 2%. W 19 spośród 20 powiatów/miast na prawach powiatu dostrzegalne są różnice ze względu na płeć w stosunku liczby osób bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym. Największe z nich osiągnięto w powiecie nowodworskim, gdzie bezrobotne kobiety stanowią 9% kobiet w wieku produkcyjnym, zaś wśród mężczyzn jest to 4%. Tak sytuacja występowała również w powiatach: chojnickim (odpowiednio 8% vs. 4%), malborskim (8% vs. 4%), bytowskim (8% vs. 4%) oraz sztumskim (5% vs. 1%). Z kolei w Sopocie nie występowały różnice pomiędzy mężczyznami, a kobietami w udziale osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (po 2%).⁵⁸

⁵⁷ Główny Urząd Statystyczny, Stopa bezrobocia rejestrowanego, 2023.

⁵⁸ Główny Urząd Statystyczny, Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci, 2023.

Grafika 12. Stopa bezrobocia rejestrowanego wraz z udziałem bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w województwie pomorskim w 2022 roku według pćci

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg pćci, 2023, Główny Urząd Statystyczny, Stopa bezrobocia rejestrowanego, 2023.

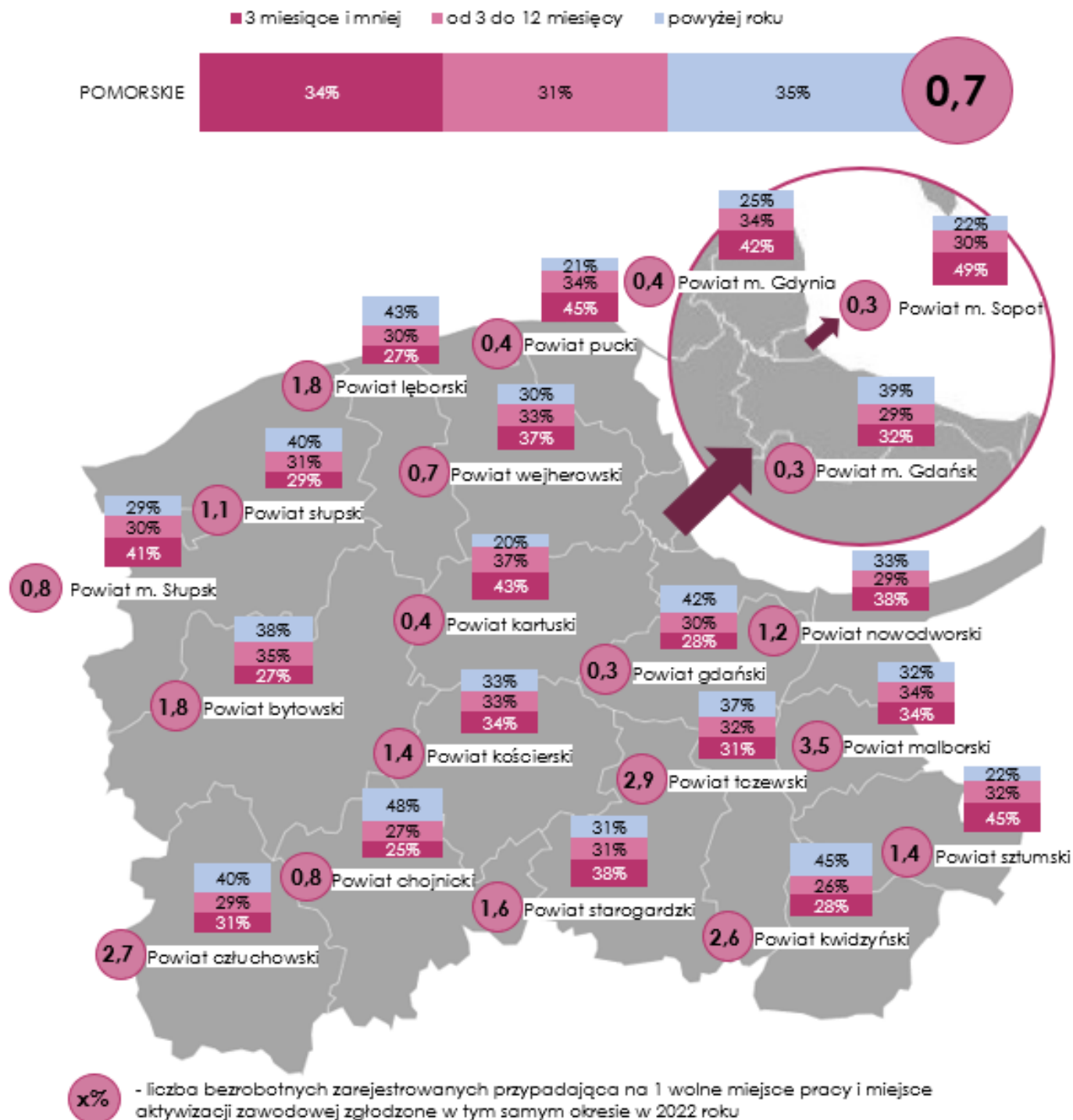
W ujęciu całego województwa udział zarejestrowanych bezrobotnych w podziale na czas pozostawania bez pracy był niemal równomierny. Co trzeci bezrobotny pozostawał bez pracy 3 miesiące lub mniej (33%), jednocześnie 31% osób z tej grupy nie podejmowało pracy w okresie od 3 do 12 miesięcy, a 35% nie pracowało powyżej roku. Dane dotyczące tego aspektu są zróżnicowane pod względem płci. Bezrobotni mężczyźni najczęściej nie podejmowali pracy w ujęciu krótkookresowym – 40% bezrobotnych mężczyzn pozostawało bez pracy od 3 miesięcy lub mniej, z kolei 40% bezrobotnych kobiet nie pracowało powyżej roku. Znacząca przewaga udziału bezrobotnych w ujęciu krótkookresowym występowała w 8 jednostkach samorządu terytorialnego. W Sopocie niemal co drugi bezrobotny nie pracował od 3 miesięcy lub mniej (49%). Podobna sytuacja występowała w powiatach: puckim (45%), sztumskim (45%), kartuskim (43%), m. Gdynia (42%), m. Słupsk (41%), nowodworskim (38%), starogardzkim (38%) oraz wejherowskim (37%). Z kolei bezrobotni niepodjmujący pracy w czasie powyżej roku przeważali w powiatach: chojnickim (48%), kwidzyńskim (45%), lęborskim (43%), gdańskim (42%), człuchowskim (40%) oraz słupskim (40%). Analizując czas pozostawania bez pracy ze względu na płeć, zauważalne jest, że kobiety częściej niż mężczyźni dłużej pozostawały bezrobotne i nie podejmowały pracy w ostatnim roku, z kolei mężczyźni częściej nie pracowali od 3 miesięcy lub mniej.⁵⁹

W 2022 roku na jedno wolne miejsce pracy lub miejsce aktywizacji zawodowej przypadła mniej niż jedna zarejestrowana osoba bezrobotna (0,7). W 11 powiatach województwa pomorskiego liczba wolnych miejsc pracy lub miejsc aktywizacji była niższa niż liczba bezrobotnych. Najwięcej bezrobotnych odpowiadających jednemu miejscu pracy lub miejscu aktywizacji przypadło w powiecie malborskim (3,5). Taka sytuacja wystąpiła również w powiatach: tczewskim (2,9), człuchowskim (2,7), kwidzyńskim (2,6), bytowskim (1,8), lęborskim (1,8), starogardzkim (1,6), kościerskim (1,4), sztumskim (1,4), nowodworskim (1,3) oraz słupskim (1,1). Z kolei w powiecie gdańskim, w Gdańsku oraz w Sopocie liczba miejsc pracy lub miejsc aktywizacji zawodowej przekraczała zapotrzebowanie ze strony osób bezrobotnych. W każdej z tych jednostek samorządu terytorialnego wspomniany wskaźnik wynosił 0,3.⁶⁰

⁵⁹ Główny Urząd Statystyczny, Bezrobotni zarejestrowani wg czasu pozostawania bez pracy i płci, 2023.

⁶⁰ J. Braczo - Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku, Rynek pracy województwa pomorskiego w 2022 roku wg powiatów, 2022.

Grafika 13. Bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawania bez pracy i płci wraz z liczbą bezrobotnych zarejestrowanych przypadająca na 1 wolne miejsce pracy i miejsce aktywizacji zawodowej w 2022 roku

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bezrobotni zarejestrowani wg czasu pozostawania bez pracy i płci, 2023, J. Braczko - Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku, Rynek pracy województwa pomorskiego w 2022 roku wg powiatów, 2022.

Podsumowanie

- W województwie pomorskim kobiety częściej niż mężczyźni posiadały status osoby bezrobotnej. W latach 2014-2022 średnio 60% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły kobiety.
- Bezrobotne kobiety najczęściej posiadały wykształcenie gimnazjalne, podstawowe lub niepełne podstawowe (31%) lub wykształcenie zasadnicze zawodowe lub branżowe (32%).
- Status bezrobotnej najczęściej posiadały mieszkanki województwa w wieku powyżej 55 lat.
- Zarejestrowane bezrobotne kobiety stanowiły 4% wszystkich mieszanek województwa w wieku produkcyjnym. Największe różnice pomiędzy kobietami, a mężczyznami dotyczącymi tego aspektu odnotowano w powiecie nowodworskim, gdzie bezrobotne kobiety stanowiły 9% kobiet w wieku produkcyjnym (vs. 4% w przypadku mężczyzn).
- Bezrobotne mieszkanki województwa najczęściej nie podejmowały pracy w ujęciu długookresowym. 40% bezrobotnych kobiet nie pracowało powyżej roku.

5.3. Wykształcenie mieszkańców województwa pomorskiego

Wyniki badania Bilans Kapitału Ludzkiego odnoszącego się do wykształcenia zawodowego w kontekście rynku pracy wskazują, że wyzwania społeczne i demograficzne, które obserwujemy, w szczególności niż demograficzny oraz boom edukacyjny, będą definiować polski rynek pracy w najbliższych latach.⁶¹ Z tego względu istotne jest określenie wykształcenia mieszanek województwa w kontekście ich obecności na rynku pracy oraz przyszłej możliwości ich aktywizacji zawodowej.

W 2021 roku niemal co trzeci mieszkaniec województwa pomorskiego posiadał wykształcenie średnie lub policealne – 34% (651 122), jednocześnie co czwarta osoba zamieszkująca województwo posiadała dyplom uczelni wyższej – 26% (499 405). 22% mieszkańców posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe, 12% ukończyło szkołę podstawową, 3% ukończyło gimnazjum, zaś 3% nie posiada wykształcenia szkolnego. Stopień wykształcenia mieszkańców województwa był zróżnicowany ze względu na płeć. Kobiety, częściej niż mężczyźni, posiadali wykształcenie wyższe (30% vs. 22%), z kolei mężczyźni częściej niż kobiety mieli wykształcenie zawodowe lub branżowe (27% vs. 16%).

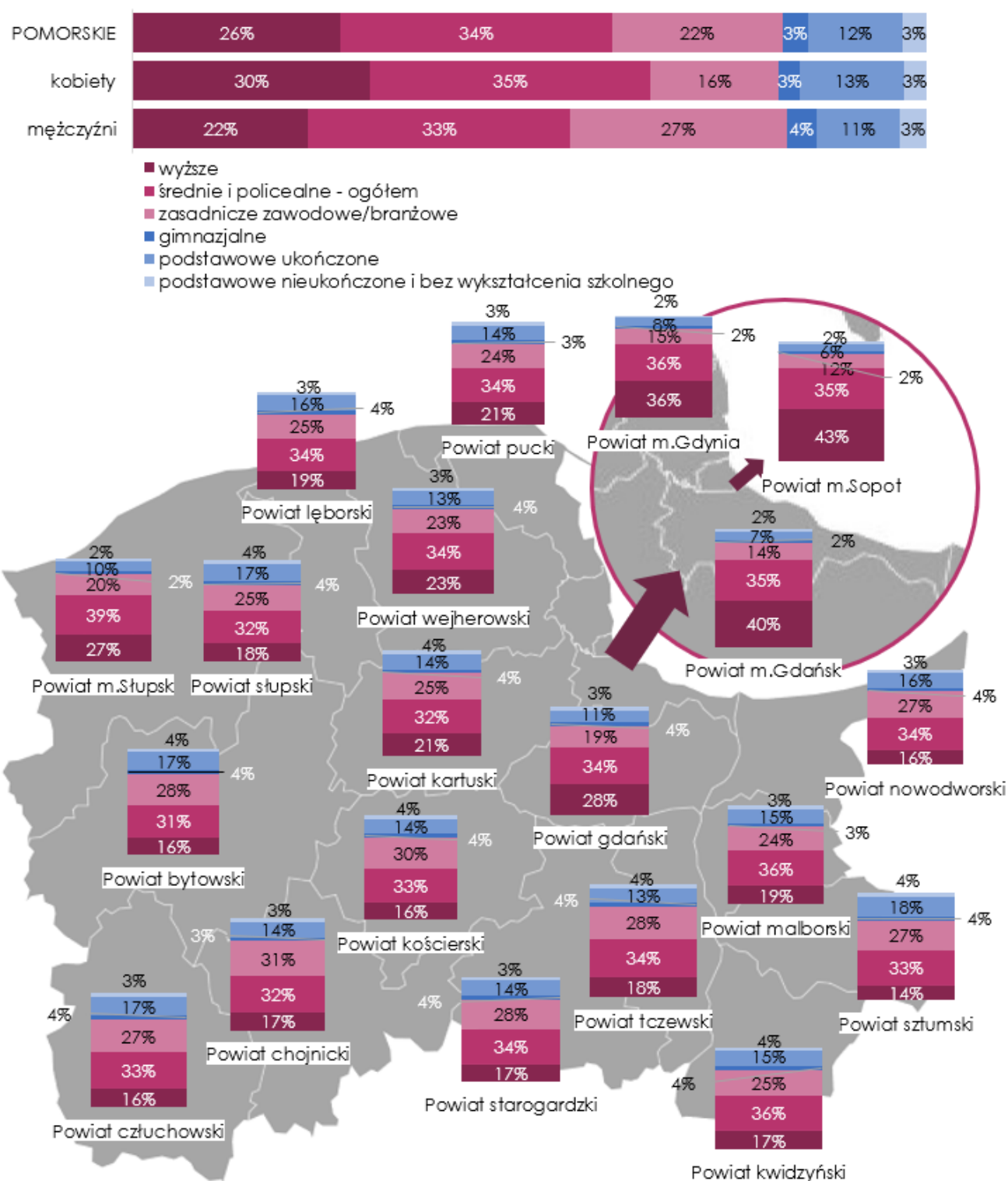
Charakterystyka wykształcenia mieszkańców powiatów była zbieżna z charakterystyką wykształcenia mieszkańców województwa pomorskiego ogółem. W 17 powiatach dominującym wykształceniem mieszkańców było wykształcenie średnie i policealne. Średnio co trzeci mieszkaniec w każdym powiecie posiadał ten stopień wykształcenia. Odmienną charakterystyką mieszkańców cechowały się miasta na prawach powiatu znajdujące się w aglomeracji trójmiejskiej, w których większość mieszkańców posiadała dyplom uczelni wyższej. W Sopocie osoby z wykształceniem wyższym stanowiły 43% wszystkich mieszkańców, w Gdańsku było to 40% mieszkańców, zaś w Gdyni było to 36% mieszkańców. **Zauważalne jest, że w miastach tych wykształceniem wyższym częściej niż kobiety, cechowali się mężczyźni.** W Sopocie 45% mężczyzn posiadała dyplom uczelni wyższej (vs. 41%), w Gdańsku 43% (vs. 36%) oraz w Gdyni 39% (vs. 34%). Najmniejszy udział mieszkańców o wykształceniu wyższym występował w powiecie sztumskim – 14%, jednocześnie razem z powiatami tczewskim, słupskim, kwidzińskim, kościerskim, kartuskim i bytowskim był to powiat o największym udziale mieszkańców, którzy nie posiadają wykształcenia szkolnego – po 4%. Powiat sztumski charakteryzował się również najwyższym spośród wszystkich jednostek samorządu terytorialnego udziałem mieszkańców z wykształceniem podstawowym – 18%. W tym powiecie

⁶¹ A. Szczucka, A. Strzebońska, B. Worek, Kształcenie zawodowe – bariera czy szansa na rynku pracy? Wyniki badania Kapitału Ludzkiego, 2019, s. 134.

wykształceniem tym cechowali się przede wszystkim mężczyźni (mężczyźni: 20% vs. kobiety: 15%). Wyłączając miasta na prawach powiatu tworzące aglomerację trójmiejską, to w powiecie gdańskim występował największy udział mieszkańców z wykształceniem wyższym. Na wynik ten wpływał przede wszystkim wysoki poziom wykształcenia mężczyzn, z których niemal co trzeci mieszkaniec tego powiatu posiadał dyplom uczelni wyższej – 33% (vs. 23% wśród kobiet)⁶².

⁶² Główny Urząd Statystyczny, Ludność rezydująca w wieku 13 lat i więcej wg poziomu wykształcenia i płci, 2023.

Grafika 14. Mieszkańcy województwa pomorskiego według poziomu wykształcenia i płci w 2021 roku

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Ludność rezydująca w wieku 13 lat i więcej wg poziomu wykształcenia i płci, 2023.

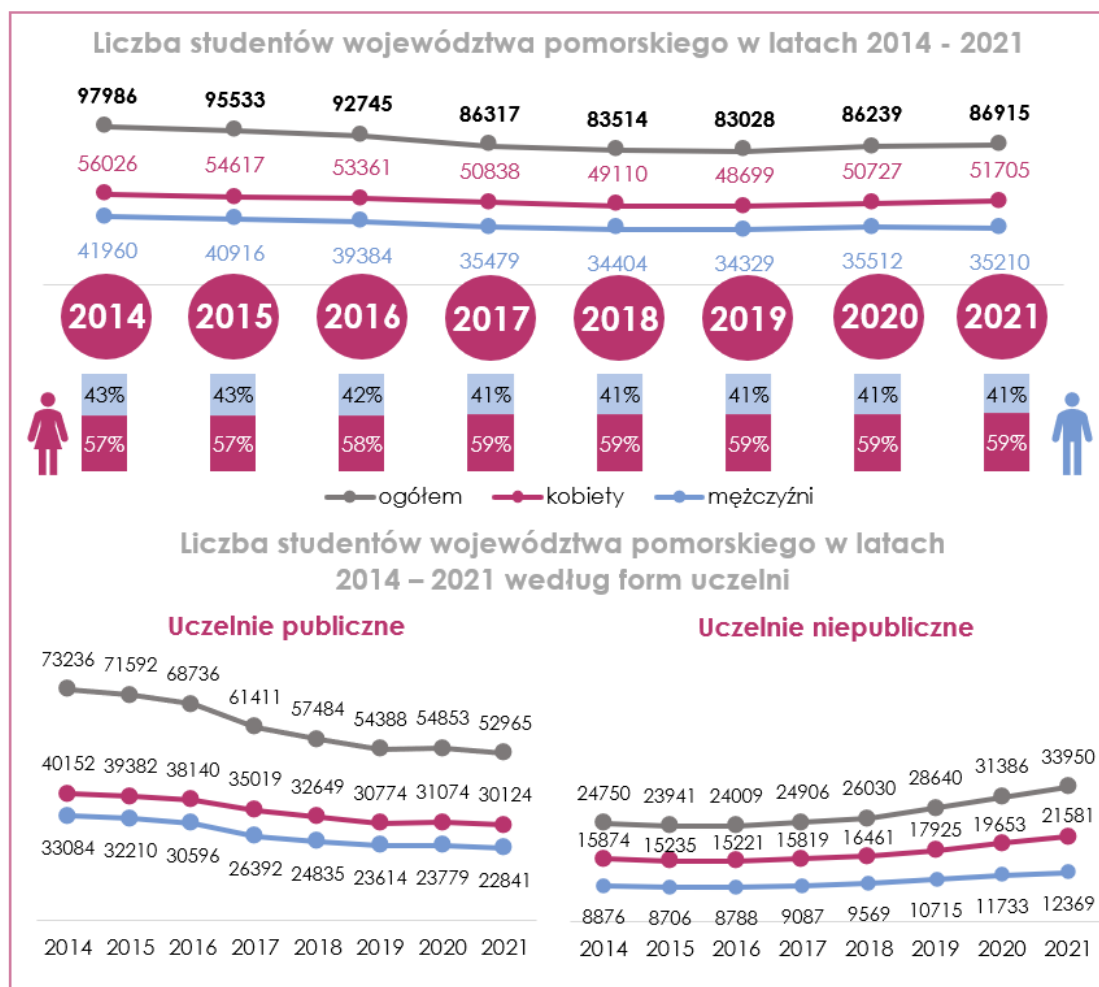
Zauważalne jest, że na przestrzeni lat 2014-2021 liczba studentów uczelni wyższych przyjmowała zróżnicowane tendencje. W 2014 roku w województwie pomorskim studiowało 73 326 osób, zaś w 2021 roku status studenta posiadało 52 965 osób. Tendencja spadkowa liczby studentów utrzymywała się w latach 2014-2019, zaś od roku 2020 zauważalny był

nieznaczny wzrost liczby osób studiujących na pomorskich uczelniach wyższych. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z podejmowania studiów wyższych przez mieszkanki województwa. W 2021 roku liczba studiujących kobiet wzrosła w stosunku do roku ubiegłego o 978 (wzrost o 2%), przy jednoczesnym spadku liczby studiujących mężczyzn o 302 osoby (spadek o 1%). Studentki stanowiły większość wśród osób studiujących na uczelniach wyższych w województwie. W latach 2014-2021 kobiety stanowiły średnio 58% wszystkich studentów. Zauważalne jest, że udział kobiet w liczbie studentów ogółem stale rośnie na przestrzeni ostatnich lat. W 2014 roku kobiety stanowiły 57% wszystkich studentów, zaś w 2021 roku było to 59%.

Charakterystyka studentów uwzględniająca ich płeć jest zróżnicowana ze względu na typ uczelni. W latach 2014-2021 zauważalny był duży spadek liczby studentów uczelni publicznych. W 2014 roku na uczelniach tych studiowało 73 236 studentów, zaś w 2021 roku było to 52 965 studentów. Spadek (o 28%) liczby studentów uczelni publicznych dotyczył zarówno, studentek, jak i studentów. W 2021 roku na uczelniach publicznych studiowało 30 123 kobiety. Stanowiły one większość spośród wszystkich studentów – 57%, z kolei w tym samym roku do uczelni publicznych uczęszczało 22 841 mężczyzn (43% wśród wszystkich studentów). Odmienną sytuację, dotyczącą trendów w liczbie studentów, przedstawiały uczelnie niepubliczne. Cechowały się one znaczącym wzrostem liczby studentów w latach 2017-2021. W roku 2021 na uczelniach tych studiowało 33 950 studentów, co stanowiło przyrost o 2 564, tj. 8% studentów w porównaniu do roku ubiegłego. Uczelnie niepubliczne częściej były wybierane przez mieszkanki województwa. W latach 2014-2022 kobiety stanowiły średnio 63% wszystkich studentów. Udział kobiet wśród studentów uczelni publicznych był niemal niezmienny w przestrzeni ostatnich lat, dodatkowo zauważalne jest, że wzrost liczby studentów na uczelniach niepublicznych był w dużej mierze spowodowany przyrostem liczby studentek, zaś w mniejszym stopniu był warunkowany przez wzrost liczby studentów płci męskiej. Warto zaznaczyć, że wciąż niemal 3 na 4 studentów z województwa pomorskiego studiuje na uczelni publicznej⁶³.

⁶³ Główny Urząd Statystyczny, Studenci i absolwenci wg form własności uczelni, form studiów, płci oraz podgrup kierunków studiów klasyfikacji ISCED-F 2013, 2022.

Grafika 15. Studenci w województwie pomorskim według płci oraz typu uczelni w latach 2014 -2021.

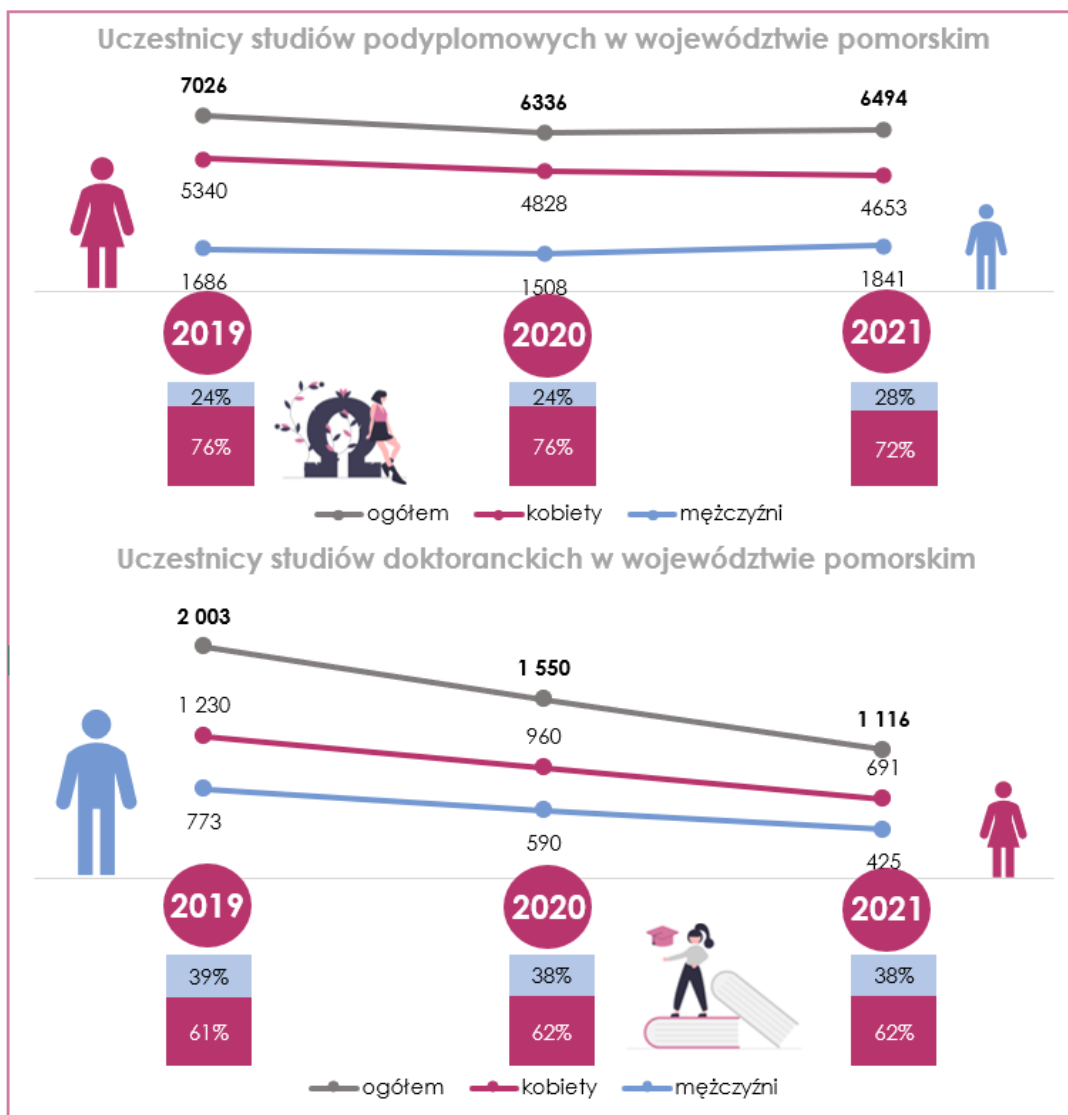
Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Studenci i absolwenci wg form własności uczelni, form studiów, płci, oraz podgrup kierunków studiów klasyfikacji ISCED-F 2013, 2022.

Mieszkańcy województwa pomorskiego zdecydowali się również na naukę w studiach podyplomowych. W 2021 roku ten rodzaj edukacji podjęło 6 494 osób, z których zdecydowaną większość stanowiły kobiety (72% vs. 28%). W latach 2019-2021 zauważalny był nieznaczny spadek uczestników tej formy kształcenia. W 2019 roku ze studiów podyplomowych korzystało 7 026 mieszkańców województwa, zaś w 2020 roku było to już 6 336 osób. Spadek liczby studentów studiów podyplomowych wynikał z mniejszego udziału kobiet w tej formie kształcenia. Zauważalne jest, że w kolejnych latach malała liczba studentek studiów podyplomowych. W 2019 roku z tej formy kształcenia korzystało 5 340 kobiet, w 2020 roku 4 828, zaś w 2021 roku 4 653. W przypadku mężczyzn występowała odmienna tendencja. W 2019 roku na studiach podyplomowych kształciło się 1 686 mężczyzn, w 2020 1 508, zaś w 2021 roku 1 841.

W 2021 roku w studiach doktoranckich brało udział 1 116 mieszkańców województwa pomorskiego. W latach 2019-2021 zauważalny był znaczny spadek liczby studentów studiów doktoranckich. W 2019 roku w tej formie kształcenia brało udział 2 003 osób, w 2020 roku 1 550 osób, zaś w 2021 roku 1 116. Spadek liczby studentów dotyczył zarówno, kobiet jak i mężczyzn. Struktura studentów studiów podyplomowych charakteryzowała się przewagą kobiet. Studentki w 2021 roku stanowiły 62% wszystkich studentów studiów doktoranckich.

W poprzednich latach również zauważalna była przewaga kobiet nad mężczyznami korzystającymi z tej formy kształcenia.⁶⁴

Grafika 16. Uczestnicy studiów podyplomowych i doktoranckich w województwie pomorskim w latach 2019 - 2021 według płci.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Uczestnicy studiów doktoranckich według instytucji systemu szkolnictwa wyższego i nauki, 2022, Główny Urząd Statystyczny, Uczestnicy studiów podyplomowych według instytucji systemu szkolnictwa wyższego i nauki, 2022.

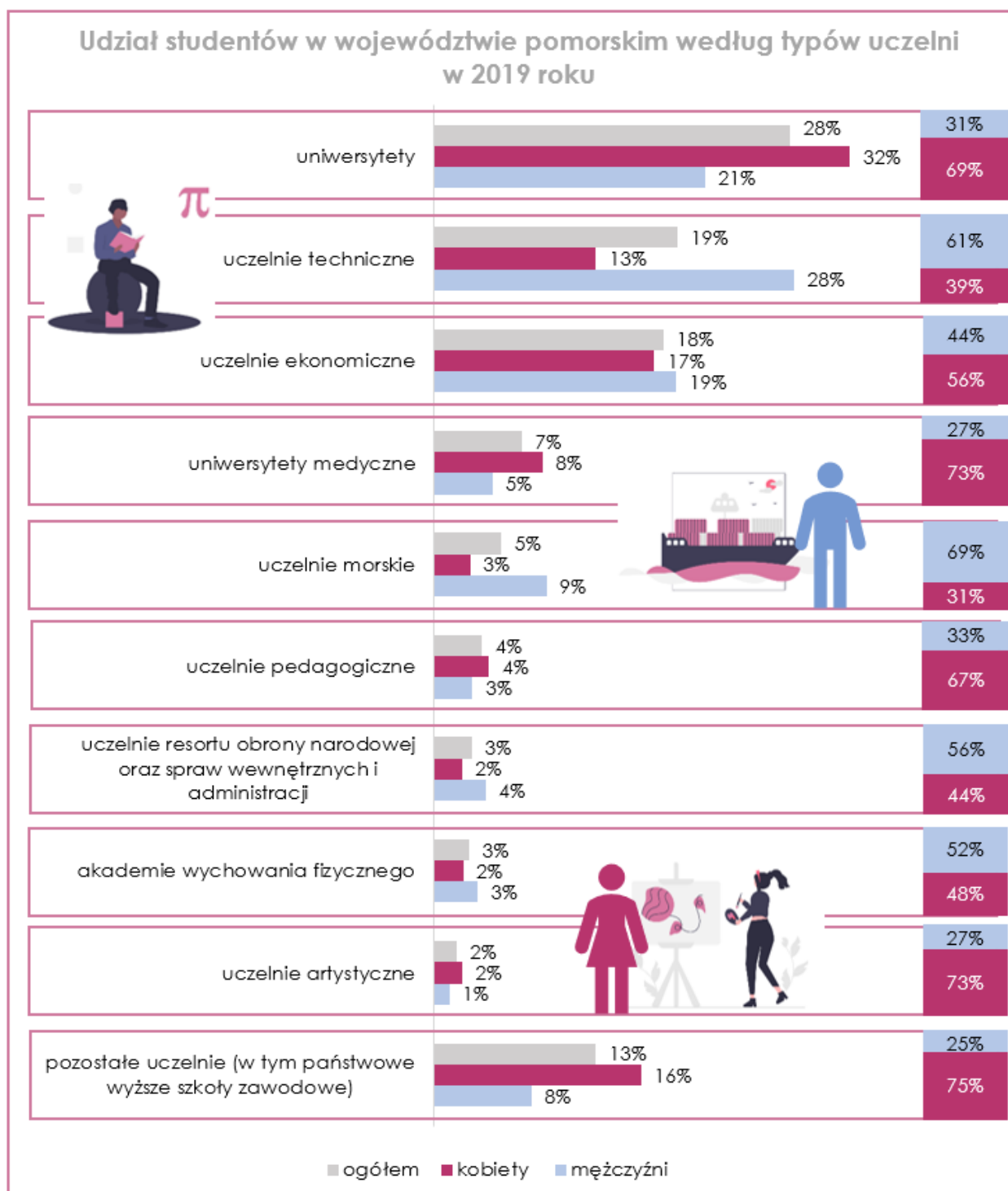
W 2018 roku studenci województwa pomorskiego najczęściej kształcili się na uniwersytetach – 28% (23 085 studentów). Z tego typu uczelni częściej niż mężczyźni, korzystały kobiety. Niemal co trzecia studiumka mieszkanka województwa pomorskiego uczyła się na uniwersytecie, z kolei w przypadku mężczyzn było to 20% spośród wszystkich studentów tej płci. Sytuacja ta sprawiła, że struktura studentów uniwersytetów była niejednorodna pod względem płci. W 2018 roku kobiety stanowiły 69% wszystkich studentów uniwersytetów, mieszczących się w województwie pomorskim. Niemal co drugi student mieszkający na Pomorzu kształcił się na uczelni technicznej – 19% (15 782). Z tego typu uczelni częściej niż mieszkanki województwa, korzystali mężczyźni (mężczyźni: 28% vs. kobiety: 13%).

⁶⁴ Główny Urząd Statystyczny, Uczestnicy studiów doktoranckich według instytucji systemu szkolnictwa wyższego i nauki, 2022, Główny Urząd Statystyczny, Uczestnicy studiów podyplomowych według instytucji systemu szkolnictwa wyższego i nauki, 2022.

Fakt ten odzwierciedla struktura studentów uczelni technicznych pod względem płci. Studenci płci męskiej stanowili w nich 61% spośród wszystkich osób uczęszczających na tego typu uczelni. Studenci województwa pomorskiego równie często studiowali na uczelniach ekonomicznych – 18% (14 854). Ten typ uczelni niemal równie często wybierały kobiety, jak i mężczyźni. Spośród wszystkich studiujących kobiet na uczelni ekonomicznej studiowało 17% studentek, zaś w przypadku mężczyzn było to 19%. Sytuację tą odzwierciedla jednorodna struktura studentów w podziale na płeć, w której 56% studentów uczelni ekonomicznych stanowiły kobiety, zaś 44% stanowili mężczyźni. 7% studentów pomorskich uczelni studiowało na uniwersytetach medycznych (5 678). Częściej niż mężczyźni, ten typ uczelni wybierały kobiety. 8% spośród wszystkich kobiet studiowało na uczelni medycznej. U mężczyzn było to 5%. Częstszy wybór uniwersytetów medycznych przez kobiety, wpłynął na strukturę studentów tego typu uczelni, która zdominowana była przez studentki (kobiety: 73% vs. mężczyźni: 27%). Mężczyźni z kolei częściej wybierali uczelnie morskie. Niemal co dziesiąty student z województwa pomorskiego studiował na uczelni tego typu – 9% (vs. 3% wśród studiujących kobiet). Struktura studentów uczelni morskich odzwierciedlała więc przewagę liczebną mężczyzn nad kobietami studiującymi na uczelniach morskich (mężczyźni: 69% vs. kobiety: 31%). Studenci województwa pomorskiego rzadziej wybierali uczelnie pedagogiczne (4%), uczelnie resortu obrony narodowej oraz spraw wewnętrznych i administracji (3%), akademie wychowania fizycznego (3%) oraz uczelnie artystyczne (2%). Zauważalne jest, że struktura płci studentów uczelni psychologicznych, jak i uczelni artystycznych była niejednorodna. Na tych typach uczelni, częściej niż mężczyźni, studiowały kobiety, które na uczelniach psychologicznych stanowiły 67% wszystkich studentów, zaś na uczelniach artystycznych 73%.⁶⁵

⁶⁵ Główny Urząd Statystyczny, Studenci wg typów uczelni, płci, 2019.

Grafika 17. Studenci w województwie pomorskim w 2018 roku według typów uczelni oraz płci

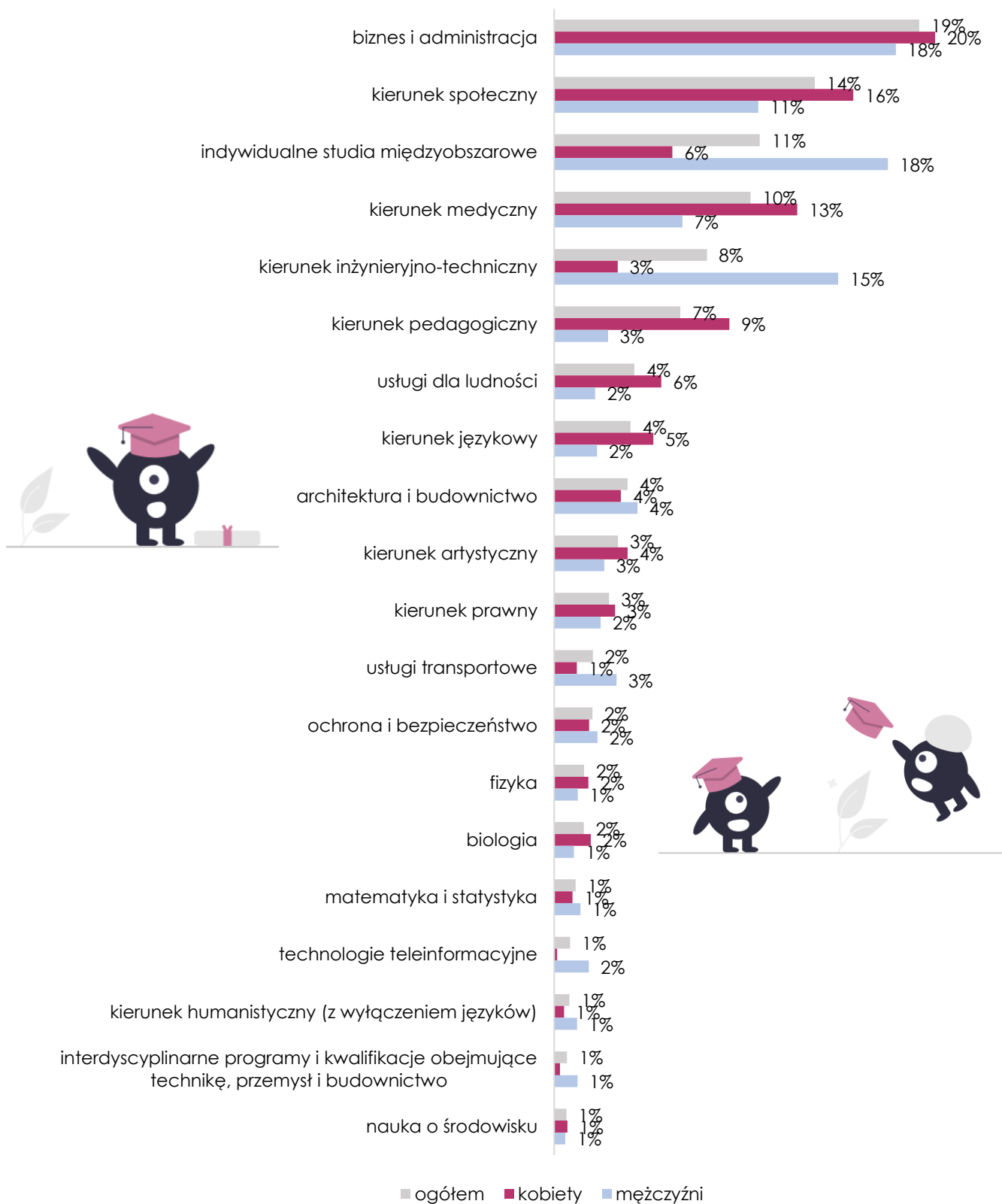
Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Studenci wg typów uczelni, płci, 2019.

W 2022 roku najczęściej wybieranym kierunkiem kształcenia przez studentów uczelni z województwa pomorskiego był biznes oraz administracja. Niemal co piąty student kształcił się w tym kierunku – 19%, przy czym z tej formy częściej niż mężczyźni, korzystały kobiety (kobiety: 20% vs. mężczyźni: 18%). Kierunek ten stosunkowo częściej wybierany był przez studentów uczelni niepublicznych, z których niemal co trzeci student realizował studia z zakresu biznesu i administracji (uczelnie niepubliczne: 33% vs. uczelnie publiczne: 11%). Drugim najczęściej wybieranym obszarem kształcenia były kierunki społeczne – 14%, które częściej wybierały mieszkanki województwa (kobiety: 16% vs. mężczyźni: 11%). Ten kierunek z kolei był częściej

wybierany przez studentów uczelni publicznych (uczelnie publiczne: 15% vs. uczelnie niepubliczne: 12%). W 2022 roku niemal co dziesiąty student w województwie pomorskim realizował indywidualne studia międzyobszarowe (11%) lub studiował na kierunku medycznym (10%). Z indywidualnego toku studiów częściej korzystali mężczyźni (mężczyźni: 18% vs. kobiety: 6%) oraz studenci uczelni niepublicznych (uczelnie niepubliczne: 14% vs. uczelnie publiczne: 9%), z kształcenia na kierunkach medycznych stosunkowo częściej korzystały kobiety (kobiety: 13% vs. mężczyźni: 7%) oraz studenci uczelni publicznych (uczelnie publiczne: 13% vs. uczelnie niepubliczne: 6%). Zauważalne jest, że kierunek inżynierjno-techniczny częściej niż studentki, wybierali studenci (mężczyźni: 15% vs. kobiety: 3%). W województwie pomorskim, kierunki o tej charakterystyce, realizowane były wyłącznie na uczelniach publicznych. 7% studentów w rejonu Pomorza studiowało na kierunkach pedagogicznych. Kierunki te stosunkowo częściej wybierały kobiety (kobiety: 9% vs. mężczyźni: 3%) oraz studenci uczelni niepublicznych (uczelnie niepubliczne: 10% vs. uczelnie publiczne: 5%). Studenci z województwa pomorskiego rzadziej studiowali na kierunkach związanych z usługami dla ludności (4%), na kierunkach językowych (4%), na kierunkach związanych z architekturą i budownictwem (4%), na kierunkach artystycznych (3%), na kierunkach prawnych (3%), na kierunkach związanych z usługami transportowymi (2%), na kierunkach związanych z ochroną i bezpieczeństwem (2%), na kierunkach fizycznych (2%) oraz na kierunkach biologicznych (2%). Z kolei najrzadziej wybieranymi kierunkami studiów w 2022 roku były matematyka oraz statystyka, technologie teleinformacyjne, kierunki humanistyczne, interdyscyplinarne programy i kwalifikacje obejmujące technikę, przemysł i budownictwo oraz naukę o środowisku – po 1%.⁶⁶

⁶⁶ Główny Urząd Statystyczny, Studenci i absolwenci wg form własności uczelni, form studiów, płci, oraz podgrup kierunków studiów klasyfikacji ISCED-F 2013, 2022.

Wykres 6. Udział studentów uczelni wyższych województwa pomorskiego w 2022 roku według kierunków kształcenia oraz płci.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Studenci i absolwenci wg form własności uczelni, form studiów, płci, oraz podgrup kierunków studiów klasyfikacji ISCED-F 2013, 2022.

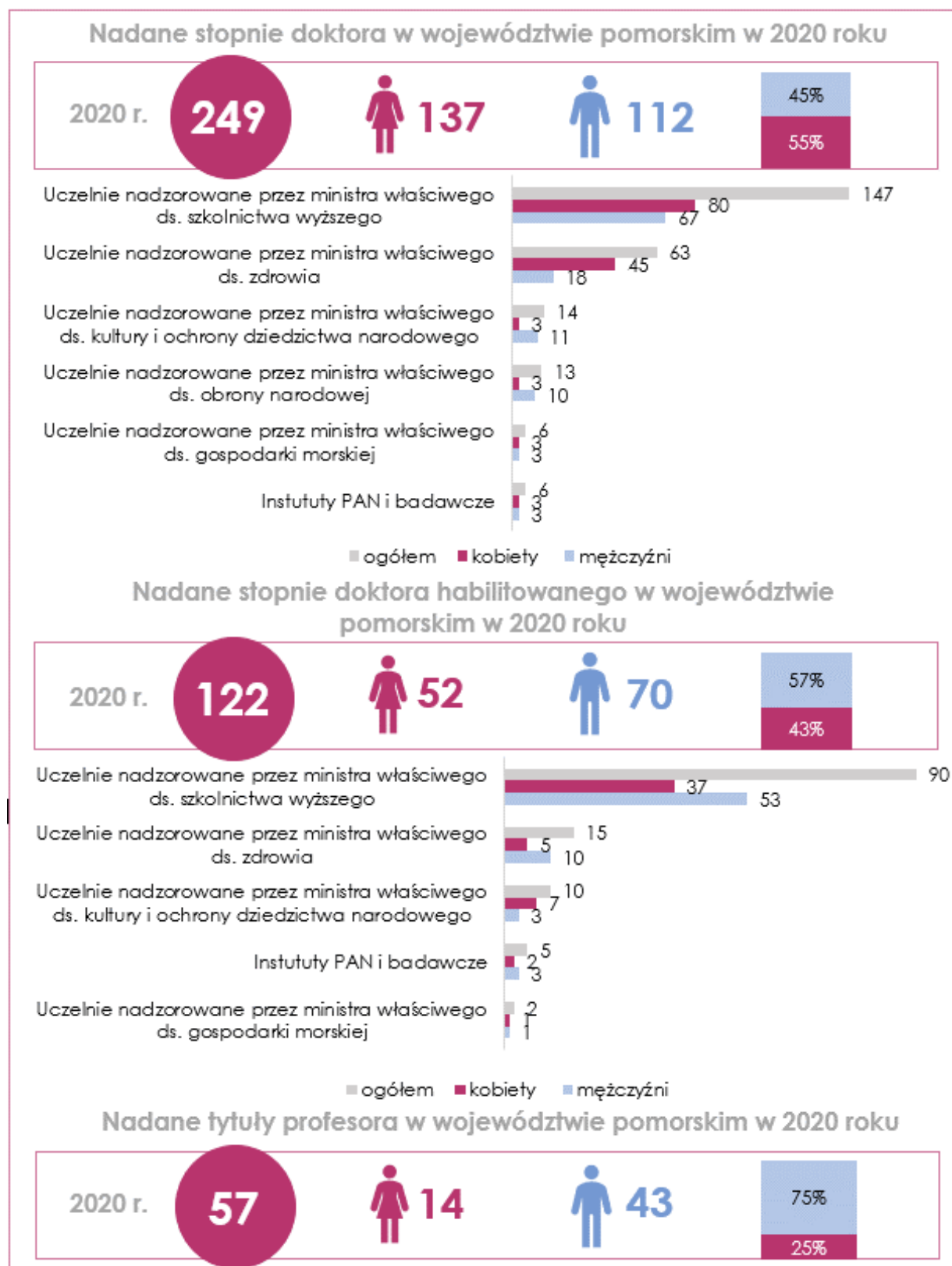
W 2020 roku tytuł doktora w województwie pomorskim otrzymało 249 osób. 137 z nich otrzymały kobiety (55%), zaś 112 tytułów otrzymali mężczyźni (45%). Zdecydowana większość tytułów doktora została wydana przez uczelnie nadzorowane przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego – 147, z których 80 otrzymały kobiety, a 67 mężczyźni. 63 doktorantów otrzymało swój stopień na uczelni nadzorowanej przez ministra właściwego do spraw zdrowia. Zdecydowaną większość tych tytułów otrzymały kobiety (kobiety: 45 vs. mężczyźni: 18). Stopnie doktora były również wydawane przez uczelnie nadzorowane przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. W 2020 roku w uczelniach tych stopnie doktora otrzymało 14 osób, z których 11 stanowili mężczyźni. 13 stopni doktora zostało wydanych na uczelniach nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw obrony narodowej. Zdecydowaną większość tych tytułów otrzymali doktoranci (mężczyźni: 10 vs. kobiety: 3). Studenci najrzadziej otrzymywali tytuły doktora na uczelniach nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej oraz w Instytutach PAN – po 6.

W 2020 roku tytuł doktora habilitowanego w województwie pomorskim otrzymały 122 osoby. Tytuł ten częściej niż kobiety, otrzymywali mężczyźni (mężczyźni: 70 (57%) vs. kobiety: 52 (43%). Doktorzy habilitowani najczęściej swoje tytuły otrzymali na uczelniach nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego – 90. Uczelnie te najczęściej wydawały tytuły doktora habilitowanego doktorantom (mężczyźni: 53 vs. kobiety: 37). Doktoranci rzadziej otrzymywali habilitację na uczelniach nadzorowanych przez ministra do spraw zdrowia – 15 (mężczyźni: 10 vs. kobiety: 5), na uczelniach nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego – 10 (mężczyźni: 3 vs. kobiety: 7) oraz w Instytutach PAN – 5 (mężczyźni: 3 vs. kobiety: 2). W 2020 roku spośród wszystkich uczelni to uczelnie nadzorowane przez ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej wydały najmniej tytułów doktora habilitowanego – 2.

W 2020 roku w województwie pomorskim wydano 57 tytułów profesora. 3 na 4 tytuły profesora otrzymane w 2020 roku należały do mężczyzny – 75%. W 2020 roku mężczyźni otrzymali 43 tytuły profesorskie, zaś mieszkanki województwa jedynie 14. Analizując liczbę uzyskanych tytułów w 2020 roku, zauważalne jest, że liczba kobiet otrzymujących dyplom zmniejszyła się wraz ze wzrostem stopnia naukowego.⁶⁷

⁶⁷ Główny Urząd Statystyczny, Szkolnictwo wyższe i jego finanse w 2021 roku, 2022.

Grafika 18. Nadane stopnie naukowe w województwie pomorskim w 2020 roku według płci

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Szkolnictwo wyższe i jego finanse w 2021 roku, 2020.

Podsumowanie

- Niemal co trzecia mieszkanka województwa posiadała wykształcenie średnie lub policealne (35%). Kobiety, częściej niż mężczyźni, posiadały wykształcenie wyższe (30% vs. 22%), jednocześnie rzadziej posiadając wykształcenie zasadnicze zawodowe lub branżowe (16% vs. 27%).
- Od roku 2020 zauważalny był nieznaczny wzrost liczby studentów województwa pomorskiego, który spowodowany był przez częstsze podejmowanie studiów wyższych przez kobiety. Studentki stanowiły większość wśród osób studiujących na uczelniach wyższych w województwie. W latach 2014-2021 kobiety stanowiły średnio 58% wszystkich studentów.
- W latach 2014-2021 zauważalny był spadek liczby studentów uczelni publicznych, który dotyczył zarówno kobiet, jak i mężczyzn. W 2021 roku na uczelniach publicznych studiowało 30 124 kobiet. Stanowiły one większość spośród wszystkich studentów – 57%.
- Uczelnie niepubliczne cechowały się znaczącym wzrostem liczby studentów w latach 2017-2021. Uczelnie te częściej były wybierane przez mieszkanki województwa. W latach 2014-2022 kobiety stanowiły średnio 63% wszystkich studentów. Kobiety częściej były studentkami studiów podyplomowych (72%), jednak od roku 2019 coraz rzadziej decydowały się one na korzystanie z tej formy kształcenia. Ta sama tendencja zauważalna jest również w przypadku studiów doktoranckich. W 2021 roku tej formy kształcenia podjęło się 691 kobiet, tj. o 539 mniej niż w roku 2019. Studentki uczelni wyższych najczęściej studiowały na uniwersytetach (32%) oraz na uczelniach ekonomicznych (17%). Kobiety zdobywając wykształcenie wyższe najczęściej wybierały kierunki związane z biznesem i administracją (20%). Mieszkanki województwa często studiowały również na kierunkach społecznych (16%) oraz na kierunkach medycznych (13%). W 2020 roku tytuł doktora otrzymało 137 kobiet, tytuł doktora habilitowanego uzyskały 52 kobiety, zaś tytuł profesora 14. Analizując liczbę uzyskanych tytułów w 2020 roku, zauważalne jest, że liczba kobiet otrzymujących dyplom zmniejsza się wraz ze wzrostem stopnia naukowego.

5.4. Struktura zarządów oraz własności przedsiębiorstw województwa pomorskiego

5.4.1. Struktura zarządów 200 największych przedsiębiorstw

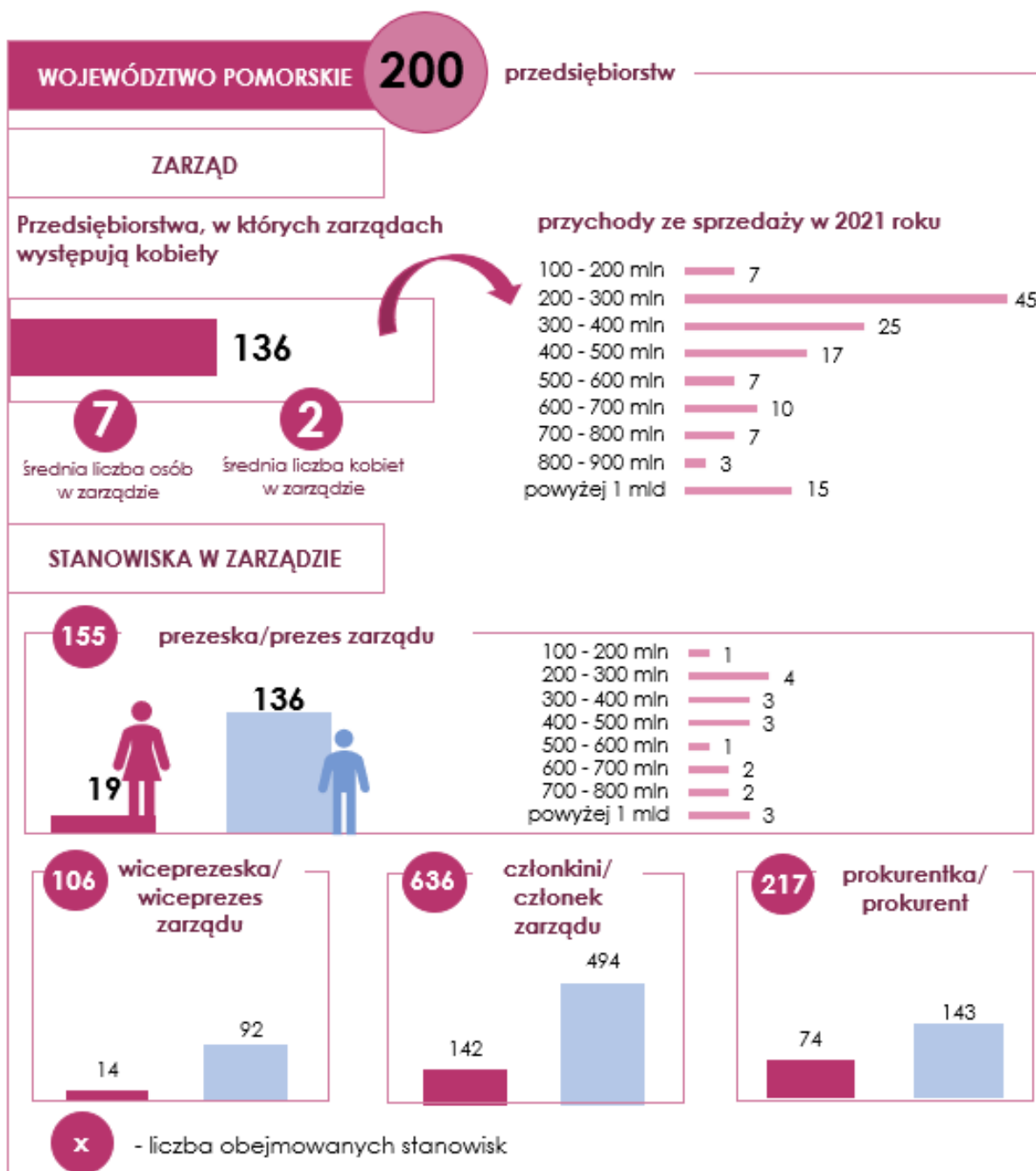
Na potrzeby badania wyszczególniono 200 największych przedsiębiorstw z siedzibą w województwie pomorskim. Kryterium wyboru przedsiębiorstw była wysokość przychodów ze sprzedaży w skali roku. W tym fragmencie raportu określono udział kobiet w zarządzaniu największymi przedsiębiorstwami Pomorza, uwzględniając obejmowane przez nie funkcje, jak również charakterystykę przedsiębiorstw.

W 136 zarządach wyróżnionych 200 największych przedsiębiorstw Pomorza funkcję pełniły kobiety. Zarządy tych przedsiębiorstw składają się średnio z 7 członków, jednocześnie przeciętnie zasiadają w nich 2 kobiety. Do podmiotów z zarządami, w których zasiadają kobiety najczęściej należą przedsiębiorstwa, których przychody ze sprzedaży w 2021 roku mieściły się w przedziale 200 – 300 mln zł (45 przedsiębiorstw), jednocześnie niemal co piąta firma z kobietami w zarządzie osiągnęła przychody ze sprzedaży w wysokości 300 – 400 mln zł (25 przedsiębiorstw). Zauważalne jest, że kobiety zasiadają w zarządach przedsiębiorstw o zróżnicowanej wysokości przychodów ze sprzedaży w 2021 roku. Mieszkanki województwa pełniły funkcję w zarządach w 15 z 22 firm o najwyższych przychodach ze sprzedaży spośród wyróżnionych podmiotów – powyżej 1 mld zł. Pomimo obecności kobiet w zarządach, rzadko pełniły one najwyższe funkcje. Wśród 155 funkcji prezesa/prezesa zarządu jedynie 19 obejmują kobiety. Stanowisko to najczęściej obejmują kobiety w przedsiębiorstwach prowadzących działalność w Gdyni (6 prezesek) oraz Gdańsku (5 prezesek). Podmioty, w których mieszkanki

województwa obejmują najwyższą funkcję w zarządzie są zróżnicowane pod względem wysokości przychodów ze sprzedaży osiągniętych w 2021 roku. Mieszkanki województwa na pozycji prezeski zarządów najczęściej pracują w przedsiębiorstwach, których przychody ze sprzedaży wynosiły 200 – 300 mln zł (4 przedsiębiorstwa). Kobiety na czele zarządów występowały również w podmiotach o przychodach ze sprzedaży 300 – 400 mln, 400 – 500 mln oraz powyżej 1 mld (po 3 przedsiębiorstwa). Mieszkanki województwa rzadziej zasiadały na stanowisku prezeski zarządu w przedsiębiorstwach o przychodach ze sprzedaży 600 – 700 mln i 700 – 800 mln (po 2 przedsiębiorstwa) oraz w podmiotach o przychodach 500 – 600 mln lub 100 – 200 mln (po 1 przedsiębiorstwie). Kobiety również rzadko obejmowały stanowisko wiceprezeski. Jedynie 14 mieszkank województwa zasiadających w zarządach 200 największych przedsiębiorstw Pomorza zasiadało na tym stanowisku (13%). Kobiety częściej obejmowały stanowiska o mniejszej decyzyjności. Niemal co piątym członkiem zarządu wyszczególnionych przedsiębiorstw była kobieta (142 kobiety), jednocześnie niemal co trzecią funkcję prokurentki/prokurenta obejmowała mieszkanka województwa pomorskiego.⁶⁸

⁶⁸ Bisnode, Struktura zarządów 200 największych przedsiębiorstw w województwie pomorskim, 2023.

Grafika 19. Charakterystyka zarządów 200 największych przedsiębiorstw w województwie pomorskim

Źródło: Bismode, Struktura zarządów 200 największych przedsiębiorstw w województwie pomorskim, 2023.

Ponad połowa 200 największych przedsiębiorstw województwa ma swoją siedzibę w aglomeracji trójmiejskiej (60%), ze znaczącą przewagą liczebną przedsiębiorstw mieszczących się Gdańsku – 78. Średnia liczba osób pełniących funkcję prezesa, członka rady zarządu lub członków organów nadzoru w największych przedsiębiorstwach w tego powiatu wynosi 6. W zarządzie w 64% (50 przedsiębiorstw) przedsiębiorstw z siedzibą Gdańsku występują kobiety, zaś w 28 z nich członkami zarządów lub prezesami są wyłącznie mężczyźni – 36%. Zauważalne jest, że kobiety częściej zasiadają w zarządach o większej liczbie członków. W podmiotach, w których w zarządzie zasiadają kobiety średnia liczba członków zarządu to 8 osób, zaś w przypadku podmiotów, gdzie w zarządach zasiadają wyłącznie mężczyźni są to 4 osoby. Spośród wszystkich wyszczególnionych przedsiębiorstw, 36 ma swoją siedzibę w Gdyni. W zarządach 3 na 4 podmiotów z tego miasta zasiadają kobiety – 75% (27), zaś

w 9 przedsiębiorstwach zarządy zdominowane są całkowicie przez mężczyzn (25%). Podobnie jak w Gdańsku, również w przedsiębiorstwach Gdyni kobiety częściej są członkami zarządu w przedsiębiorstwach z licznym składem osobowym zarządu – średnia 7 (vs. średnia w przedsiębiorstwach bez kobiet w zarządach: 4). 11 największych przedsiębiorstw swoją siedzibę posiada w powiecie wejherowskim, w których średnio w zarządach zasiada 5 osób. Kobiety zasiadają w zarządzie 7 spośród tych podmiotów. W powiecie tym nie zauważono zależności pomiędzy średnią liczbą członków w zarządzie, a występowaniem w nich kobiet. W powiecie tczewskim swoją siedzibę ma 10 spośród wyszczególnionych 200 przedsiębiorstw. W 6 z nich kobiety zajmują stanowisko w zarządzie. Członkinie zarządów z tego powiatu najczęściej należą do zarządów ze średnią liczbą 6 członków. W Słupsku mieści się 7 największych przedsiębiorstw z województwa, z których w zarządach 4 z nich zasiadają kobiety – 57%. Zarówno w powiecie gdańskim jak i w powiecie kartuskim swoją siedzibę posiada 7 największych firm z województwa. W każdym z tych powiatów stosunek przedsiębiorstw, w których w zarządach zasiadają kobiety do przedsiębiorstw z zarządami zdominowanymi przez mężczyzn jest taki sam. W 5 największych firmach z tych powiatów kobiety pełnią swoje funkcje w radach nadzorczych. Spośród największych przedsiębiorstw województwa swoją siedzibę w Sopocie mieści 6 podmiotów. W zarządzie każdego z wyróżnionych przedsiębiorstw z tego powiatu zasiadają kobiety. W zarządach tych zasiada średnio 8 osób. W powiecie kwidzyńskim swoją siedzibę mieści 6 największych przedsiębiorstw województwa. W co drugiej firmie z tego powiatu kobieta pełni rolę członka zarządu – 50%. Podobna sytuacja zauważalna jest w największych przedsiębiorstwach mieszczących się w powiecie słupskim, w których w 3 na 6 podmiotów w zarządzie zasiadają kobiety. W powiecie puckim swoją siedzibę posiada 5 największych przedsiębiorstw, w których zarządach zasiada średnio 5 osób. W 3 wyróżnionych podmiotach w radach nadzorczych zasiadają kobiety. Przedsiębiorstwa, w których kobiety zajmują to stanowisko są podmiotami, w których zarządach zasiada średnio 8 osób. Zarówno w powiecie kościerskim, jak i w powiecie człuchowskim swoją siedzibę mieszczą 4 największe przedsiębiorstwa w województwie pomorskim. W każdym z tych powiatów w 2 na 4 podmiotów rolę w zarządzie pełnią kobiety. Jedynie 7 powiatów charakteryzuje się występowaniem kobiet w zarządzie każdego największego przedsiębiorstwa pełniącego działalność na ich terenie. Trzeba jednak podkreślić, że są to powiaty o stosunkowo niskiej liczbie przedsiębiorstw w porównaniu do pozostałych jednostek samorządu terytorialnego. Do powiatów tych należą powiaty: m. Sopot (6 przedsiębiorstw), lęborski (4), starogardzki (4), malborski (2), sztumski (1), bytowski (1) oraz chojnicki (1). W powiecie nowodworskim swojej siedziby nie posiada żadne z wyróżnionych największych przedsiębiorstw z województwa pomorskiego. Zauważalne jest, że w zarządach największych przedsiębiorstw województwa pomorskiego z członkami płci żeńskiej zasiadają średnio 2 kobiety. Członkinie zarządu najliczniej występują w przedsiębiorstwach prowadzących działalność w Sopocie (średnia: 3).⁶⁹

Tabela 4. Średnia liczba osób w zarządach 200 największych przedsiębiorstw w województwie pomorskim w podziale na płeć – stan na 2023 rok

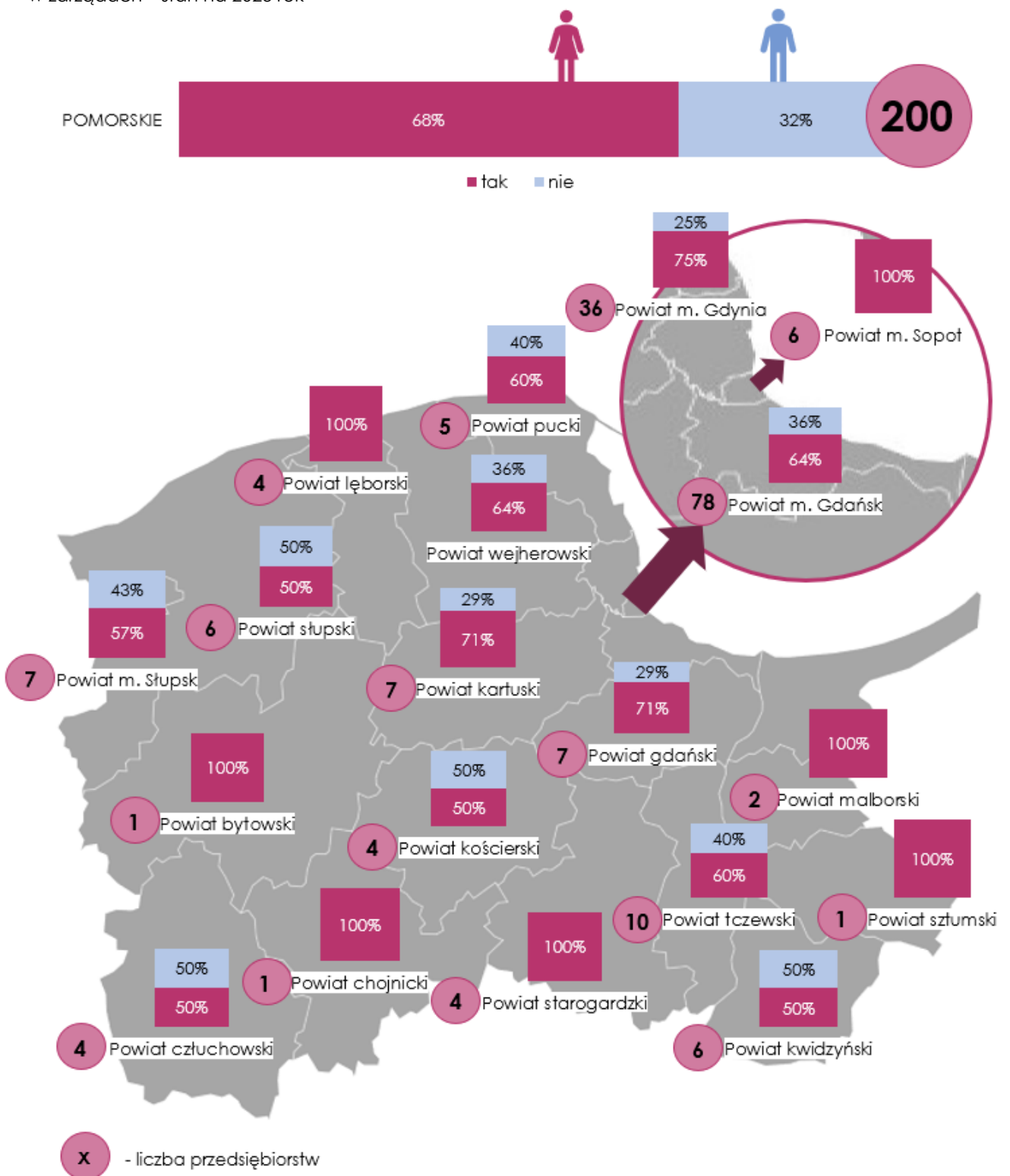
Jednostka terytorialna	Liczba firm	Średnia liczba osób w zarządzie	Występowanie kobiet w zarządzie	Liczba firm	Średnia liczba osób w zarządzie	Średnia liczba kobiet w zarządzie	Liczba kobiet na stanowisku prezesa zarządu
POMORSKIE	200	6	tak	136	7	2	19
			nie	64	4		
Powiat bytowski	1	9	tak	1	9	2	0
			nie	0	0		
Powiat chojnicki	1	9	tak	1	9	3	0
			nie	0	0		
	4	5	tak	2	5	1	0

⁶⁹ Ibidem.

Jednostka terytorialna	Liczba firm	Średnia liczba osób w zarządzie	Występowanie kobiet w zarządzie	Liczba firm	Średnia liczba osób w zarządzie	Średnia liczba kobiet w zarządzie	Liczba kobiet na stanowisku prezeski zarządu
Powiat człuchowski			nie	2	5		
Powiat gdański	7	5	tak	5	6	1	0
			nie	2	3		
Powiat kartuski	7	4	tak	5	4	1	2
			nie	2	4		
Powiat kościerski	4	5	tak	2	8	2	1
			nie	2	2		
Powiat kwidzyński	6	6	tak	3	8	1	0
			nie	3	4		
Powiat lęborski	4	7	tak	4	7	2	1
			nie	0	0		
Powiat malborski	2	4	tak	2	4	1	0
			nie	0	0		
Powiat pucki	5	5	tak	3	8	2	1
			nie	2	2		
Powiat słupski	6	5	tak	3	7	1	1
			nie	3	3		
Powiat starogardzki	4	8	tak	4	8	2	0
			nie	0	0		
Powiat tczewski	10	5	tak	6	6	1	1
			nie	4	3		
Powiat wejherowski	11	5	tak	7	5	1	0
			nie	4	5		
Powiat sztumski	1	3	tak	1	3	1	0
			nie	0	0		
Powiat m. Gdańsk	78	6	tak	50	8	1	5
			nie	28	4		
Powiat m. Gdynia	36	6	tak	27	7	2	6
			nie	9	4		
Powiat m. Słupsk	7	5	tak	4	6	1	0
			nie	3	3		
Powiat m. Sopot	6	8	tak	6	8	3	1
			nie	0	0		

Źródło: Bisnode, Struktura zarządów 200 największych przedsiębiorstw w województwie pomorskim, 2023.

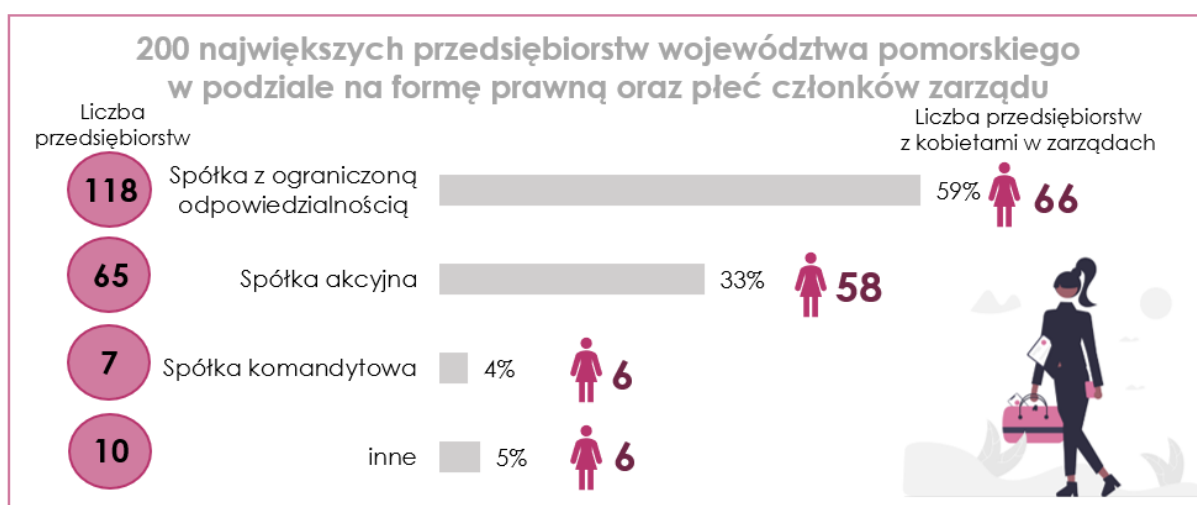
Grafika 20. 200 największych przedsiębiorstw w województwie pomorskim według występowania kobiet w zarządach – stan na 2023 rok

Źródło: Bisnode, Struktura zarządów 200 największych przedsiębiorstw w województwie pomorskim, 2023.

Formą prawną zdecydowanej większości największych przedsiębiorstw województwa pomorskiego jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – 69%. 118 spośród 200 przedsiębiorstw posiada status tej spółki. Jedynie w niemal co drugim podmiocie o tej formie prawnej w zarządzie funkcję pełni kobieta – 55% (66 przedsiębiorstw). Spośród największych pod względem przychodów przedsiębiorstw, 65 jest spółką akcyjną. W zarządach 8 na 10 największych spółek akcyjnych funkcję w zarządzie pełni/pełnią kobieta/kobiety – 89% (58 przedsiębiorstw). Do największych przedsiębiorstw Pomorza znacznie rzadziej należą spółki komandytowe (7 przedsiębiorstw), jednoosobowe działalności prywatne (3 przedsiębiorstwa), jednostki oświaty (3 przedsiębiorstwa), jednostki budżetowe (1 przedsiębiorstwo), proste spółki akcyjne (1 przedsiębiorstwo), spółki jawne (1 przedsiębiorstwo) oraz zakłady opieki zdrowotnej (1 przedsiębiorstwo). W przynajmniej jednym podmiocie w każdej spośród wyróżnionych form prawnych funkcję w zarządzie pełni/pełnią kobieta/kobiety. Wyjątek stanowi wyszczególniona spółka jawna, której zarząd jest zdominowany przez mężczyzn.⁷⁰

Grafika 21. Struktura zarządów 200 największych przedsiębiorstw w województwie pomorskim według formy prawnej - stan na 2023 rok

Źródło: Bisnode, Struktura zarządów 200 największych przedsiębiorstw w województwie pomorskim, 2023.

Wśród największych przedsiębiorstw pod względem wielkości sprzedaży przeważały przedsiębiorstwa prowadzące działalność w sekcji przetwórstwo przemysłowe (sekcja C PKD) (64 przedsiębiorstwa). Są to przedsiębiorstwa o wysokim udziale zatrudnionych mężczyzn, a zarządy tych podmiotów również zdominowane są przez osoby płci męskiej. W zarządach przedsiębiorstw, których przedmiotem działalności jest przetwórstwo przemysłowe swoje funkcje pełni średnio 5 mężczyzn oraz 1 kobieta. Wśród największych przedsiębiorstw województwa licznie występują również podmioty o działalności zorientowanej na handel hurtowy i detaliczny oraz naprawę pojazdów samochodowych (sekcja G PKD) – 56 przedsiębiorstw. W zarządach podmiotów z tej sekcji przeważają mężczyźni. Średnia liczba mężczyzn w zarządach przedsiębiorstw z sekcji G wynosi 4 (vs. 1 w przypadku kobiet). 22 z 200 największych przedsiębiorstw prowadzi działalność z zakresu transportu i gospodarki magazynowej (sekcja H PKD). W zarządach tych przedsiębiorstw zasiada średnio 5 mężczyzn oraz 2 kobiety. 14 największych pod względem przychodów podmiotów prowadzi swoją działalność w sekcji F PKD, zorientowanej na budownictwo. W zarządach tych przedsiębiorstw zasiada średnio 5 mężczyzn oraz 2 kobiety. Wśród wyróżnionych przedsiębiorstw rzadziej występują podmioty prowadzące działalność z zakresu informacji i komunikacji (9 podmiotów – sekcja F PKD), podmioty zajmujące się wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (6 przedsiębiorstw – sekcja D PKD), podmioty prowadzące działalność finansową i ubezpieczeniową (6 przedsiębiorstw – sekcja K PKD), podmioty prowadzące opiekę

⁷⁰ Bisnode, Struktura zarządów 200 największych przedsiębiorstw w województwie pomorskim, 2023.

zdrowotną i pomoc społeczną (5 przedsiębiorstw – sekcja Q PKD), podmioty działające na rynku nieruchomości (3 przedsiębiorstwa – sekcja L PKD) oraz podmioty zajmujące się edukacją (3 przedsiębiorstwa – sekcja P PKD). Wśród największych przedsiębiorstw województwa pomorskiego najmniej licznie występują podmioty prowadzące działalność w sekcji B (2 przedsiębiorstwa), w sekcji M (2), w sekcji S (2), w sekcji A (1), w sekcji E (1), w sekcji N (1) oraz w sekcji (O). Warto zauważyć, że spośród wszystkich wymienionych sekcji jedynie podmioty prowadzące działalność finansową oraz ubezpieczeniową cechują się wyższą średnią liczbą kobiet w zarządach, niż średnia liczba mężczyzn. W zarządach przedsiębiorstw prowadzących działalność w tym zakresie występuje średnio 9 kobiet oraz jeden mężczyzna.⁷¹

Tabela 5. Struktura zarządów 200 największych przedsiębiorstw w województwie pomorskim według sekcji działalności - stan na 2023 rok

SEKCJA PKD	liczba przedsiębiorstw	Średnia liczba osób w zarządzie	Średnia liczba mężczyzn w zarządzie	Średnia liczba kobiet w zarządzie
Sekcja C. Przetwórstwo przemysłowe	64	6	5	1
Sekcja G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	56	4	4	1
Sekcja H. Transport i gospodarka magazynowa	22	7	5	2
Sekcja F. Budownictwo	14	7	5	2
Sekcja J. Informacja i komunikacja	9	6	6	1
Sekcja D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	6	11	8	3
Sekcja K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6	8	1	9
Sekcja Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	5	7	4	3
Sekcja L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3	11	9	2
Sekcja P. Edukacja	3	5	5	1
Sekcja B. Górnictwo i wydobywanie	2	11	8	3
Sekcja M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2	5	3	3
Sekcja S. Pozostała działalność usługowa	2	4	3	1
Sekcja A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1	2	2	0
Sekcja E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	11	6	5

⁷¹ Bisnode, Struktura zarządów 200 największych przedsiębiorstw w województwie pomorskim, 2023.

SEKCJA PKD	liczba przedsiębiorstw	Średnia liczba osób w zarządzie	Średnia liczba mężczyzn w zarządzie	Średnia liczba kobiet w zarządzie
Sekcja N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1	3	3	0
Sekcja O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1	7	4	3

Źródło: Binode, Struktura zarządów 200 największych przedsiębiorstw w województwie pomorskim, 2023.

Podsumowanie

- W 136 zarządach wyróżnionych 200 największych przedsiębiorstw Pomorza funkcję pełnią kobiety. Zarządy tych przedsiębiorstw składają się średnio z 7 członków, jednocześnie przeciętnie zasiadają w nich 2 kobiety. Zauważalne jest, że kobiety częściej zasiadają w zarządach o większej liczbie członków.
- Do podmiotów z zarządami złożonymi z kobiet najczęściej należą przedsiębiorstwa, których przychody ze sprzedaży w 2021 roku mieściły się w przedziale 200 – 300 mln zł (45 przedsiębiorstw). Mieszkanki województwa pełnią funkcję w zarządach w 15 z 22 firm o najwyższych przychodach ze sprzedaży spośród wyróżnionych podmiotów – powyżej 1 mld zł.
- Pomimo obecności kobiet w zarządach, rzadko pełnią one najwyższe funkcje. Wśród 155 funkcji prezeski/prezesa zarządu analizowanych przedsiębiorstw jedynie 19 obejmują kobiety. Przedsiębiorstwa, w których kobiety obejmują najwyższą funkcję najczęściej osiągnęły w 2021 roku przychody ze sprzedaży w wysokości 200-300 mln zł. Kobiety rzadko zasiadały również na stanowisku wiceprezeski – 14 kobiet (13%).
- Kobiety najliczniej zasiadały w zarządach przedsiębiorstw o siedzibie w Gdańsku. Największe wyróżnione przedsiębiorstwa najczęściej były spółkami z ograniczoną odpowiedzialnością. Jedynie w niemal co drugim podmiocie o tej formie prawnej w zarządzie funkcję pełnią kobiety – 55% (66 przedsiębiorstw).
- Spośród wszystkich sekcji PKD, określających przedmiot działalności przedsiębiorstw, jedynie podmioty prowadzące działalność finansową oraz ubezpieczeniową cechują się wyższą średnią liczbą kobiet w zarządach, niż średnia liczba mężczyzn.

5.4.2. Struktura zarządów spółek z udziałem samorządu terytorialnego

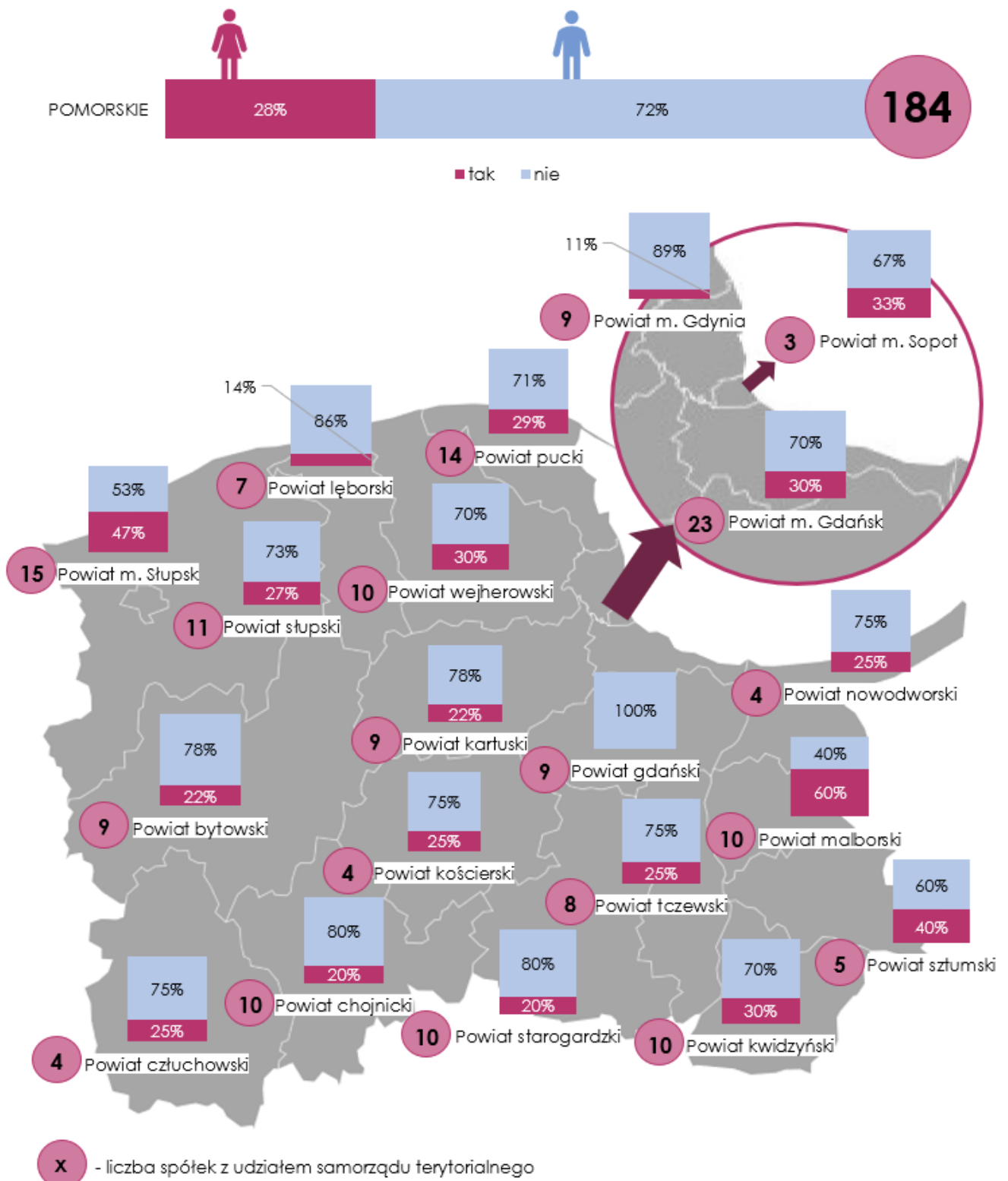
Na potrzeby badania wyodrębniono spółki z udziałem samorządu terytorialnego z siedzibą w województwie pomorskim. W tym fragmencie raportu określono udział kobiet w zarządzaniu tymi przedsiębiorstwami. W analizie tego aspektu posłużono się danymi dotyczącymi występowania kobiet w zarządach spółek, średnią liczbą członków zarządów, funkcjami obejmowanymi przez kobiety, jak również charakterystyką podmiotów z udziałem samorządu terytorialnego.

W czerwcu 2023 roku w województwie pomorskim swoją działalność prowadziły 184 podmioty z udziałem samorządu terytorialnego. **Zarządy lub rady nadzorcze tych podmiotów najczęściej składają się wyłącznie z mężczyzn.** Spośród 184 wyróżnionych spółek, zarządy 133 zdominowane są przez mężczyzn. Jedynie w niemal co czwartym zarządzie lub radzie nadzorczej podmiotu z udziałem samorządu terytorialnego zasiada kobieta – 28%. W przedsiębiorstwach tych nie zauważono różnic ze względu na płeć w średniej liczbie

członków zarządu/rad nadzorczych. Najwięcej spółek z udziałem samorządu terytorialnego występuje w Gdańsku – 23, z których jedynie w 7 kobiety pełnią funkcję w zarządzie (30%). Podmioty te często posiadają swoją siedzibę w Słupsku – 15. Struktura zarządów tych przedsiębiorstw jest bardziej zrównoważona ze względu na płeć. Niemal w co drugim zarządzie podmiotu z udziałem samorządu terytorialnego z tego powiatu występuje kobieta (47%). W powiecie puckim swoją działalność prowadzi 14 przedsiębiorstw z udziałem samorządu. Jedynie w przypadku 29% tych firm w zarządzie zasiada kobieta. Zauważane jest, że w niemal każdym powiecie województwa pomorskiego, mniejszość stanowią podmioty, w których w zarządzie zajmuje stanowisko kobieta. Najmniej korzystną w tym aspekcie sytuacją cechuje się powiat gdański. We wszystkich podmiotach mieszczących się w tym powiecie zarząd składa się wyłącznie z mężczyzn. Powiat malborski jest jedynym powiatem województwa pomorskiego, w którym w zarządach ponad połowy podmiotów z udziałem samorządu terytorialnego występują kobiety – 60%.⁷²

⁷² Centralny Ośrodek Informacji Gospodarczej, Struktura zarządów/rad nadzorczych spółek z udziałem samorządu terytorialnego województwa pomorskiego, 2023.

Grafika 22. Spółki z udziałem samorządu terytorialnego w województwie pomorskim według występowania kobiet w zarządach – stan na 2023 rok

Źródło: Centralny Ośrodek Informacji Gospodarczej, Struktura zarządów/rad nadzorczych spółek z udziałem samorządu terytorialnego województwa pomorskiego, 2023.

Tabela 6. Średnia liczba osób w zarządach spółek z udziałem samorządu terytorialnego w województwie pomorskim w podziale na płeć – stan na 2023 rok

Jednostka terytorialna	Liczba spółek	Średnia liczba osób w zarządzie	Występowanie kobiet w zarządzie	Liczba spółek	Średnia liczba osób w zarządzie
POMORSKIE	184	1,2	tak	51	1,3
			nie	133	1,2
Powiat bytowski	9	1	tak	2	1
			nie	7	1
Powiat chojnicki	10	1	tak	2	1
			nie	8	1
Powiat człuchowski	4	1,3	tak	1	2
			nie	3	1
Powiat gdański	9	1,1	tak	0	0
			nie	9	1
Powiat kartuski	9	1,3	tak	2	2
			nie	7	1,1
Powiat kościerski	4	1,3	tak	1	2
			nie	3	1
Powiat kwidzyński	10	1,3	tak	3	1,7
			nie	7	1
Powiat lęborski	7	1,1	tak	1	1
			nie	6	1,2
Powiat malborski	10	1,3	tak	6	1,2
			nie	4	1,5
Powiat nowodworski	4	1	Tak	1	1
			nie	3	1
Powiat pucki	14	1	tak	4	1
			nie	10	1
Powiat słupski	11	1	tak	3	1
			nie	8	1
Powiat starogardzki	10	1	tak	2	1
			nie	8	1
Powiat tczewski	8	1	tak	2	1
			nie	6	1
Powiat wejherowski	10	1	tak	3	1
			nie	7	1
Powiat sztumski	5	1	tak	2	1

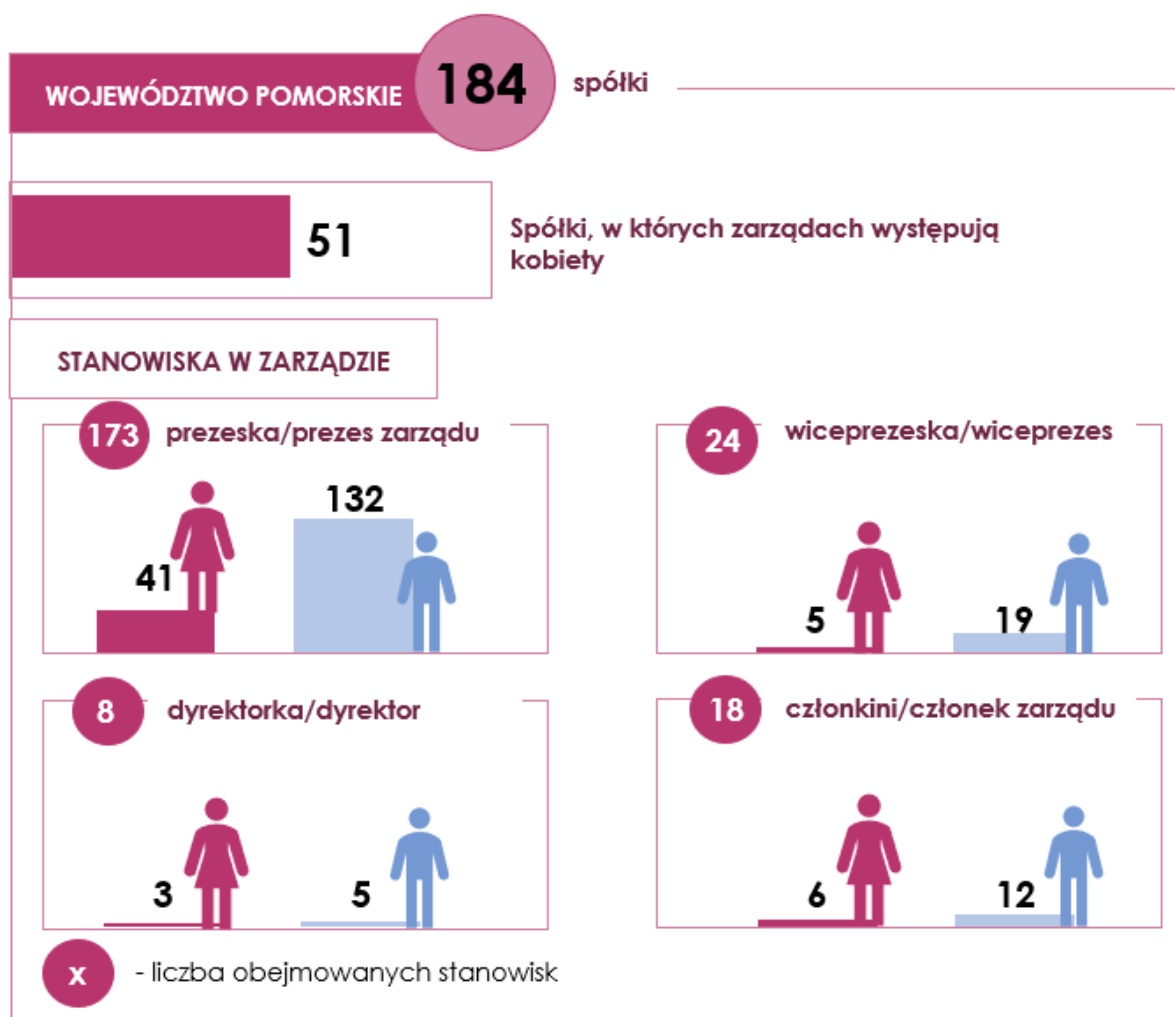
			nie	3	1
Powiat m. Gdańsk	23	1,7	tak	7	1,4
			nie	16	1,8
Powiat m. Gdynia	9	1,8	tak	1	3
			nie	8	1,6
Powiat m. Słupsk	15	1,3	tak	7	1,3
			nie	8	1,1
Powiat m. Sopot	3	1,7	tak	1	1
			nie	2	2

Źródło: Centralny Ośrodek Informacji Gospodarczej, Struktura zarządów/rad nadzorczych spółek z udziałem samorządu terytorialnego województwa pomorskiego, 2023.

Mieszkanki województwa rzadziej niż mężczyźni zasiadają w zarządach spółek z udziałem samorządu terytorialnego. Jedynie w 51 wskazanych podmiotach kobiety pełnią funkcje w zarządzie. Zauważalne jest, że mężczyźni, znaczenie częściej niż kobiety obejmowali każdą z wyróżnionych funkcji w zarządzie. Spośród 173 stanowisk prezesek/prezesów spółek z udziałem samorządu terytorialnego, jedynie 41 obejmują kobiety. Mieszkanki Pomorza również rzadziej zajmują stanowisko wiceprezeski (5 kobiet vs. 19 mężczyzn), stanowisko dyrektorki (3 kobiety vs. 5 mężczyzn) oraz stanowisko członkini zarządu (6 kobiet vs. 12 mężczyzn).⁷³

⁷³ Ibidem.

Grafika 23. Spółki z udziałem samorządu terytorialnego w województwie pomorskim według występowania kobiet w zarządach – stan na 2023 rok

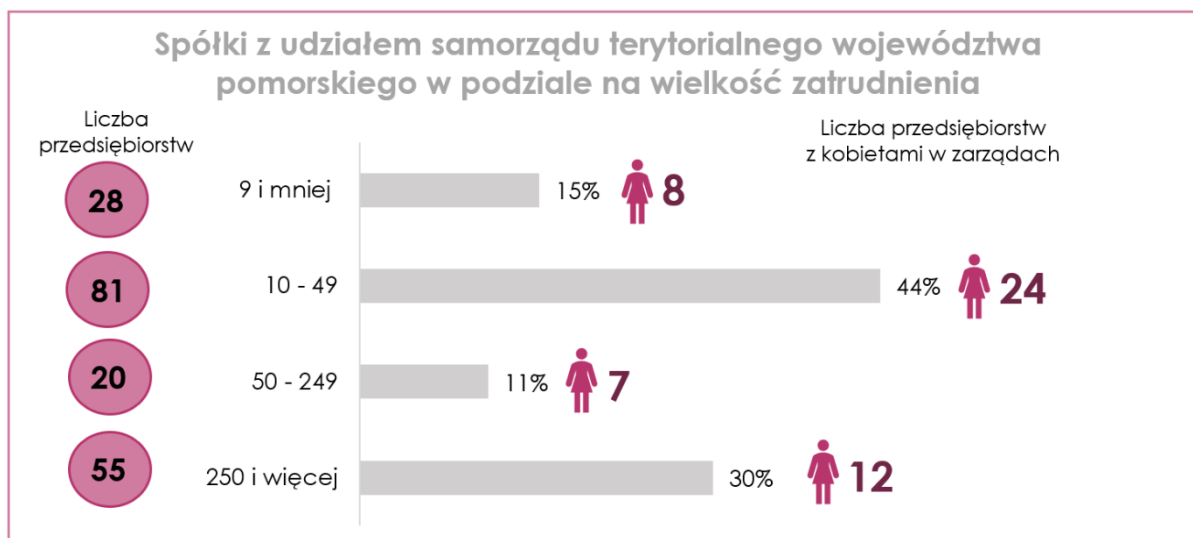

Źródło: Centralny Ośrodek Informacji Gospodarczej, Struktura zarządów/rad nadzorczych spółek z udziałem samorządu terytorialnego województwa pomorskiego, 2023.

Spółki z udziałem samorządu terytorialnego najczęściej są podmiotami określanymi jako małe przedsiębiorstwa. Podmioty zatrudniające od 10 do 49 pracowników stanowią 44% wyróżnionych spółek. Spośród 81 przedsiębiorstw o tej wielkości zatrudnienia, jedynie w 24 kobiety pełnią funkcję w zarządach lub radach nadzorczych – 29%. 30% wszystkich spółek z udziałem samorządu terytorialnego stanowią duże przedsiębiorstwa. Wśród 55 przedsiębiorstw zatrudniających ponad 250 pracowników, jedynie w zarządach 12 z nich znajdują się kobiety – 22%. Niemal co szósta spółka z udziałem samorządu terytorialnego z województwa pomorskiego jest mikroprzedsiębiorstwem – 15%. W 8 z 28 podmiotów zatrudniających 9 lub mniej pracowników w zarządach lub radach nadzorczych funkcję pełnią kobiety – 29%. Wśród wyróżnionych spółek najmniej licznie występują średnie przedsiębiorstwa – 20 podmiotów. W 35% tych spółek w zarządach zasiadają kobiety – 8 podmiotów.⁷⁴

⁷⁴ Centralny Ośrodek Informacji Gospodarczej, Struktura zarządów/rad nadzorczych spółek z udziałem samorządu terytorialnego z terenu województwa pomorskiego, 2023.

Grafika 24. Struktura zarządów spółek z udziałem samorządu terytorialnego w województwie pomorskim w podziale na wielkość zatrudnienia – stan na rok 2023

Źródło: Centralny Ośrodek Informacji Gospodarczej, Struktura zarządów/rad nadzorczych spółek z udziałem samorządu terytorialnego z terenu województwa pomorskiego, 2023.

Spółki z udziałem samorządu terytorialnego z województwa pomorskiego najczęściej prowadzą działalność związaną z dostawą wody, gospodarowaniem ściekami i odpadami lub działalność związaną z rekultywacją (sekcja E PKD) – 41%. W co czwartej spółce o tym profilu działalności, w zarządzie lub radzie nadzorczej zasiadają kobiety (19 spośród 75 spółek). Jednocześnie, spośród wszystkich profili spółek z udziałem samorządu to przedsiębiorstwa z sekcji E są podmiotami, w których kobiety najczęściej zasiadają w zarządach lub radach nadzorczych. Jedna na sześć spółek z udziałem samorządu prowadzi działalność związaną z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L PKD) – 30 (16%). Jedynie w 5 z nich w zarządzie zasiadają mieszkanki województwa pomorskiego (17%). W niemal co dziesiątym przedsiębiorstwie z wyróżnionej grupy przedmiotem działalności jest wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D PKD), transport lub gospodarka magazynowa (sekcja H PKD) lub opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q PKD) – po 16 spółek (9%). Spośród tych spółek, jedynie w podmiotach działających w zakresie opieki zdrowotnej 50% spółek posiada kobietę w zarządzie lub radzie nadzorczej. 11 spółek z udziałem samorządu terytorialnego prowadzi działalność z zakresu budownictwa (sekcja F PKD), spośród których w 3 kobiety pełnią funkcję w zarządzie lub w radzie nadzorczej. Spółki te rzadziej prowadzą działalność związaną z kulturą, rozrywką lub rekreacją (sekcja R PKD) – 9 (5%), działalność finansową i ubezpieczeniową (sekcja H PKD) – 6 (3%), działalność związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I PKD) – 2 (1%) działalność w zakresie usług administrowania (sekcja N PKD) – 2 (1%) oraz działalność zorientowaną na przetwórstwo przemysłowe (sekcja C PKD) – 1 (1%). Zauważalne jest, że sekcja C jest jedynym profilem działalności spółek z udziałem samorządu terytorialnego, w którym żadna kobieta nie pełni funkcji w zarządzie lub radzie nadzorczej.⁷⁵

⁷⁵ Centralny Ośrodek Informacji Gospodarczej, Struktura zarządów/rad nadzorczych spółek z udziałem samorządu terytorialnego z terenu województwa pomorskiego, 2023.

Tabela 7. Struktura zarządów spółek z udziałem samorządu terytorialnego w województwie pomorskim w podziale na sekcje PKD - stan na 2023 rok

SEKCJA PKD	Liczba przedsiębiorstw	Liczba przedsiębiorstw z kobietami w zarządzie	Liczba przedsiębiorstw bez kobiet w zarządzie
Sekcja E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	75	19	56
Sekcja L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	30	5	25
Sekcja D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	16	4	12
Sekcja H. Transport i gospodarka magazynowa	16	3	13
Sekcja Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	16	8	8
Sekcja F. Budownictwo	11	3	8
Sekcja R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9	4	5
Sekcja H. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6	3	3
Sekcja I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2	1	1
Sekcja N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2	1	1
Sekcja C. Przetwórstwo przemysłowe	1	0	1

Źródło: Centralny Ośrodek Informacji Gospodarczej, Struktura zarządów/rad nadzorczych spółek z udziałem samorządu terytorialnego z terenu województwa pomorskiego, 2023.

Podsumowanie

- Zarządy 184 spółek z udziałem samorządu terytorialnego najczęściej złożone są wyłącznie z mężczyzn. Jedynie w niemal co czwartym zarządzie lub radzie nadzorczej podmiotu z udziałem samorządu terytorialnego zasiada kobieta – 51 przedsiębiorstw (28%).
- Najwięcej spółek z udziałem samorządu terytorialnego występuje w mieście Gdańsk – 23, z których jedynie w 7 kobiety pełnią funkcję w zarządzie (30%).
- Mężczyźni, znaczenie częściej niż kobiety obejmowali każdą z wyróżnionych funkcji w zarządzie analizowanych spółek. Spośród 173 stanowisk prezesek/prezesów spółek z udziałem samorządu terytorialnego, jedynie 41 obejmują kobiety.
- Kobiety najczęściej pełnią funkcję w zarządach spółek określanych jako małe przedsiębiorstwa (24 spółki) oraz w przedsiębiorstwach zorientowanych na dostawę wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz rekultywację (19 spółek).

5.4.3. Własność jednoosobowych działalności gospodarczych

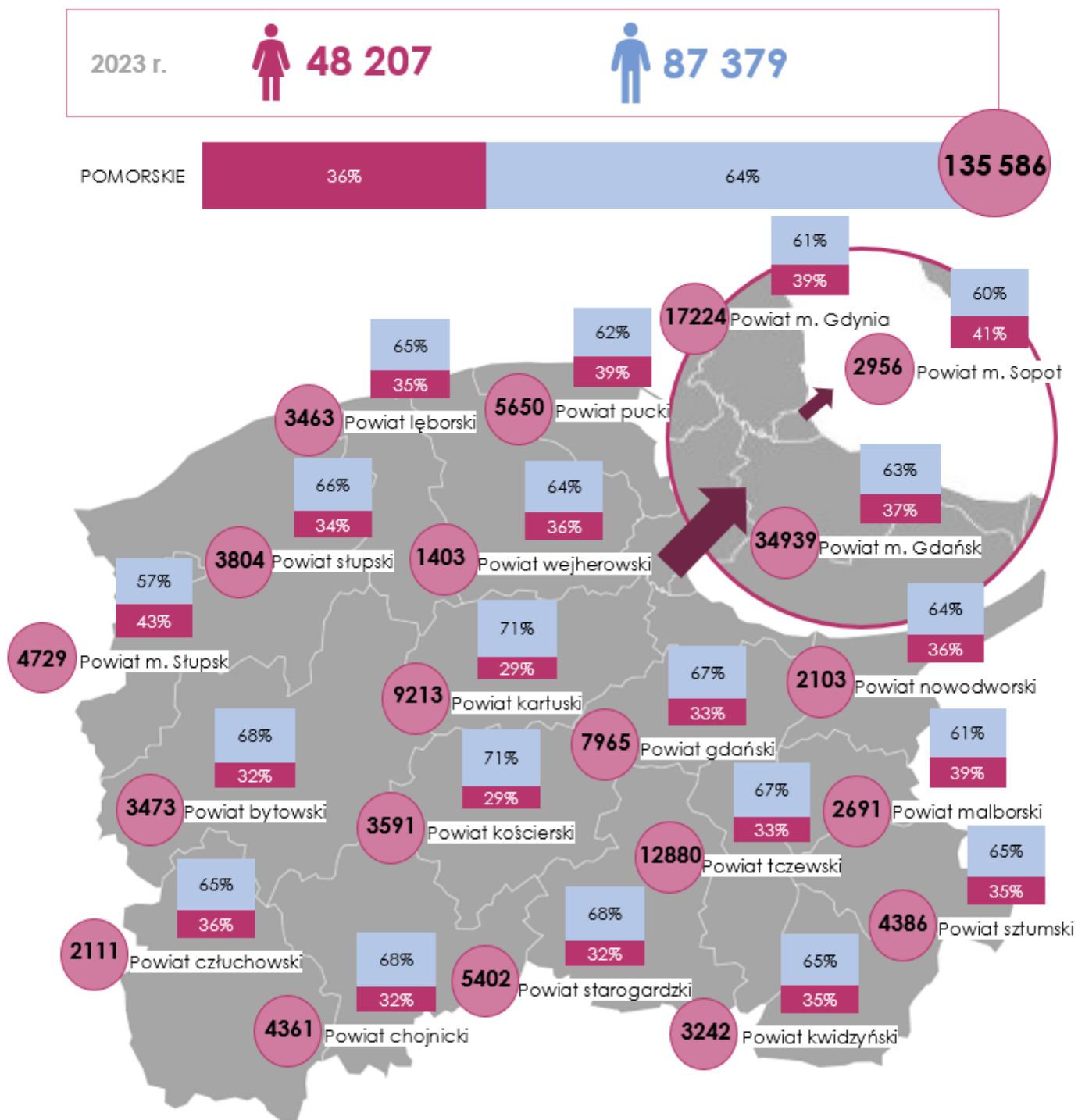
Oprócz największych przedsiębiorstw Pomorza oraz spółek z udziałem samorządu terytorialnego analizie poddano jednoosobowe działalności gospodarcze. W celu określenia struktury własności tych podmiotów przedstawiono zestawienie dotyczące płci osób będących ich właścicielami.

Na koniec 2022 roku w województwie pomorskim prowadzono 135 586 jednoosobowych działalności gospodarczych, Zdecydowaną większość z nich prowadzili mężczyźni – 87 379 (64%), zaś właścicielkami 48 207 podmiotów o tej formie prawnej były kobiety (36%). Analizując dane dotyczące liczby jednoosobowych działalności gospodarczych w województwie pomorskim, zauważalne jest ich nierównomierne rozmieszczenie terytorialne.

Powiatem o największej liczbie jednoosobowych działalności osobowych jest Gdańsk, w którym zarejestrowanych jest 34 939 tego rodzaju podmiotów (26%). W mieście tym większość jednoosobowych działalności prowadzą mężczyźni – 22 029 (63%), 12 910 (37%) kobiety. Jednoosobowe przedsiębiorstwa są licznie prowadzone również w Gdyni – 17 224 (13%), z których 6 786 właścicielkami są kobiety (39%). Niemal co dziesiąta jednoosobowa działalność prowadzona jest w powiecie tczewskim – 12 880 (9%). Co trzecie tego rodzaju przedsiębiorstwo w tym powiecie zostało założone przez kobietę (33%). 9 213 spośród wszystkich jednoosobowych działalności w województwie zarejestrowanych jest w powiecie kartuskim (7%). Powiat ten charakteryzuje najmniejszy spośród wszystkich jednostek samorządu udział kobiet prowadzących tego rodzaju działalność – 29%. Takim samym udziałem kobiet, będących właścicielkami jednoosobowych działalności cechuje się również powiat kościerski. W powiecie tym prowadzonych jest 3 591 działalności o tej formie prawnej. Wysokim udziałem jednoosobowych działalności na tle województwa cechuje się również powiat gdański – 6% (7 965), w którym co trzeci tego rodzaju podmiot prowadzi kobieta (33%). Podmioty te rzadziej prowadzone są w powiatach: puckim – 5 650 (4%), starogardzkim - 5 402 (4%), m. Słupsk – 4 729 (3%), sztumskim – 4 386 (3%), słupskim – 3 804 (3%), bytowskim – 3 473 (3%) oraz chojnickim – 4 361 (3%). Najmniej jednoosobowych działalności z województwa pomorskiego znajduje się w powiecie wejherowskim – 1 403 (1%). W powiecie tym jedynie 509 przedsiębiorstw prowadzonych jest przez kobiety. Analizując własność jednoosobowych działalności pod względem płci, zauważalne jest, że kobiety z miast na prawach powiatów chętniej podejmują się prowadzenia tego rodzaju przedsiębiorstw. W mieście Słupsk właścicielkami 43% jednoosobowych działalności są kobiety. Jest to jednocześnie jednostka samorządu terytorialnego z największym udziałem mieszkanek województwa, które prowadzą ten rodzaj działalności.⁷⁶

⁷⁶ Główny Urząd Statystyczny, Struktura własności jednoosobowych działalności gospodarczych w województwie pomorskim, 31.12.2022.

Grafika 25. Własność jednoosobowych działalności gospodarczych w województwie pomorskim według płci – stan na koniec 2022 roku

X - liczba jednoosobowych działalności gospodarczych

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Struktura własności jednoosobowych działalności gospodarczych w województwie pomorskim, 31.12.2022.

Tabela 8. Własność jednoosobowych działalności gospodarczych w województwie pomorskim według płci – stan na koniec 2022 roku

jednostka terytorialna	Liczba jednoosobowych działalności	liczba jednoosobowych działalności, których właścicielem jest kobieta	liczba jednoosobowych działalności, których właścicielem jest mężczyzna
POMORSKIE	135 586	48 207	87 379
Powiat m. Gdańsk	34 939	12 910	22 029
Powiat m. Gdynia	17 224	6 786	10 438
Powiat tczewski	12 880	4 239	8 641
Powiat kartuski	9 213	2 706	6 507
Powiat gdański	7 965	2 628	5 337
Powiat pucki	5 650	2 174	3 476
Powiat starogardzki	5 402	1 738	3 664
Powiat m. Słupsk	4 729	2 024	2 705
Powiat sztumski	4 386	1 546	2 840
Powiat chojnicki	4 361	1 413	2 948
Powiat słupski	3 804	1 287	2 517
Powiat kościerski	3 591	1 037	2 554
Powiat bytowski	3 473	1 126	2 347
Powiat lęborski	3 463	1 201	2 262
Powiat kwidzyński	3 242	1 131	2 111
Powiat m. Sopot	2 956	1 197	1 759
Powiat malborski	2 691	1 057	1 634
Powiat człuchowski	2 111	750	1 361
Powiat nowodworski	2 103	748	1 355
Powiat wejherowski	1 403	509	894

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Struktura własności jednoosobowych działalności gospodarczych w województwie pomorskim, 31.12.2022.

Podsumowanie

- Spośród 135 586 jednoosobowych działalności gospodarczych zarejestrowanych w województwie pomorskim, 48 207 prowadziły kobiety (36%).
- Zauważalne jest, że kobiety z miast na prawach powiatów chętniej podejmują się prowadzenia jednoosobowych działalności gospodarczych. Największy udział kobiet prowadzących ten rodzaj działalności występował w Słupsku (43% spośród wszystkich właścicieli jednoosobowych działalności).
- Mieszkanki województwa najczęściej są właścicielkami jednoosobowych podmiotów, prowadzących działalność w mieście Gdańsk (12 910). Kobiety licznie prowadzą również swoje przedsiębiorstwa w Gdyni (6 786) oraz w powiecie tczewskim (4 239).

5.5. Różnice w poziomie wynagrodzeń

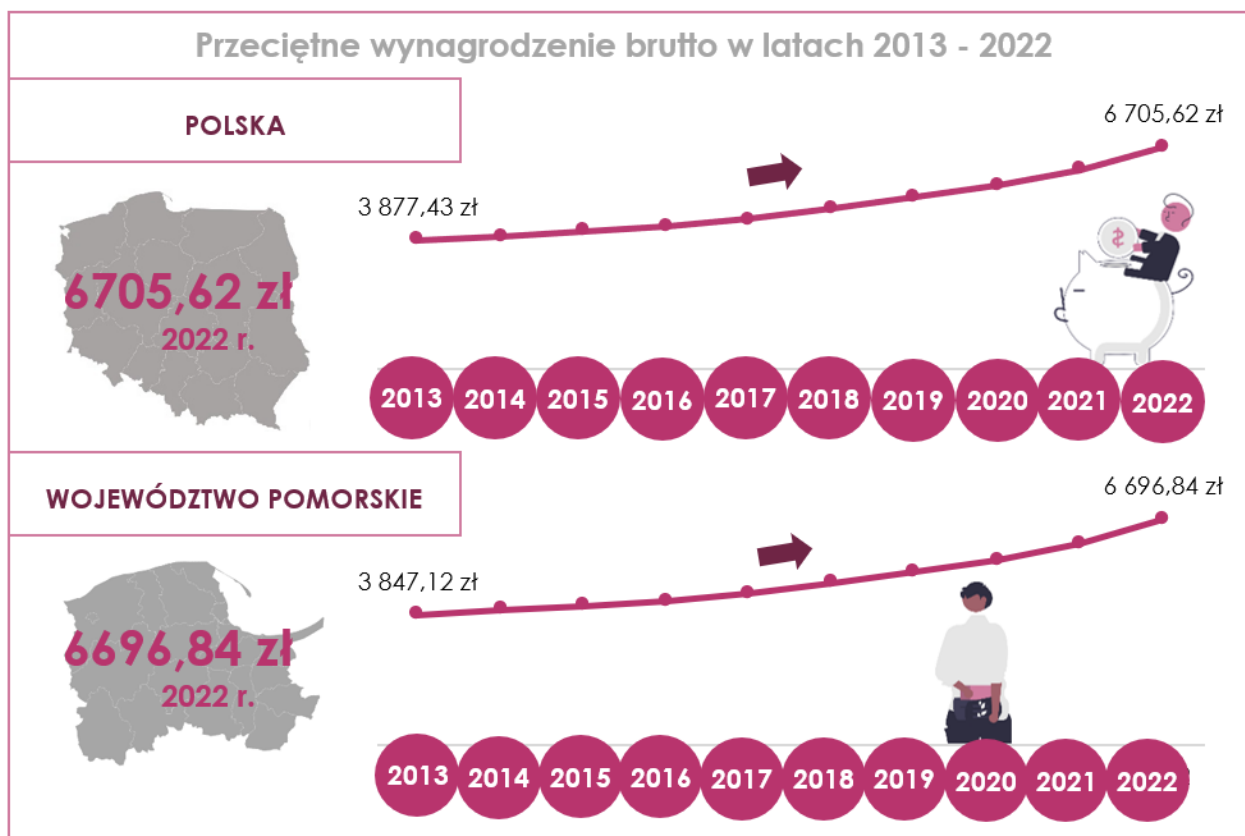
W województwie pomorskim zauważalne są różnice w poziomie wynagrodzeń kobiet i mężczyzn. W tym fragmencie raportu przedstawiono dane dotyczące tego aspektu w postaci zestawienia przeciętnych wynagrodzeń brutto w podziale na płeć, wiek, wykształcenie czy staż pracy pracownika, jak również na własność sektora, w którym pracuje. Zróżnicowanie płac mieszkańców województwa przedstawiono również w postaci wskaźnika luki płacowej, który zestawiono z odpowiadającymi danymi dla Polski oraz Europy.

W 2022 roku w Polsce przeciętne wynagrodzenie brutto wynosiło 6 705,62 zł. W ostatnich 10 latach zauważalny był znaczący wzrost jego wysokości. W 2013 roku wynagrodzenie to wynosiło 3 877,43 zł i w każdym kolejnym roku wzrastało średnio o 314,24 zł. Dodatkowo, dostrzegalne jest, że wraz z upływem czasu wartość wzrostu przeciętnego wynagrodzenia brutto rosła. Rekordowy wzrost wysokości wynagrodzenia brutto odnotowano w roku 2022. Wynosił on 704,60 zł.

Trend wzrostowy wartości przeciętnego wynagrodzenia zauważalny był również w województwie pomorskim. W 2013 roku jego wartość wynosiła 3 847,12 zł, zaś w 2022 roku było to już 6 696,84 zł. Na przestrzeni ostatnich 10 lat w każdym kolejnym roku przeciętne wynagrodzenie brutto wzrastało średnio o 316,64 zł. Jest to wzrost nieznacznie wyższy od tego osiągniętego na poziomie krajowym (wzrost o 2,4 zł). Rok 2021 oraz 2022 charakteryzowały się największym przyrostem wysokości przeciętnego wynagrodzenia brutto, który wynosił odpowiednio 509,87 zł oraz 702,51 zł. Analizując dane w podziale na jednostki samorządu terytorialnego, zauważalne jest, że wartości przeciętnego wynagrodzenia brutto były zróżnicowane ze względu na powiaty. Najwyższe wynagrodzenia na tle całego województwa osiągnano w miastach aglomeracji trójmiejskiej. W 2022 roku mieszkańcy Gdańska zarabiali przeciętnie 7 876 zł. Było to o 1 179,84 zł więcej niż średnia wartość dla województwa pomorskiego. W Sopocie wynagrodzenie to wynosiło 7 701,83 zł (1 004,99 zł powyżej średniej dla województwa), zaś w Gdyni kształtowało się na poziomie 6 985,73 zł (288,89 zł powyżej średniej dla województwa). Wyszczególnione miasta na prawach powiatu były jedynymi jednostkami samorządu terytorialnego, w których przeciętne wynagrodzenie brutto przekraczało wartość średnią dla województwa pomorskiego. Pozostałe powiaty cechowały się wysokością przeciętnego wynagrodzenia brutto poniżej średniej wojewódzkiej. Największa różnica przeciętnego wynagrodzenia na tle województwa zauważalna była w powiecie malborskim, w którym w 2022 roku wynosiło 5 340,19 zł (1 356,65 zł poniżej średniej dla województwa). Znaczącymi różnicami wynagrodzeń brutto cechowały się powiaty: chojnicki – 5 433,86 zł (1 262,98 zł poniżej średniej dla województwa), kościerski – 5 458,75 zł (1 238,09 zł poniżej średniej dla województwa), wejherowski – 5 557,82 zł (1 139,02 zł poniżej średniej dla województwa) oraz sztumski – 5 597,89 zł (1 098,95 zł poniżej średniej dla województwa).⁷⁷

⁷⁷ Główny Urząd Statystyczny, Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto, 2023.

Grafika 26. Przeciętne wynagrodzenie brutto w latach 2013 - 2022 w województwie pomorskim na tle Polski.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto, 2023.

Tabela 9. Przeciętne wynagrodzenie brutto w 2022 roku w województwie pomorskim według powiatów

jednostka terytorialna	przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto
POMORSKIE	6 696,84 zł
Powiat m. Gdańsk	7 876,68 zł
Powiat m. Sopot	7 701,83 zł
Powiat m. Gdynia	6 985,73 zł
Powiat gdański	6 466,20 zł
Powiat starogardzki	6 430,22 zł
Powiat tczewski	6 105,39 zł
Powiat bytowski	5 961,47 zł
Powiat lęborski	5 918,89 zł
Powiat m. Słupsk	5 904,49 zł
Powiat pucki	5 893,38 zł
Powiat kwidzyński	5 839,35 zł
Powiat nowodworski	5 749,44 zł
Powiat kartuski	5 651,36 zł
Powiat słupski	5 628,96 zł
Powiat człuchowski	5 613,05 zł

Powiat sztumski	5 597,89 zł
Powiat wejherowski	5 557,82 zł
Powiat kościerski	5 458,75 zł
Powiat chojnicki	5 433,86 zł
Powiat malborski	5 340,19 zł

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto, 2023.

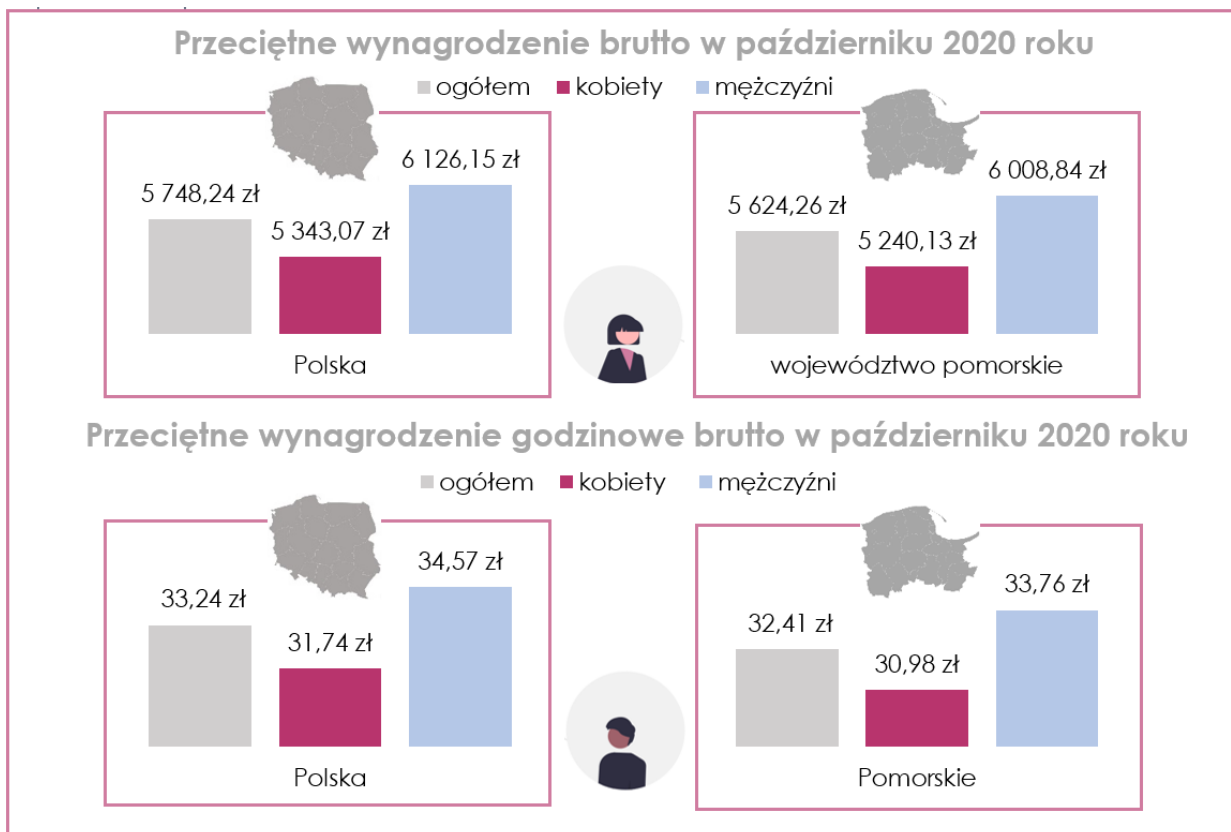
Wysokość przeciętnego wynagrodzenia była zróżnicowana ze względu na płeć. W październiku 2020 roku⁷⁸ wynosiło ono 5 748,24 zł w ujęciu ogólnopolskim. Zauważalne jest, że przeciętne wynagrodzenie brutto było znacząco niższe w przypadku kobiet. Mieszkanki Polski zarabiały przeciętnie 5 343,07 zł, zaś średnie wynagrodzenie mężczyzn kształtowało się na poziomie 6 126,15 zł. Średnie wynagrodzenie Polek jest więc niższe od średniego wynagrodzenia Polaka o 783,08 zł.

Tendencja ta jest również zauważalna na poziomie wojewódzkim. W październiku 2020 roku w województwie pomorskim przeciętne wynagrodzenie brutto kształtowało się na poziomie 5 624,26 zł. Mieszkanki Pomorza zarabiały przeciętnie 5 240,13 zł brutto. W przypadku mężczyzn zamieszkujących województwo pomorskie było to 6 008,84 zł. Średnie wynagrodzenie mieszanek województwa było więc niższe od średniego wynagrodzenia mieszkańców województwa o 768,71 zł.⁷⁹

⁷⁸ Z uwagi na dostępność danych w podziale na płeć oraz województwo posłużono się najnowszymi danymi z października 2020 roku, które pozyskano z raportu Głównego Urzędu Statystycznego dotyczącego struktury wynagrodzeń według zawodów. Raport ten wydawany jest w cyklu dwuletnim.

⁷⁹ Główny Urząd Statystyczny, Struktura wynagrodzeń według zawodów w październiku 2020 roku, 2022.

Grafika 27. Przeciętne wynagrodzenie brutto w październiku 2022 w województwie pomorskim na tle Polski.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Struktura wynagrodzeń według zawodów w październiku 2020 roku, 2022.

Wysokość przeciętnego wynagrodzenia brutto była również zróżnicowana ze względu na własność sektora, wiek pracownika czy jego staż pracy. Pracownicy zatrudnieni w sektorze publicznym przeciętnie otrzymywali wyższe wynagrodzenie niż pracownicy zatrudnieni w sektorze prywatnym. Zarabiali oni średnio 6 090,04 zł, czyli o 682,70 zł więcej niż osoby pracujące w sektorze prywatnym (5 407,34 zł). Dodatkowo, zauważalne były również różnice w średniej wysokości wynagrodzenia brutto pomiędzy kobietami oraz mężczyznami we wspomnianych sektorach. Różnica w przeciętnym poziomie wynagrodzenia brutto pomiędzy sektorem publicznym oraz sektorem prywatnym była zbliżona do różnicy osiągniętej na poziomie wojewódzkim. Wynosiła ona 665,91 zł na korzyść sektora publicznego (sektor publiczny: 6 532,82 zł vs. sektor prywatny: 5 867,52 zł). Różnica ta była znacząco większa w przypadku kobiet. Wynosiła ona 1 087,85 zł na korzyść sektora publicznego (sektor publiczny: 5 240,13 zł vs. sektor prywatny: 4 780,06 zł). Zauważalne były również różnice w wysokości przeciętnych zarobków kobiet i mężczyzn w każdym z sektorów. W sektorze publicznym kobiety zarabiały o 664,91 zł mniej niż mężczyźni. W sektorze prywatnym wartość ta wynosiła 1 087,46 zł.

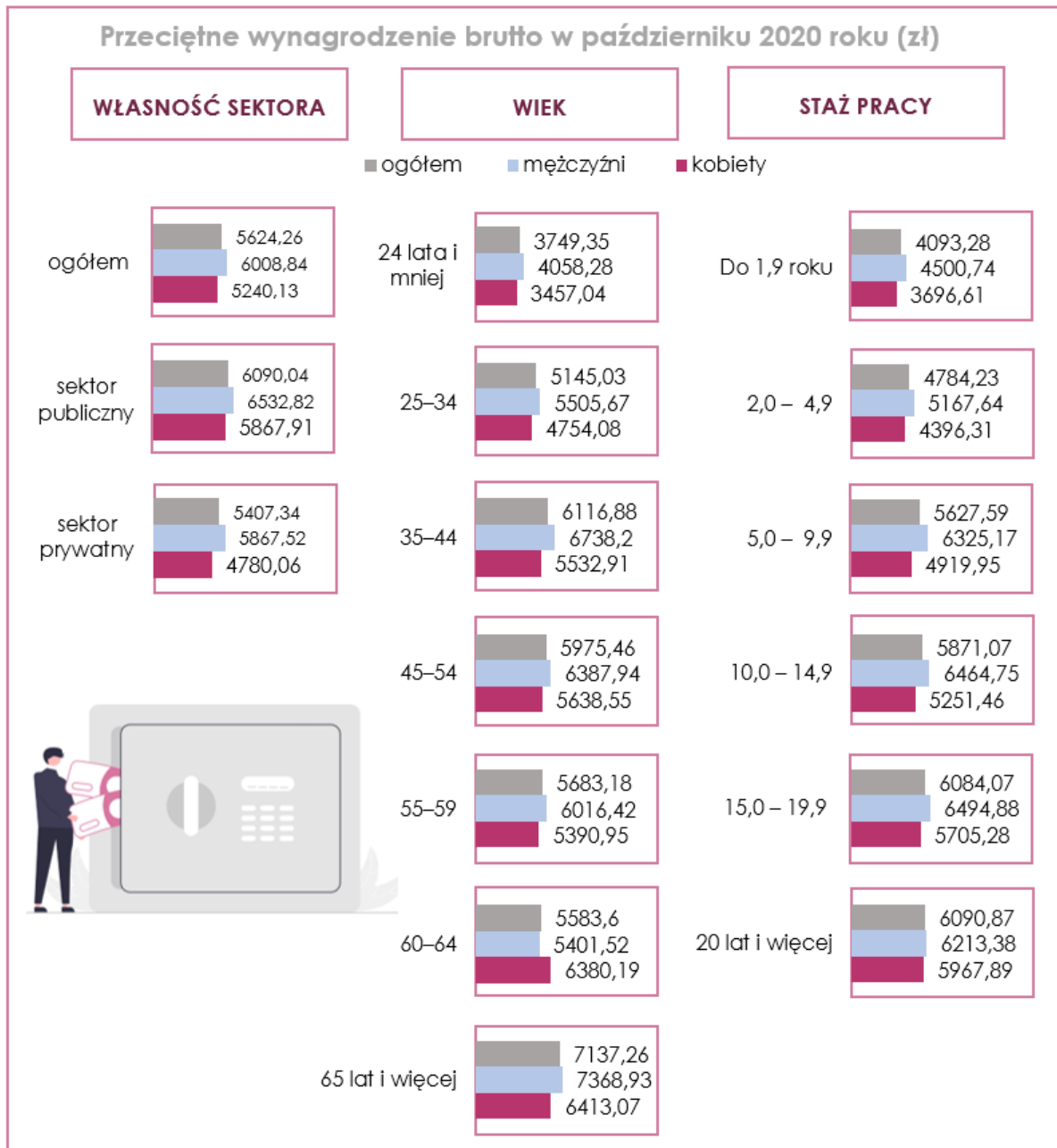
Wysokość przeciętnego wynagrodzenia brutto była zmienna w zależności od wieku pracownika. Zauważalna była tendencja wskazująca, że wraz z wiekiem wzrasta jego wysokość. Pracujący mieszkańcy województwa zarabiali średnio niemal o 2 tysiące mniej niż osoby w wieku powyżej 65 lat i więcej (odpowiednio 5 145,03 zł i 7 7137,26 zł). Osoby w wieku 35-44 lat zarabiały średnio 6 116,88 zł, zaś pracujący w wieku 45-54 lat 5 975,46 zł. Wśród grupy wiekowej 55-59 lat oraz grupy 60-64 lata dostrzegalny był nieznaczny spadek przeciętnego wynagrodzenia brutto w porównaniu do młodszych roczników. Wynagrodzenie to wynosiło odpowiednio 5 683,13 zł oraz 5 583,60 zł. Wysokość średnich zarobków rosła jednak wśród osób, które osiągnęły wiek emerytalny. Analizując dane ze względu na płeć w poszczególnych grupach wiekowych, zauważalne było, że niemal w każdej z wyszczególnionych grup przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto mężczyzn, było wyższe niż to, otrzymywane przez

kobiety. Odmienną sytuacją występowała wśród osób z grupy wiekowej 60-64 lata. Przeciętne wynagrodzenie kobiet w wieku 60-64 lat wynosiło 6 380,19 zł. W przypadku mężczyzn z tej grupy wiekowej wynosiło ono 5 401,52 zł.

Wysokość wynagrodzenia pracowników z województwa pomorskiego uzależniona była również od stażu pracy. Wraz z jego wydłużeniem zwiększała się jego wysokość. Najmniej zarabiali osoby ze stażem pracy do 1,9 roku – 4 093,28 zł. Warto zaznaczyć, że różnica pomiędzy średnim wynagrodzeniem mężczyzn i kobiet o tym stażu pracy wynosiła 804,13 zł (mężczyźni: 4 500,74 zł vs. kobiety: 3 696,61 zł). Największa różnica w poziomie przeciętnego wynagrodzenia występowała pomiędzy mieszkankami i mieszkańcami województwa o stażu pracy od 5 do 10 lat – 1 405,22 zł (mężczyźni: 6 325,17 zł vs. kobiety: 4 919,95 zł). Zauważalne było, że wśród pracowników o stażu pracy powyżej 10 lat różnica pomiędzy przeciętnym wynagrodzeniem brutto pomiędzy mężczyznami, a kobietami malała. Wśród pracowników o stażu pracy powyżej 20 lat wynosiła ona 245,49 zł i była jednocześnie najmniejszą wartością spośród wszystkich wyróżnionych grup pod względem tego kryterium.⁸⁰

⁸⁰ Rocznik statystyczny Województwa Pomorskiego 2021, Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2020 r., 2021.

Grafika 28. Przeciętne wynagrodzenie w październiku 2020 roku w województwie pomorskim w podziale na płeć oraz własność sektora, wiek oraz staż pracy.

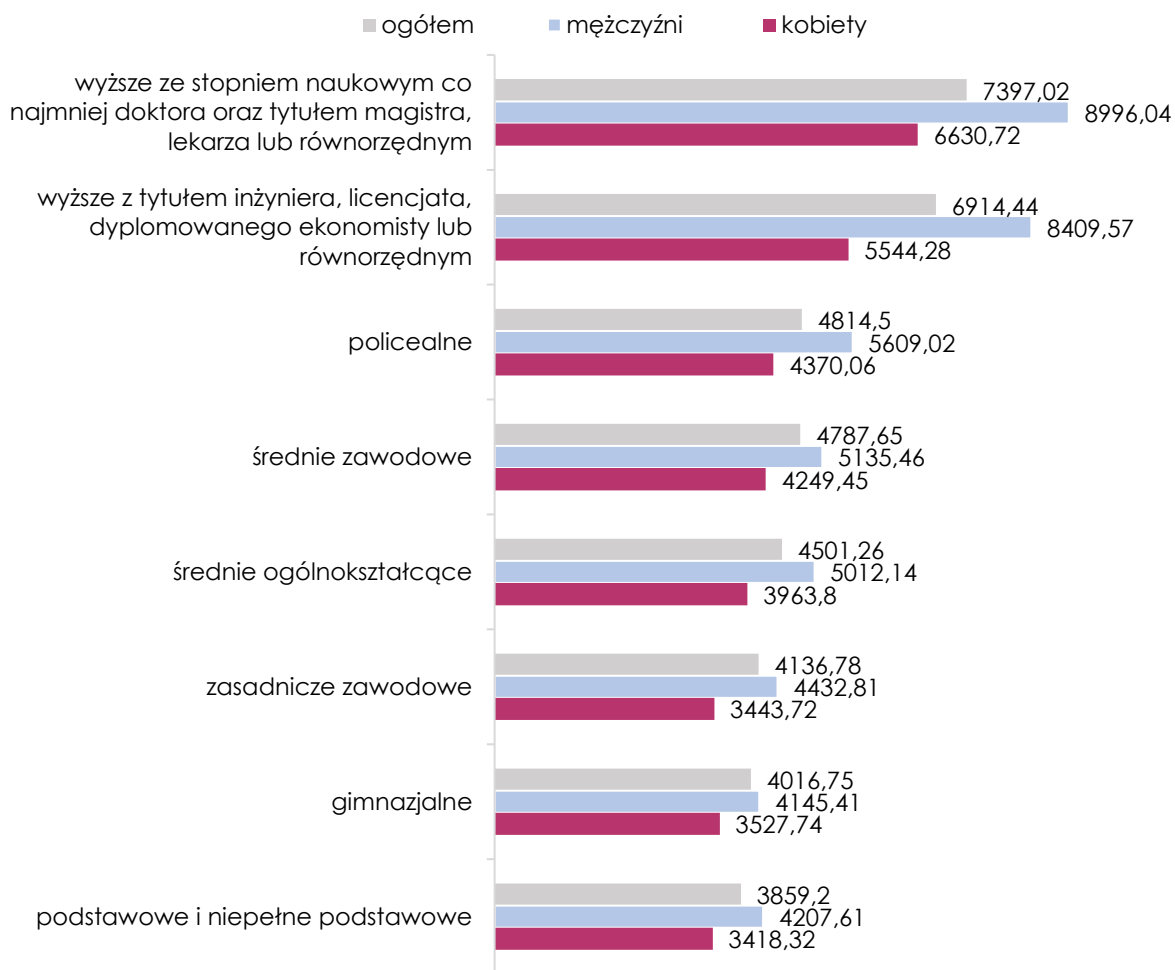

Źródło: Rocznik statystyczny Województwa Pomorskiego 2021, Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2020 r., 2021.

Wysokość przeciętnego wynagrodzenia brutto zależała również od poziomu wykształcenia pracowników. Wzrost wysokości średniego wynagrodzenia zauważalny był w grupach cechujących się coraz wyższym wykształceniem. Najwyższymi zarobkami mogli poszczycić się absolwenci uczelni wyższych, którzy zarabiali średnio o 31% więcej od przeciętnego wynagrodzenia dla województwa pomorskiego – 7 397,02 zł dla osób z wykształceniem wyższym ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym oraz 6 914,44 zł dla osób z wykształceniem wyższym z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym. Wśród osób z tych grup zauważalna była największa różnica w wysokości przeciętnego wynagrodzenia brutto pomiędzy mężczyznami, a kobietami. W przypadku pierwszej grupy wynosiła ona 2 365,32 zł (mężczyźni: 8 996,04 zł vs. kobiety: 6 630,72 zł), zaś w przypadku drugiej z grup różnica ta kształtowała się na poziomie 2 865,29 zł (mężczyźni: 8 409,57 zł vs. kobiety: 5 544,28 zł). Różnica w przeciętnym wynagrodzeniu kobiet i mężczyzn o wykształceniu policealnym wynosiła 1 238,96 zł (mężczyźni: 5 609,02 zł vs. kobiety: 4 370,06 zł), o wykształceniu średnim zawodowym – 886,01 zł (mężczyźni: 5 135 zł vs. kobiety: 4 370,06 zł), zaś o wykształceniu średnim ogólnokształcącym – 1 048,34 zł (mężczyźni: 5 012,14 zł vs. kobiety: 3 963,8 zł). Najmniejsza różnica ze względu na płeć w wysokości przeciętnego wynagrodzenia brutto występowała w grupie osób z wykształceniem gimnazjalnym – 617,67 zł (mężczyźni: 4 145,41 zł vs. 3 527,74 zł).⁸¹

⁸¹ Rocznik statystyczny Województwa Pomorskiego 2021, Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2020 r., 2021.

Wykres 7. Przeciętne wynagrodzenie brutto w październiku 2020 roku w województwie pomorskim w podziale na wykształcenie oraz płeć (zł)

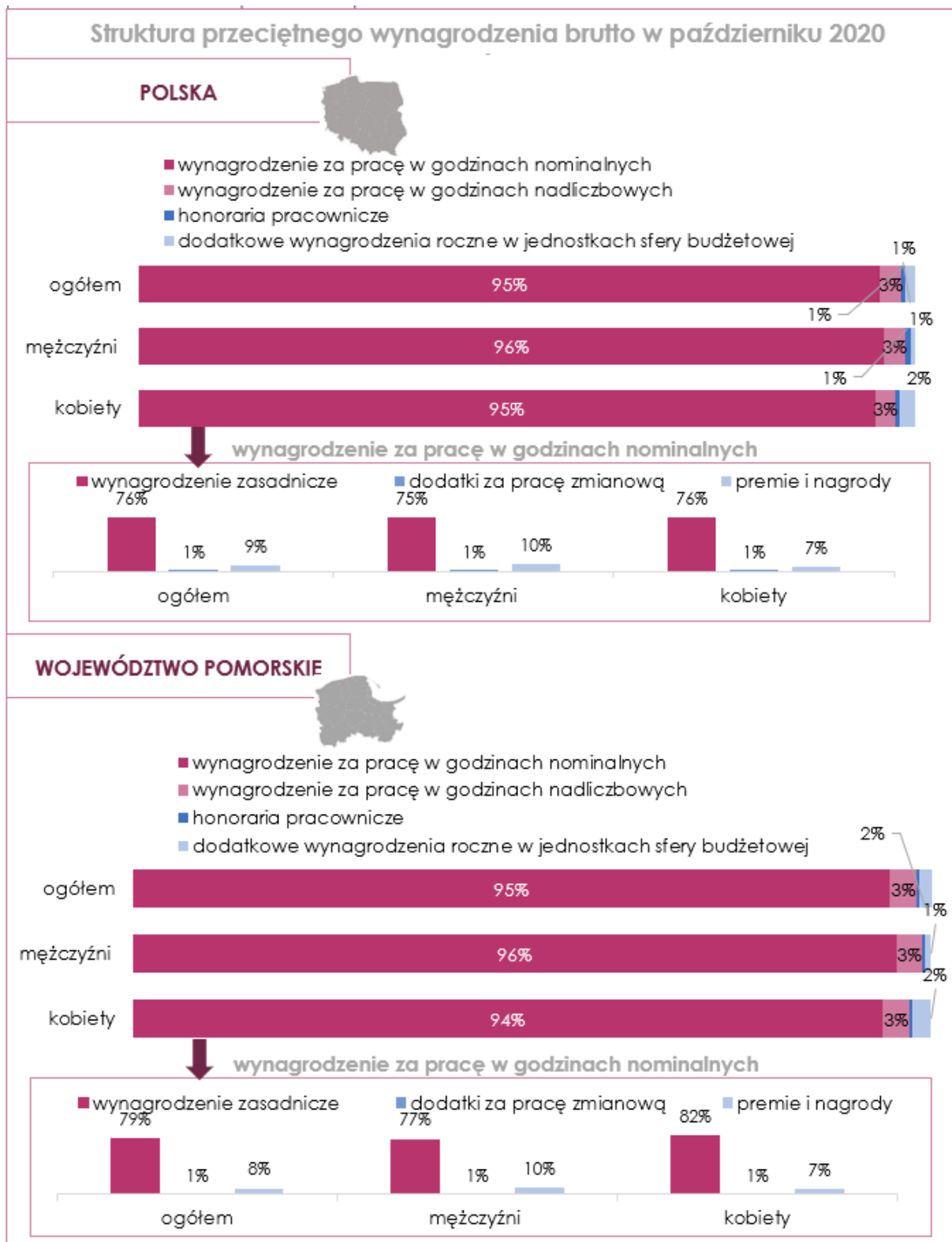

Źródło: Rocznik statystyczny Województwa Pomorskiego 2021, Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2020 r., 2021.

Struktura wynagrodzeń mieszkańców województwa pomorskiego była zbieżna ze strukturą wynagrodzenia mieszkańców Polski. Zdecydowaną większość przeciętnego wynagrodzenia stanowiło wynagrodzenie za pracę w godzinach nominalnych – 95%. 79% tego wynagrodzenia stanowiło wynagrodzenie zasadnicze, 1% stanowiły dodatki za pracę zmianową, zaś 8% stanowiły premie i nagrody. Zauważalne jest, że struktura ta nieznacznie różniła się pomiędzy pracującymi kobietami, a pracującymi mężczyznami. Pracujące mieszkanki województwa rzadziej niż mężczyźni otrzymywały premie i nagrody (kobiety: 7% vs. mężczyźni: 10%). 3% wynagrodzenia brutto pracowników stanowiło wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych, zaś 2% stanowiły dodatkowe wynagrodzenia roczne w jednostkach sfery budżetowej. W przypadku tych składowych wynagrodzenia brutto, nie zauważono znaczących różnic w zależności od płci pracownika.⁸²

⁸² Główny Urząd Statystyczny, Struktura przeciętnego wynagrodzenia ogółem brutto pracowników zatrudnionych według poziomu wykształcenia, wieku, stażu pracy, wielkości zakładów, sekcji PKD 2007, przedziałów wynagrodzeń (krotność przeciętnego wynagrodzenia), województw i płci za październik 2020 r., 2022.

Grafika 29. Struktura przeciętnego wynagrodzenia brutto w październiku 2020 roku w województwie pomorskim na tle Polski w podziale na płeć

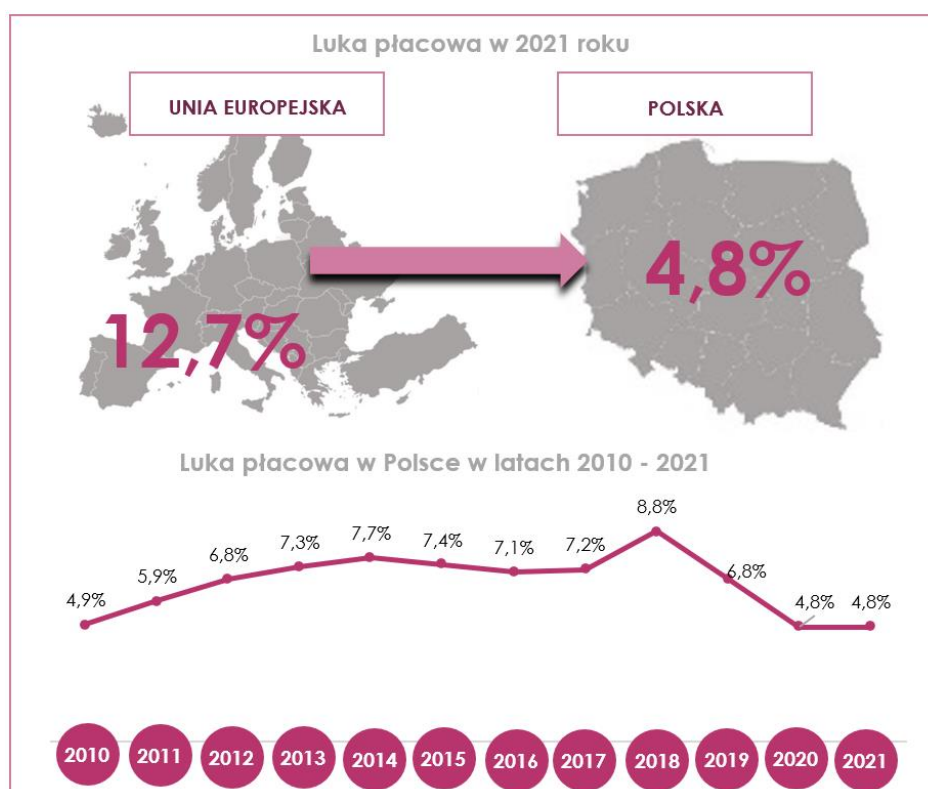

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Struktura przeciętnego wynagrodzenia ogółem brutto pracowników zatrudnionych według poziomu wykształcenia, wieku, stażu pracy, wielkości zakładów, sekcji PKD 2007, przedziałów wynagrodzeń (krotność przeciętnego wynagrodzenia), województw i płci za październik 2020 r., 2022.

Luka płacowa jest wskaźnikiem zróżnicowania wynagrodzeń ze względu na płeć. Jest to różnica między przeciętną godzinową stawką wynagrodzenia brutto mężczyzn i kobiet wyrażona przez procent przeciętnej godzinowej stawki wynagrodzenia brutto mężczyzn.⁸³

Przyjmuje się zróżnicowane metodologie określania luki płacowej. Według danych Eurostatu luka płacowa w Unii Europejskiej w 2021 roku wynosiła 12,7%. Oznacza to, że w każdym kraju Unii Europejskiej stawka godzinowa wynagrodzenia brutto kobiet była niższa od stawki godzinowej wynagrodzenia brutto mężczyzn o niemal 13%.⁸⁴ W Polsce wskaźnik był znacząco niższy od średniej unijnej i utrzymywał się na poziomie 4,8%. W ostatnich 12 latach wskaźnik luki płacowej przybierał zróżnicowane wartości. W 2010 roku luka płacowa w Polsce wynosiła 4,9%. Wskaźnik ten najwyższą wartość osiągnął w roku 2018 – 8,8%, zaś najniższy w roku 2019 – 4,8%.⁸⁵

Grafika 30. Luka płacowa w Polsce na tle Europy

Źródło: Eurostat, Gender pay gap statistics: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Gender_pay_gap_statistics#Gender_pay_gap_levels_vary_significantly_across_EU (dostęp: 22.09.2023), Główny Urząd Statystyczny, Wskaźnik 5.1.a - Zróżnicowanie wynagrodzeń kobiet i mężczyzn (luka płacowa): https://sdg.gov.pl/statistics_nat/5-1-a/ (dostęp: 22.09.2023).

Niewiele publikacji odnosi się do luki płacowej na poziomie regionalnym. W raporcie Stowarzyszenia Kongres Kobiet przedstawiono jednak takie rozróżnienie. W celu określenia luki płacowej na poziomie regionalnym autorzy posługiwali się danymi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Nieskorygowana luka płacowa w województwie pomorskim w przypadku pracowników zatrudnionych na umowę o pracę wynosiła 12%. Jest to wynik wyższy od przeciętnego wyniku ogólnopolskiego o 7 p.p. W przypadku pracowników świadczących pracę na podstawie umowy zlecenie, wskaźnik ten wynosił 19%. Również w tym przypadku luka

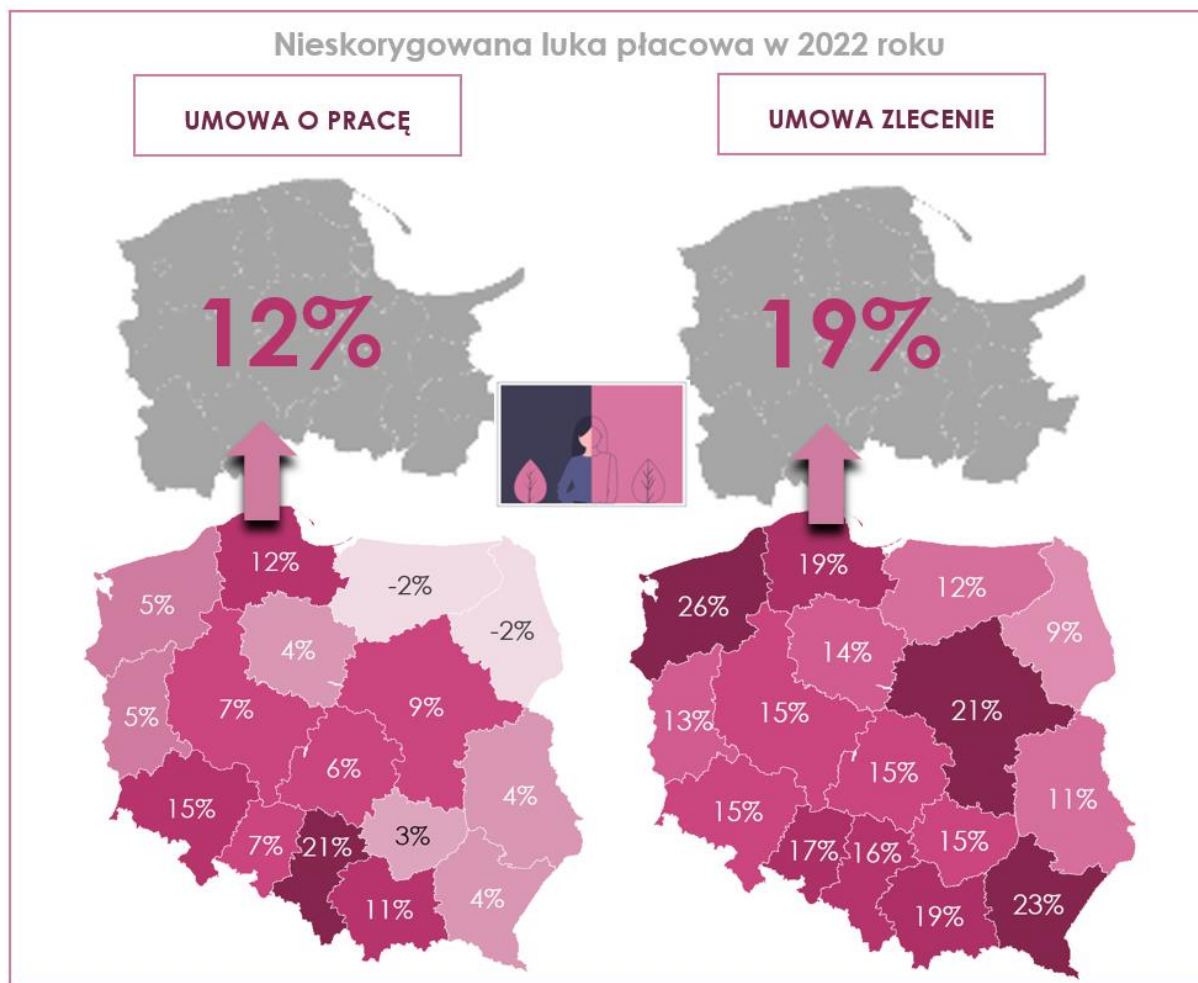
⁸³ Główny Urząd Statystyczny, Różnice w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn w Polsce w 2020 roku, s. 6, 2022.

⁸⁴ Eurostat, Gender pay gap statistics: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Gender_pay_gap_statistics#Gender_pay_gap_levels_vary_significantly_across_EU (dostęp: 22.09.2023)

⁸⁵ Główny Urząd Statystyczny, Wskaźnik 5.1.a - Zróżnicowanie wynagrodzeń kobiet i mężczyzn (luka płacowa): https://sdg.gov.pl/statistics_nat/5-1-a/ (dostęp: 22.09.2023).

płacowa dla województwa pomorskiego jest wyższa niż przeciętna wysokość tego wskaźnika w ujęciu ogólnopolskim – o 3 p.p.

Grafika 31. Nieskorygowana luka płacowa w ujęciu regionalnym w 2022 roku

Źródło: Stowarzyszenie Kongres Kobiet, Kobiety, rynek pracy i równość płac. Raport Stowarzyszenia Kongres Kobiet, s. 23, 2023.

Podsumowanie

- Na przestrzeni ostatnich 10 lat w województwie pomorskim w każdym kolejnym roku przeciętne wynagrodzenie brutto wzrastało średnio o 316, 64 zł. W 2022 roku wynosiło ono 6 696,84 zł.
- Zauważalne jest, że przeciętne wynagrodzenie brutto było znacząco niższe w przypadku kobiet. Mieszkanki Pomorza zarabiały przeciętnie 5 240,13 zł brutto - różnica 768,71 zł. W przypadku mężczyzn zamieszkujących województwo pomorskie było to 6 008,84 zł.
- W sektorze publicznym kobiety zarabiały o 664,91 zł mniej niż mężczyźni. W sektorze prywatnym wartość ta wynosiła 1 087,46 zł.
- Niemal w każdej wyszczególnionej grupie wiekowej przeciętne wynagrodzenie brutto kobiet było niższe niż przeciętne wynagrodzenie brutto mężczyzn. Odmienną sytuacją występowała wśród osób z grupy wiekowej 60-64 lata. Przeciętne wynagrodzenie kobiet w wieku 60-64 lat wynosiło 6 380,19 zł (978,67 zł więcej niż u mężczyzn).

- Największa różnica w poziomie przeciętnego wynagrodzenia występowała pomiędzy mieszkankami i mieszkańcami województwa o stażu pracy od 5 do 10 lat – 1 405,22 zł (mężczyźni: 6 325,17 zł vs. kobiety: 4 919,95 zł).
- Najwyższym wynagrodzeniem brutto mogli poszczycić się absolwenci uczelni wyższych. Zauważalne jest, że absolwentki uczelni zarabiały mniej niż mężczyźni o tym samym stopniu wykształcenia (o 2 365,32 zł dla stopnia doktora lub magistra i o 2 865,29 zł dla stopnia inżyniera lub licencjata).
- W 2022 roku nieskorygowana luka płacowa w województwie pomorskim w przypadku pracowników zatrudnionych na umowę o pracę wynosiła 12%. W przypadku pracowników świadczących prace na podstawie umowy zlecenie, wskaźnik ten wynosił 19%.

6. SPIS RYSUNKÓW

Tabela 1. Liczba mieszkańców województwa pomorskiego w 2022 roku w podziale na płeć oraz powiaty wraz z gęstością zaludnienia.....	10
Tabela 2. Pracujący w województwie pomorskim w 2021 roku według sekcji PKD i sektorów własności.....	28
Tabela 3. Zarejestrowani bezrobotni w województwie pomorskim według poziomu wykształcenia i płci w 2022 roku (%)	36
Tabela 4. Średnia liczba osób w zarządach 200 największych przedsiębiorstw w województwie pomorskim w podziale na płeć – stan na 2023 rok.....	57
Tabela 5. Struktura zarządów 200 największych przedsiębiorstw w województwie pomorskim według sekcji działalności - stan na 2023 rok.....	61
Tabela 6. Średnia liczba osób w zarządach spółek z udziałem samorządu terytorialnego w województwie pomorskim w podziale na płeć – stan na 2023 rok	65
Tabela 7. Struktura zarządów spółek z udziałem samorządu terytorialnego w województwie pomorskim w podziale na sekcje PKD - stan na 2023 rok	69
Tabela 8. Własność jednoosobowych działalności gospodarczych w województwie pomorskim według płci – stan na koniec 2022 roku	72
Tabela 9. Przeciętne wynagrodzenie brutto w 2022 roku w województwie pomorskim według powiatów	74
Wykres 1. Odsetek respondentek zbadanych w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego	6
Wykres 2. Współczynnik feminizacji w województwie pomorskim w 2022 roku	12
Wykres 3. Udział ludności w województwie pomorskim w podziale na płeć oraz wiek.....	13
Wykres 4. Prognoza ludności w 2030 roku według płci i wieku	16
Wykres 5. Osoby pracujące zawodowo w województwie pomorskim w latach 2013 - 2022 roku w podziale na płeć.....	20
Wykres 6. Udział studentów uczelni wyższych województwa pomorskiego w 2022 roku według kierunków kształcenia oraz płci.	51
Wykres 7. Przeciętne wynagrodzenie brutto w październiku 2020 roku w województwie pomorskim w podziale na wykształcenie oraz płeć (zł)	80

Grafika 1. Sytuacja zawodowa kobiet, które wzięły udział w badaniu	7
Grafika 2. Udział ludności w województwie pomorskim w podziale na płeć oraz powiat zamieszkania.....	11
Grafika 3. Charakterystyka demograficzna województwa pomorskiego w 2022 roku	15
Grafika 4. Prognoza ludności do 2030 roku w podziale na płeć oraz powiat zamieszkania	18
Grafika 5. Charakterystyka pracujących mieszkańców województwa pomorskiego w 2022 roku	22
Grafika 6. Pracujący w powiatach województwa pomorskiego w grudniu 2022 roku w podziale na płeć	24
Grafika 7. Charakterystyka pracujących mieszkańców województwa pomorskiego w grudniu 2022 roku według sekcji PKD	26
Grafika 8. Legenda do grafiki „Charakterystyka pracujących mieszkańców województwa pomorskiego w grudniu 2022 roku według sekcji PKD”	27
Grafika 9. Bierni zawodowo w województwie pomorskim – stan na koniec 2022 roku.....	31
Grafika 10. Przyczyny bierności zawodowej w województwie pomorskim	32
Grafika 11. Zarejestrowani bezrobotni w województwie pomorskim w latach 2014 - 2022 w podziale na płeć	34
Grafika 12. Stopa bezrobocia rejestrowanego wraz z udziałem bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w województwie pomorskim w 2022 roku według płci	39
Grafika 13. Bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawania bez pracy i płci wraz z liczbą bezrobotnych zarejestrowanych przypadająca na 1 wolne miejsce pracy i miejsce aktywizacji zawodowej w 2022 roku	41
Grafika 14. Mieszkańcy województwa pomorskiego według poziomu wykształcenia i płci w 2021 roku	44
Grafika 15. Studenci w województwie pomorskim według płci oraz typu uczelni w latach 2014 -2021.....	46
Grafika 16. Uczestnicy studiów podyplomowych i doktoranckich w województwie pomorskim w latach 2019 - 2021 według płci.....	47
Grafika 17. Studenci w województwie pomorskim w 2018 roku według typów uczelni oraz płci	49
Grafika 18. Nadane stopnie naukowe w województwie pomorskim w 2020 roku według płci	53

Grafika 19. Charakterystyka zarządów 200 największych przedsiębiorstw w województwie pomorskim.....	56
Grafika 20. 200 największych przedsiębiorstw w województwie pomorskim według występowania kobiet w zarządach – stan na 2023 rok	59
Grafika 21. Struktura zarządów 200 największych przedsiębiorstw w województwie pomorskim według formy prawnej - stan na 2023 rok	60
Grafika 22. Spółki z udziałem samorządu terytorialnego w województwie pomorskim według występowania kobiet w zarządach – stan na 2023 rok	64
Grafika 23. Spółki z udziałem samorządu terytorialnego w województwie pomorskim według występowania kobiet w zarządach – stan na 2023 rok	67
Grafika 24. Struktura zarządów spółek z udziałem samorządu terytorialnego w województwie pomorskim w podziale na wielkość zatrudnienia – stan na rok 2023	68
Grafika 25. Własność jednoosobowych działalności gospodarczych w województwie pomorskim według płci – stan na koniec 2022 roku	71
Grafika 26. Przeciętne wynagrodzenie brutto w latach 2013 - 2022 w województwie pomorskim na tle Polski.....	74
Grafika 27. Przeciętne wynagrodzenie brutto w październiku 2022 w województwie pomorskim na tle Polski.....	76
Grafika 28. Przeciętne wynagrodzenie w październiku 2020 roku w województwie pomorskim w podziale na płeć oraz własność sektora, wiek oraz staż pracy.....	78
Grafika 29. Struktura przeciętnego wynagrodzenia brutto w październiku 2020 roku w województwie pomorskim na tle Polski w podziale na płeć	81
Grafika 30. Luka płacowa w Polsce na tle Europy	82
Grafika 31. Nieskorygowana luka płacowa w ujęciu regionalnym w 2022 roku	83